

Raport końcowy

„Procesy zmian w kluczowych branżach regionu”

Na podstawie wyników badań wykonanych przez:

General Projekt Sp. z o.o.
ul. Zakole 2
10 - 699 Olsztyn
www.generalprojekt.pl

na zlecenie:
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	6
Analiza porównawcza badań tematycznych realizowanych w przeszłości przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.....	10
Województwo zachodniopomorskie w świetle wyników badania danych wtórnych	11
Ludność.....	12
Aktywność zawodowa mieszkańców regionu	13
Przedsiębiorczość w regionie	17
Atrakcyjność inwestycyjna województwa zachodniopomorskiego	24
Kluczowe branże w regionie	25
Wyniki badania wśród kluczowych przedsiębiorstw	27
Sytuacja ekonomiczna kluczowych branż w regionie	30
Inwestycje	37
Struktura zatrudnienia.....	40
Zmiany w strukturze zatrudnienia	47
Rekrutacja pracowników	53
Współpraca badanych firm z związkami zawodowymi, Instytucjami Rynku Pracy, sektorem edukacyjnym i innymi podmiotami	56
Dofinansowania	64
Podsumowanie	66
Metodologia badania.....	68
Badania wtórne	68
Badania pierwotne	68
Aneks - narzędzie badawcze.....	70

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie zachodniopomorskim i w kraju w latach 2006-2010	14
Rysunek 2. Stopa bezrobocia w Polsce i w województwie zachodniopomorskim na przestrzeni lat 2006-2010 ...	16
Rysunek 3. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2006-2010.....	17
Rysunek 4. Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia na przestrzeni lat 2006-2010.....	18
Rysunek 5. Udział podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007 w roku 2010	18
Rysunek 6. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w latach 2006-2010	19
Rysunek 7. Podmioty nowo zarejestrowane wg sekcji PKD w 2010 r.	20
Rysunek 8. Procent podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach gospodarczych województwa zachodniopomorskiego.....	21
Rysunek 9. Powiat, w którym zlokalizowane jest przedsiębiorstwo	27
Rysunek 10. Liczba osób zatrudnionych w firmie.....	27
Rysunek 11. Forma prawna firmy.....	28
Rysunek 12. Jaki rynek obsługuje lub zaopatruje Pana/i firma?	28
Rysunek 13. Sekcje działalności według 2007	29
Rysunek 14. Jak ocenia Pan/i sytuację ekonomiczną swojej firmy?.....	30
Rysunek 15. Czy w ciągu ostatniego roku sytuacja ekonomiczna w Pana/i firmie:	30
Rysunek 16. Czy Pan/i firma w zakresie prowadzonej działalności na lokalnym/regionalnym rynku:.....	31
Rysunek 17. Proszę określić, czy w związku z sytuacją firmy na lokalnym rynku Pana/i firma planuje:.....	31
Rysunek 18. Czy uważa Pan/i, że w najbliższym czasie sytuacja ekonomiczna Pana/i firmy:	32
Rysunek 19. Czy Pana/i firma zamierza rozszerzyć obsługuwany/zaopatrywany rynek?	32
Rysunek 20. Proszę wskazać w jaki sposób Pana/i firma zamierza rozszerzyć obsługuwany/zaopatrywany rynek?	32
Rysunek 21. Co sprawia, że Pana/i firma może skutecznie konkurować na rynku?.....	33
Rysunek 22. Jakie bariery zewnętrzne w otoczeniu firmy uniemożliwiają rozwój Pana/i firmy?	33
Rysunek 23. Jakie bariery wewnętrzne uniemożliwiają rozwój firmy?	34
Rysunek 24. Czy uważa Pan/i, że recesja gospodarcza zahamowała rozwój Pana/i firmy?	35
Rysunek 25. Jaki wpływ miały zjawiska kryzysowe na sytuację w Pana/i firmie?.....	35
Rysunek 26. Jakie środki zaradcze zostały podjęte w Pana/i firmie w związku z zaistniałą sytuacją?	36
Rysunek 27. Czy obecnie w Pana/i firmie realizowane są inwestycje	37
Rysunek 28. Proszę o podanie, w którym z obszarów przedsiębiorstwo obecnie realizuje inwestycje.	37
Rysunek 29. Czy w wyniku realizowanych inwestycji, zatrudnienie w Pana/i firmie:	38
Rysunek 30. Czy planuje Pan/i realizację inwestycji?	38
Rysunek 31. W którym z obszarów planowane są inwestycje?	39
Rysunek 32. Jaki jest cel planowanych inwestycji?	39
Rysunek 33. Czy liczba osób zatrudniona w Pana/i firmie w ciągu ostatniego roku:	40
Rysunek 34. Jaki rodzaj umowy o pracę stosuje się w Pana/i firmie najczęściej?.....	40
Rysunek 35. Jaki wymiar czasu pracy stosuje się w Pana/i firmie stosuje się najczęściej	41
Rysunek 36. Czy w Pana/i firmie zatrudnia się:.....	41
Rysunek 37. Czy w Pana/i firmie stosowane są elastyczne formy zatrudnienia?	42
Rysunek 38. Proszę wskazać jakie elastyczne formy zatrudnienia stosowane są w Pana/i przedsiębiorstwie? ...	42
Rysunek 39. Proszę określić, czy Państwa firma byłaby gotowa zastosować elastyczne formy zatrudnienia?	42
Rysunek 40. Proszę wskazać z jakich elastycznych form zatrudnienia skorzystałaby Pana/i w swojej firmie?	43
Rysunek 41. Jaka jest średnia wysokość wynagrodzenia brutto w Pana/i firmie?.....	45
Rysunek 42. Jak zmieniła się wysokość wynagrodzenia pracowników w Pana/i firmie w ciągu ostatniego roku?	45
Rysunek 43. Czy planuje Pan/i zmniejszyć/zwiększyć wysokość wynagrodzeń w firmie?	46

Rysunek 44. Czy podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Pana/i firmy ma wpływ na wysokość ich pensji? .	46
Rysunek 45. Czy w ciągu ostatniego roku miały miejsce zwolnienia pracowników?	47
Rysunek 46. Główne przyczyny zwolnień.....	48
Rysunek 47. Czy w ciągu ostatniego roku zwiększyło się zatrudnienie w Pana/i firmie?	49
Rysunek 48. Główne przyczyny zwiększenia zatrudnienia	50
Rysunek 49. Czy planuje Pan/i zwolnienia pracowników w ciągu najbliższego roku	50
Rysunek 50. Przyczyny planowanych zwolnień.....	51
Rysunek 51. Czy planuje Pan/i w ciągu najbliższego roku zwiększyć zatrudnienie w firmie?	51
Rysunek 52. Przyczyny zwiększenia zatrudnienia	52
Rysunek 53. Czy Pana/i firma miała kiedykolwiek trudności z naborem pracowników?	53
Rysunek 54. Z jakimi trudnościami spotkała się Pana/i firma podczas naboru nowych pracowników?	53
Rysunek 55. Jakie techniki poszukiwania (rekrutacji) pracowników stosowane są w Pana/i przedsiębiorstwie? ..	54
Rysunek 56. Ważność kryteriów selekcji pracowników?	55
Rysunek 57. Czy na regionalnym rynku pracy bez problemu mógłby Pan/mogłaby Pani pozyskać pracowników o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach?	55
Rysunek 58. Proszę wskazać dlaczego nie mógłby Pan/mogłaby Pani pozyskać odpowiednich pracowników?	55
Rysunek 59. Czy w firmie istnieją związki zawodowe?.....	56
Rysunek 60. Jak ocenia Pan/i współpracę ze związkami zawodowymi?.....	56
Rysunek 61. Czy firma współpracuje z Instytucjami Rynku Pracy?.....	56
Rysunek 62. Dlaczego Pana/i firma nie współpracuje z IRP?	57
Rysunek 63. Z jakimi IRP współpracuje Pana/i firma i w jakim zakresie? - Powiatowe Urzędy Pracy.....	57
Rysunek 64. Z jakimi IRP Pana/i współpracuje i w jakim zakresie - pozostałe instytucje	58
Rysunek 65. Czego Pana/i oczekuje od IRP?	58
Rysunek 66. Czy planuje Pan/i nawiązać współpracę z IRP?	59
Rysunek 67. Z jakimi instytucjami rynku pracy zamierza Pana/i rozpocząć współpracę?	59
Rysunek 68. Czy Pana/i przedsiębiorstwo obecnie współpracuje z sektorem edukacyjnym?	59
Rysunek 69. Dlaczego Pana/i przedsiębiorstwo nie współpracuje z sektorem edukacyjnym?	60
Rysunek 70. W jakim zakresie odbywa się współpraca z sektorem edukacyjnym?	60
Rysunek 71. Czy w ciągu najbliższego roku planuje Pan/i rozpocząć współpracę z sektorem edukacyjnym?	60
Rysunek 72. Dlaczego Pana/i firma nie zamierza rozpocząć współpracy z sektorem edukacyjnym?	61
Rysunek 73. Czy uważa Pan/i, że oferta edukacyjna w regionie jest dopasowana do potrzeb pracodawców?	61
Rysunek 74. Dlaczego Pana/i zdaniem oferta edukacyjna w regionie jest niedopasowana do potrzeb pracodawców?.....	62
Rysunek 75. Czy firma współpracuje z innymi przedsiębiorcami?.....	62
Rysunek 76. Jakiego rodzaju jest to współpraca?	62
Rysunek 77. Czy planuje Pan/i rozpocząć współpracę z innymi przedsiębiorcami?	63
Rysunek 78. Czy Pana/i firma współpracuje z innymi podmiotami?	63
Rysunek 79. Jakie są to podmioty?	63
Rysunek 80. Jakie korzyści dla firmy przynosi owa współpraca?	63
Rysunek 81. Czy Pana/i firma korzystała bądź korzysta ze środków dofinansowania rozwoju przedsiębiorstwa? ...	64
Rysunek 82. Dlaczego Pana/i firma nie korzysta ze środków dofinansowania?.....	64
Rysunek 83. Z jakich rodzajów dofinansowań korzysta Pana/i przedsiębiorstwo?	65
Rysunek 84. Proszę wskazać, z jakich programów korzystała Pana/i firma?	65
Rysunek 85. Proszę ocenić dostępność informacji o możliwości korzystania z funduszy unijnych?	65

Spis tabel

Tabela 1. Ludność województwa zachodniopomorskiego i Polski w latach 2006 - 2010.....	12
Tabela 2. Liczba mieszkańców województwa w podziale na powiaty w 2010 r.	13
Tabela 3. Ludność według grup ekonomicznych oraz wskaźnik obciążenia demograficznego w 2010 r.	14
Tabela 4. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach Polski w 2010 r.....	15
Tabela 5. Stopa bezrobocia dla poszczególnych powiatów Pomorza Zachodniego w 2010 r. w porównaniu do województwa i kraju.....	16
Tabela 6. Przedsiębiorstwa nowo zarejestrowane w sekcjach G i F w 2010 r.....	20
Tabela 7. Podmioty gospodarcze zlokalizowane w aglomeracji szczecińskiej w 2009 i 2010 r.....	21
Tabela 8. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2010 r. w wybranych powiatach	22
Tabela 9. Podmioty gospodarcze zlokalizowane w koszalińskim obszarze węzłowym w 2009 r.....	22
Tabela 10. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2010 r. w wybranych powiatach	23
Tabela 11. Podmioty gospodarcze zlokalizowane w pozostałych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 r.....	23
Tabela 12. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2010 r. w wybranych powiatach	23
Tabela 13. Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2005-2010.....	24
Tabela 14. Atrakcyjność inwestycyjna województwa w 2010 r.	25
Tabela 15. Zawody kluczowe w badanych firmach.....	43
Tabela 16. Zawody, w których zwalniani byli pracownicy w ciągu ostatniego roku.....	47
Tabela 17. Zawody, w których zatrudniano nowych pracowników w ciągu ostatniego roku	49
Tabela 18. Zawody, w których planowane są zwolnienia pracowników.....	50
Tabela 19. Zawody, w których planowane są przyjęcia pracowników	51

WPROWADZENIE

Niniejszy raport jest efektem końcowym wykonanego badania pt. „*Procesy zmian w kluczowych branżach regionu*” przeprowadzonego na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie przez firmę badawczą **General Projekt Sp. z o.o.** z Olsztyna, w ramach projektu systemowego „Zachodniopomorskie Obserwatorium Gospodarki” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa (Poddziałanie 8.1.4 PO KL 2007-2013).

Badanie zostało zrealizowane w okresie sierpień – wrzesień 2011 wśród 168 przedsiębiorstw, uznanych za kluczowe dla regionu Pomorza Zachodniego.

W raporcie podjęto próbę odpowiedzi na pytanie jakie są kluczowe branże w województwie zachodniopomorskim oraz jaki jest ich wpływ na kształtowanie regionalnego rynku pracy.

Prezentowany raport zawiera opis zastosowanej metodologii, analizę dotychczasowych badań z zakresu problematyki badania oraz analizę danych wtórnych dotyczących otoczenia zewnętrznego kluczowych przedsiębiorstw, a także przedstawia wyniki przeprowadzonych badań wśród przedsiębiorców, uznanych za kluczowe.

Całość materiału zawarto w czterech rozdziałach. W rozdziale pierwszym Wykonawca opracował analizę dotychczas przeprowadzonych badań i analiz związanych tematycznie z problematyką niniejszego badania. W rozdziale drugim charakteryzowane zostało województwo zachodniopomorskie. Podane zostały tu dane ogólne dotyczące położenia regionu oraz ludności w regionie. Ponadto zdiagnozowana została sytuacja gospodarcza województwa. Wykonawca w oparciu o dane zastane przeprowadził analizę, która obejmowała strukturę i trendy rozwoju pomiotów gospodarczych funkcjonujących w regionie, a także oceniona została atrakcyjność inwestycyjna w regionie. Ponadto w rozdziale tym Wykonawca przedstawił branże, które uznał za kluczowe dla Pomorza Zachodniego oraz wskazał kryteria na podstawie których zdecydował o uznaniu danej branży za kluczową.

Kolejna część raportu – rozdział trzeci zawiera analizę zebranego materiału badawczego. Kwestionariusz wywiadu, który został wykorzystany do niniejszego badania zawierał m.in. pytania dotyczące sytuacji gospodarczej kluczowych firm, realizowanych inwestycji, kwestii zatrudnieniowych, oraz współpracy z różnymi podmiotami. W ostatnim rozdziale zawarte zostały wnioski i rekomendacje z badania.

Cel i zakres badań

Głównym celem badania było dostarczenie informacji na temat kluczowych branż gospodarczych w regionie. Cel badania został osiągnięty w wyniku zdiagnozowania i rozpoznania kluczowych gałęzi gospodarki, określeniu firm kluczowych dla gospodarki regionu oraz ich wpływu na regionalny rynek pracy.

Procesy zmian w kluczowych branżach regionu

Zdiagnozowanie branż kluczowych w regionie

Zdiagnozowanie wpływu kluczowych branż na regionalną gospodarkę

Określenie sytuacji gospodarczej firm kluczowych

Badanie swym zasięgiem obejmowało całe województwo zachodniopomorskie. Populację badaną stanowili przedsiębiorcy z terenu Pomorza Zachodniego - określani jak kluczowi dla poszczególnych powiatów.

W ramach projektu zostały przeprowadzone analizy w następujących obszarach:

OBSZAR I Kluczowe branże dla gospodarki regionu

- a) Jakie firmy są kluczowe dla gospodarki regionu?
- b) Jakie czynniki decydują o tym, które firmy są kluczowe?
- c) Jak wygląda sytuacja kluczowych przedsiębiorstw w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego?
- d) Jaka jest struktura kluczowych przedsiębiorstw?

OBSZAR II Wpływ kluczowych branż na regionalną gospodarkę

- a) W jaki sposób kluczowe branże/firmy wpływają na rynek pracy?
 - *Jak duże jest zatrudnienie w kluczowych przedsiębiorstwach?*
 - *Jaki jest procent zatrudnienia w kluczowych branżach w stosunku do zatrudnienia ogółem w województwie?*
- b) Jak kluczowe branże współpracują z otoczeniem edukacyjnym?
 - *Czy przedsiębiorstwa obecnie współpracują z sektorem edukacyjnym?*
 - *W jakim zakresie odbywa się współpraca?*
 - *Dlaczego firmy nie współpracują z sektorem edukacyjnym?*
 - *Czy w ciągu najbliższych 2 lat planuje się współpracę z sektorem edukacyjnym?*
 - *W jakim zakresie planowana jest ta współpraca?*
 - *Czy obecna oferta szkoleniowa zaspokaja zapotrzebowanie kluczowych przedsiębiorstw?*

- *Jaka jest ocena przygotowania zawodowego absolwentów szkół?*
 - *Czy kluczowe przedsiębiorstwa w regionie chętnie zatrudniają absolwentów szkół/uczelni? Czy przyjmują na staż?*
- c) *Jakie są powiązania kluczowych firm z innymi podmiotami?*
- *Z jakimi podmiotami współpracują kluczowi przedsiębiorcy i na czym polega ta współpraca?*
 - *Jakie korzyści ta współpraca przynosi, jaki wpływ ma na przedsiębiorstwo?*

OBSZAR III **Sytuacja kluczowych branż**

- a) *Jaka jest sytuacja gospodarcza kluczowych firm?*
- *Jakie są obroty oraz rynek zbytu kluczowych przedsiębiorstw (powiatowy, wojewódzki, krajowy czy zagraniczny)?*
 - *Jaka jest finansowa kondycja firm objętych badaniem?*
 - *Jakie są perspektywy rozwoju firm na najbliższe lata?*
 - *Jakie czynniki, w ocenie kluczowych przedsiębiorców, spowodowałyby rozwój ich firm?*
 - *Czy firma planuje w najbliższym czasie realizować jakieś inwestycje?*
 - *Czego będą dotyczyły potencjalne inwestycje?*
 - *Jakie są trudności z podejmowaniem inwestycji na obszarze objętym badaniem?*
 - *Jakie czynniki sprawiają, że firma może skutecznie konkurować na rynku w swojej branży?*
 - *Jak firmy oceniają perspektywy rozwoju branży, w której działają?*
 - *Jakie zagrożenia dla branży, w której funkcjonuje badana firma, występują na lokalnym rynku pracy?*
 - *Jaka jest pozycja firmy na rynku w swojej branży? (dominująca, rozwijająca się, stagnacja)?*
- b) *Jak kształtują się kwestie zatrudnieniowe w kluczowych firmach?*
- *Jaka jest liczba oraz struktura osób aktualnie pracujących w kluczowych przedsiębiorstwach?*
 - *Jak zmieniła się liczba zatrudnionych osób w badanej firmie w ciągu ostatniego roku?*
 - *Jakie są przyczyny przyjęć do pracy oraz zwolnień pracowników, przyczyny odrzucania kandydatów do pracy oraz trudności w przyjęciach pracowników?*
 - *Jakie są przewidywane przyjęcia do pracy oraz przewidywane zwolnienia pracowników w ciągu ostatniego roku?*
 - *Jakie są przyczyny przewidywanych przyjęć oraz zwolnień z pracy?*
 - *Czy firma jest gotowa zatrudnić osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy?*
 - *Z jakich form poszukiwania pracowników korzystają badane firmy?*
 - *Jakie występują trudności z naborem odpowiednich pracowników?*
 - *Jakie wymagania stawia firma co do oczekiwanego wykształcenia, stażu pracy, dodatkowych umiejętności posiadanych przez potencjalnego pracownika?*
 - *Czy w firmach organizowane są szkolenia dla pracowników?*
 - *Czego dotyczą organizowane szkolenia?*
 - *Czy w kluczowych przedsiębiorstwach planowane są szkolenia dla pracowników?*
 - *Czego będą dotyczyć planowane szkolenia?*

- *Jakie systemy motywacyjne stosowane są w kluczowych przedsiębiorcach służące do mobilizowania pracowników do efektywniejszej pracy?*
- c) *Czy firmy kluczowe korzystały z form wsparcia publicznego?*
 - *Jaki jest zakres wsparcia uzyskanego ze środków publicznych i Unii Europejskiej?*
 - *Jakie są powody, dla których firmy nie korzystają ze środków publicznych oraz wsparcia finansowego Unii Europejskiej?*
 - *Jaka jest ocena dostępności informacji o możliwości korzystania z funduszy unijnych?*
- d) *Czy wdrażają rozwiązania w formie projektów?*
- e) *Jak kształtują się kwestie płacowe?*
 - *Jaka jest wysokość wynagrodzeń pracowników?*
 - *Jak zmieniła się wysokość wynagrodzeń pracowników w badanej firmie w ciągu ostatniego roku?*
 - *Czy podnoszenie kwalifikacji ma wpływ na wysokość pensji?*
 - *W jaki sposób można zaspokoić potrzeby płacowe pracowników?*
- f) *Jak wygląda współpraca ze związkami zawodowymi?*
 - *Czy w przedsiębiorstwach istnieją związki zawodowe?*
 - *Jak przedsiębiorcy oceniają współpracę ze związkami zawodowymi?*
 - *Jaka jest opinia przedsiębiorców na temat funkcjonowania związków zawodowych?*
- g) *Jak kształtuje się współpraca z IRP?*
 - *Czy firmy współpracują z IRP?*
 - *Z jakimi Instytucjami Rynku Pracy firmy współpracują i w jakim zakresie?*
 - *Dlaczego firmy nie współpracują z Instytucjami Rynku Pracy?*
 - *Czego przedsiębiorcy oczekują od IRP?*
 - *Jak przedsiębiorcy oceniają działalność IPR?*
 - *Jakie zmiany w zakresie współpracy z IPR przedstawiciele firm kluczowych chcieliby zaproponować?*
 - *Czy współpracują z Powiatowymi Urzędami Pracy, czego dotyczy ta współpraca, jakimi instrumentami rynku pracy oraz formami wsparcia są zainteresowane?*
 - *Czy planują nawiązać współpracę w IPR?*
 - *Czego będzie dotyczyć planowana współpraca?*
- h) *Procesy restrukturyzacyjne i wpływ ogólnej sytuacji gospodarczej?*
 - *Jaki jest wpływ recesji gospodarczej na prowadzoną przez firmy działalność?*
 - *Jakie procesy restrukturyzacyjne miały bądź mają wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstwa?*
 - *Jaki jest wpływ ogólnej sytuacji gospodarczej na funkcjonowanie firmy?*
 - *Jakie metody były/są stosowane w walce z kryzysem?*

ANALIZA PORÓWNAWCZA BADAŃ TEMATYCZNYCH REALIZOWANYCH W PRZESZŁOŚCI PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

Jednym z projektów systemowych realizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie jest „Zachodniopomorskie Obserwatorium Gospodarki”. Głównym celem projektu jest dostarczenie informacji dotyczących zapotrzebowania zawodowego regionalnej gospodarki i rynku pracy umożliwiających podnoszenie i dostosowanie kwalifikacji zawodowych osób pracujących poprzez prowadzenie, upowszechnianie i publikowanie badań i analiz dotyczących sytuacji regionalnej gospodarki i rynku pracy.

W ramach projektu realizowane są następujące działania badawczo - analityczne:

- ☞ Kompleksowe Wojewódzkie Badania Gospodarki i Rynku Pracy - cykl obejmuje 6 badań:
 - Badanie „Plany zatrudnieniowe i potencjał pracowniczy zachodniopomorskich pracodawców”,
 - Badanie „Sytuacja społeczno - zawodowa pracowników ze szczególnym uwzględnieniem pracowników MŚP”,
 - Badanie „Potencjał zatrudnieniowy na obszarze inicjatyw gospodarczych”,
 - **Badanie „Procesy zmian w kluczowych branżach regionu”**,
 - Badanie „Alternatywne formy zatrudnienia na zachodniopomorskim rynku pracy”,
 - Badanie „Bieżący monitoring kluczowych procesów regionalnej gospodarki”.
- ☞ Mapa zapotrzebowania zawodowego pracodawców,
- ☞ Katalog zasobów gospodarczych i rynku pracy woj. zachodniopomorskiego,
- ☞ Zachodniopomorski Wskaźnik Rozwoju Regionu,
- ☞ Konsultacje naukowe, spotkania - wywiady oraz seminaria i konferencje naukowe.

Procesy zmian w kluczowych branżach regionu - 2010 r.

Badanie pn. Procesy zmian w kluczowych branżach regionu prowadzone jest w roku 2011 po raz drugi przez firmę General Projekt Sp. z o.o. z Olsztyna.

Głównym celem badania również było dostarczenie informacji na temat kluczowych branż gospodarczych w regionie. Badanie zostało przeprowadzone wśród 168 przedstawicieli kluczowych branż w regionie z wykorzystaniem techniki, jaką są bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe PAPI.

Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w 2010 r. sytuacja badanych firm, uznanych za kluczowe, była stabilna i w porównaniu z rokiem poprzednim polepszyła się bądź nie uległa znacznym zmianom. Ponadto w tym okresie przedsiębiorcy wykazywali się aktywnością w realizowaniu inwestycji. Badanie wykazało również, iż potrzeby kadrowe pracodawców są w pełni zaspokojone, w związku z czym nie planowali oni zmian w strukturze zatrudnieniowej. Zgodnie z wykonaną analizą najbardziej pożądanymi pracownikami są ci, którzy legitymują się wykształceniem średnim zawodowym oraz posiadają odpowiednie doświadczenie związane z konkretnym stanowiskiem pracy. Ponadto osoby starające się o pracę w badanych firmach powinny odznaczać się takimi cechami jak: zaangażowanie w pracę, komunikatywność oraz lojalność/uczciwość.

Ponadto realizowane w roku poprzednim badanie wykazało, iż przedsiębiorcy uznani jako kluczowi dla województwa zachodniopomorskiego wykazują małą aktywność dotyczącą współpracy z różnego rodzaju instytucjami - najczęściej deklarowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy.

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE W ŚWIETLE WYNIKÓW BADANIA DANYCH WTÓRNYCH

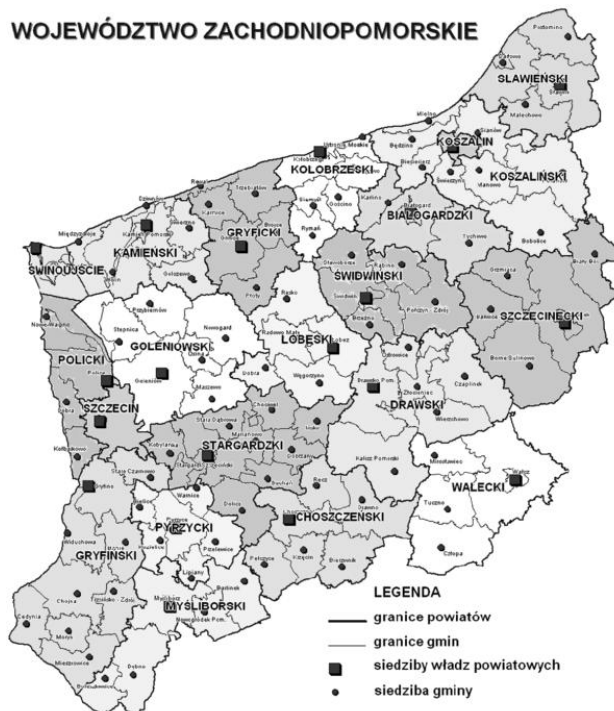
Zachodniopomorskie to region nadbałtycki, położony w północno – zachodniej części Polski, którego stolicą jest miasto Szczecin.

Od północy województwo to graniczy z Morzem Bałtyckim, od zachodu z Niemcami, od południa z województwami lubuskim i wielkopolskim, a od wschodu z pomorskim. Powierzchnia województwa zachodniopomorskiego w 2010 r. wynosiła 22 892 km² (dane GUS), co stanowiło 7,3% powierzchni kraju i plasuje go na 5 miejscu w Polsce.

W podziale administracyjnym na jednostki terytorialne, zgodnie z wymogami statystyki regionalnej Unii Europejskiej, w województwie wydzielono:

- 4 podregiony: koszaliński, stargardzki, szczeciński i m. Szczecin,
- 18 powiatów ziemskich: białogardzki, choszczeński, drawski, goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, kołobrzeski, koszaliński, łobeski, myśliborski, policki, pyrzycki, sławieński, stargardzki, szczecinecki, świdwiński i walecki,
- 3 miasta na prawach powiatu: Koszalin, Szczecin i Świnoujście,
- 114 gmin: 11 miejskich, 51 miejsko-wiejskich i 52 wiejskich.

Dostępność regionu zapewnia 27 przejść granicznych – województwo ma ich najwięcej w kraju: 9 morskich, 10 drogowych, 2 małego ruchu granicznego, 3 rzeczne, 2 kolejowe i jedno lotnicze. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej straciły one na znaczeniu, jednak ich liczba świadczy o dobrych możliwościach nawiązywania kontaktów transgranicznych. Morskie i lotnicze przejścia graniczne pozostaną zewnętrznymi przejściami granicznym Unii Europejskiej.¹

Charakterystyczną cechą województwa zachodniopomorskiego jest obfitość wód śródlądowych (5,2% powierzchni województwa, a więc blisko 2,5 – krotnie więcej niż średnia krajowa). Największe jeziora o powierzchni ponad 1000 ha, to Dąbie, Miedwie, Jamno, Drawsko, Wielimie, Bukowo i Lubie.²

¹ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Szczecin, grudzień 2005.

² Tamże

Wielkim bogactwem naturalnym województwa są lasy, zajmujące 35,2% jego powierzchni (średnio w kraju 28,9%). Szczególną wartością gospodarczą i przyrodniczą są zwarte kompleksy leśne puszczy: Wkrzańskiej, Goleniowskiej, Bukowej, Piaskowej, Barlineckiej i Drawskiej.³

Do szczególnie cennych kopalin naturalnych można zaliczyć ropę naftową, gaz ziemny, wody mineralne, torfy borowinowe, torf, wody geotermalne i solanki. Występują tu także w ilościach przemysłowych: wapień, margle, kreda jeziorna, kamień drogowy i budowlany, kruszywa naturalne.⁴

Zabytki kultury materialnej województwa zachodniopomorskiego są świadectwem bogatej historii, wynikiem ścierania się wpływów niemieckich, polskich i skandynawskich. Hanzeatyckie tradycje w połączeniu z walorami przyrodniczymi i krajobrazem tworzą niepowtarzalną wartość, decydującą o atrakcyjności turystycznej województwa.⁵

Ludność

Województwo zamieszkuje 1 693 072 osób, co stanowi 4,4% ludności w całym kraju. Sieć osadnicza jest słabo wykształcona; tworzą ją 62 miasta oraz 3 173 wsie i inne jednostki osadnicze⁶. Szczecin, stolica województwa i ośrodek europejski, liczy 405 606 mieszkańców, to jest 24% populacji regionu. Jest jednocześnie największym miastem pogranicza polsko – niemieckiego. W części północno – wschodniej regionu dominuje Koszalin, który odgrywa rolę komplementarnego ośrodka równoważenia rozwoju rangi krajowej, liczący 107 948 mieszkańców (6,4%). Największymi ośrodkami regionalnymi są ponadto: Stargard Szczeciński – 69 633 mieszkańców, Kołobrzeg – 44 984 mieszkańców, Świnoujście – 40 759 osób, Szczecinek – 38 977 osób i Police – 33 951 mieszkańców.⁷

Z analizy danych GUS wynika, iż liczba ludności w regionie od 2007 r. systematycznie rośnie. Sytuacja taka miała miejsce również w całej Polsce. Innym porównywalnym wskaźnikiem w kraju, jak i w regionie jest wskaźnik feminizacji. Zachodniopomorskie, charakteryzuje się tym, że liczba kobiet jest większa niż liczba mężczyzn. Analogiczna sytuacja występuje w kraju. W 2010 r. na 100 mężczyzn w Polsce przypadło około 107 kobiet, natomiast w województwie wskaźnik ten kształtował się o jedną stopę procentową niżej – na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet (*tabela 1*).

TABELA 1. LUDNOŚĆ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO I POLSKI W LATACH 2006 - 2010

		2006	2007	2008	2009	2010	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
POLSKA		38 125 479	38 115 641	38 135 876	38 167 329	38 200 037	107,1
Pomorze Zachodnie	ogółem	1 692 838	1 692 271	1 692 957	1 693 198	1 693 072	106,1
	w tym kobiet	869 849	870 319	871 520	871 752	871 940	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej osób w województwie zachodniopomorskim zamieszkuje powiat – m. Szczecin – 405 606 mieszkańców (dane GUS z 2010 r.). W drugiej kolejności pod względem liczby mieszkańców, znajduje się powiat stargardzki – 119 306 osób oraz powiat – miasto Koszalin (we danych GUS miasto w 2010 r. zamieszkiwało 107 948 osób). Największe miasta regionu – Szczecin i Koszalin – mają

³ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Szczecin, grudzień 2005.

⁴ Tamże

⁵ Tamże

⁶ dane GUS z 2010 r.

⁷ dane GUS

największą gęstość zaludnienia (odpowiednio 1 348 os/km² oraz 1 102 os/km²). W Świnoujściu na km² mieszka 207 osób, w powiatach polickim i kołobrzeskim ponad 100 os/km². Najmniej zaludnionymi są powiaty: drawski, łobeski, choszczeński, walecki i koszaliński (bez miasta Koszalin). Gęstość zaludnienia na tych terenach jest niższa niż 40 os/km².

TABELA 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA W PODZIALE NA POWIATY W 2010 R.

	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia [osoby/km²]
m. Szczecin	405 606	1 348
stargardzki	119 306	78
m. Koszalin	107 948	1 102
gryfiński	82 727	44
goleniowski	80 305	50
kołobrzeski	77 244	107
szczecinecki	76 900	44
policki	70 380	106
myśliborski	66 972	57
koszaliński	64 411	39
gryficki	60 569	60
drawski	57 353	33
sławieński	57 251	55
walecki	54 023	38
choszczeński	49 574	37
świdwiński	48 205	44
białogardzki	48 193	57
kamieński	47 672	48
m. Świnoujście	40 759	207
pyrzycki	39 774	55
łobeski	37 900	36
ogółem	1 693 072	74

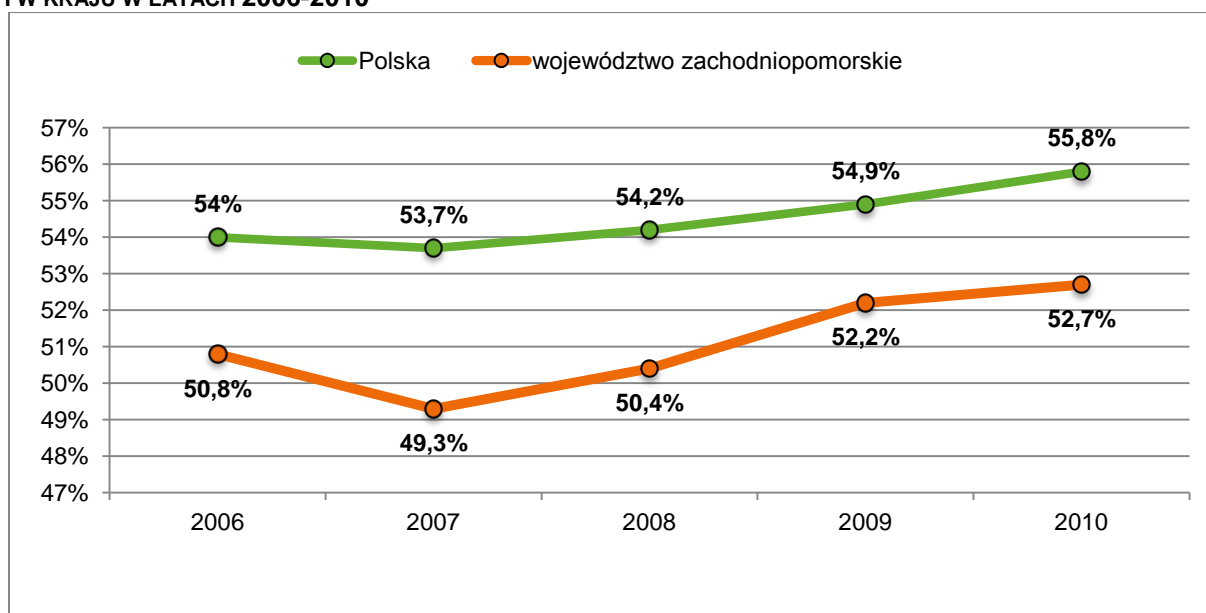
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aktywność zawodowa mieszkańców regionu

Na tle Polski województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się przeciętnie niższym poziomem aktywności zawodowej. Według danych GUS wskaźnik ten w Polsce od 2007 roku systematycznie wzrasta. W województwie zachodniopomorskim wskaźnik ten kształtuje się podobnie. W 2010 roku wskaźnik aktywności zawodowej wynosił w regionie 52,7% (w Polsce 55,8%), co oznacza, że spośród wszystkich osób w wieku produkcyjnym ponad połowa jest aktywnych zawodowo – ponad połowa pracuje lub jest zarejestrowana jako bezrobotna (*rysunek 2*). Rosnąca liczba osób aktywnych zawodowo świadczy o poprawie atrakcyjności rynku pracy.

RYСУNEK 1. WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM I W KRAJU W LATACH 2006-2010

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spośród wszystkich mieszkańców województwa zachodniopomorskiego 65,2% stanowią osoby w wieku produkcyjnym, 18,9% - osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz 15,9% w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 53,4, co oznacza, że 100 osób w wieku produkcyjnym musi utrzymać w przybliżeniu 53 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Tabela 3 przedstawia ludność według grup ekonomicznych oraz wskaźnik obciążenia demograficznego w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego.

TABELA 3. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP EKONOMICZNYCH ORAZ WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W 2010 R.

	Ludność w wieku			wskaźnik obciążenia demograficznego
	przed- produkcyjnym	produkcyjnym	po- produkcyjnym	
ZACHODNIOPOMORSKIE	18,9%	65,2%	15,9%	53,4
białogardzki	20,8%	66,6%	12,6%	50,2
choszczeński	18,5%	65,7%	15,8%	52,3
drawski	15,4%	65,6%	19%	52,4
goleniowski	15,5%	66%	18,5%	51,6
gryficki	15,6%	65,6%	18,8%	52,5
gryfiński	19,9%	66,4%	13,7%	50,6
kamieński	19,7%	65,2%	15%	53,3
kołobrzeski	20,1%	65,7%	14,2%	52,1
koszaliński	20,2%	65,3%	14,5%	53,1
łobeski	19,8%	64,6%	15,6%	54,9
m. Koszalin	19,6%	65,4%	15%	53
m. Szczecin	20,5%	64,8%	14,7%	54,3

m. Świnoujście	20,4%	69,1%	10,5%	44,7
myśliborski	19,7%	65,6%	14,7%	52,4
policki	19,3%	66,0%	14,7%	51,6
pyrzycki	20,2%	64,3%	15,5%	55,4
ślawieński	19,9%	64,9%	15,2%	54,1
stargardzki	20,5%	65,6%	13,9%	52,5
szczecinecki	18,3%	66,7%	15,1%	50
świdwiński	20%	65,1%	14,8%	53,5
wałecki	20,5%	64,9%	14,6%	54,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Województwo zachodniopomorskie należy do obszarów o najwyższych wartościach stopy bezrobocia. Według danych GUS wskaźnik ten w 2010 r. wynosił 17,4% - pod względem wielkości stopy bezrobocia region zajmuje przedostatnie miejsce (większe bezrobocie odnotowano jedynie w województwie warmińsko – mazurskim (tabela 2)).

TABELA 4. STOPA BEZROBOCIA W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH POLSKI W 2010 R.

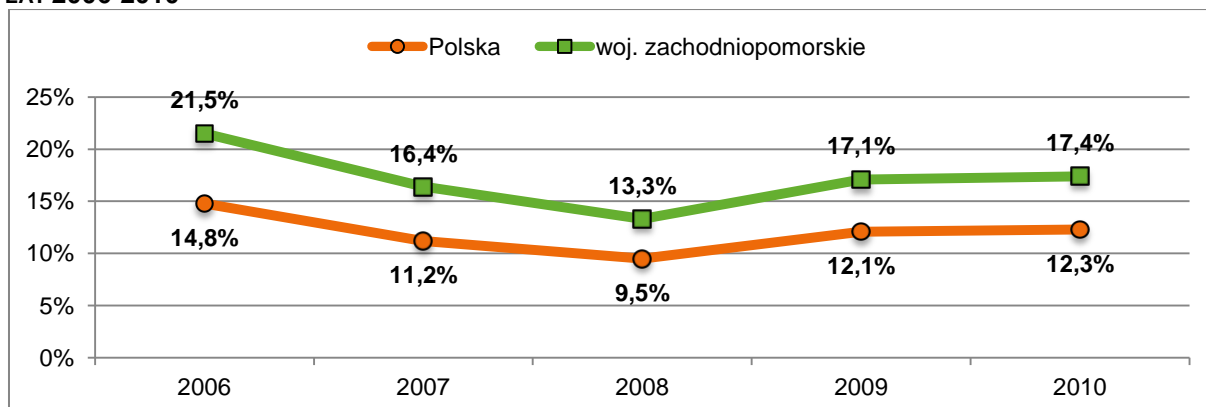
	Stopa bezrobocia
wielkopolskie	9,2
mazowieckie	9,4
śląskie	9,9
małopolskie	10,4
łódzkie	12,1
pomorskie	12,2
Polska	12,3
dolnośląskie	13
lubelskie	13
opolskie	13,2
podlaskie	13,2
świętokrzyskie	14,7
lubuskie	15,6
podkarpackie	15,8
kujawsko-pomorskie	16,6
zachodniopomorskie	17,4
warmińsko-mazurskie	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2006 do 2008 r. zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w Polsce z roku na rok stopa bezrobocia systematycznie malała, natomiast od 2009 r. systematycznie rosła. Niewątpliwie jest to skutek kryzysu gospodarczego, jaki miał miejsce w ostatnich latach, a którego skutki są nadal odczuwalne (rysunek 2).

RYСУNEK 2. STOPA BEZROBOCIA W POLSCE I W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM NA PRZESTRZENI LAT 2006-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największą stopę bezrobocia w 2010 r. odnotowano w powiatach: białogardzkim, łobeskim, pyrzyckim, świdwińskim, gdzie wartość analizowanego wskaźnika przekroczyła 27%. W Szczecinie, Świnoujściu, Koszalinie oraz powiecie kołobrzeskim wartość stopy bezrobocia była niższa niż dla całego kraju (tabela 5).

TABELA 5. STOPA BEZROBOCIA DLA POSZCZEGÓLNYCH POWIATÓW POMORZA ZACHODNIEGO W 2010 R. W PORÓWNANIU DO WOJEWÓDZTWA I KRAJU

	Stopa bezrobocia
m. Szczecin	9,6
m. Koszalin	10,7
m. Świnoujście	11,2
kołobrzeski	11,9
Polska	12,3
myśliborski	16,4
policki	17
województwo zachodniopomorskie	17,4
goleniowski	18,4
walecki	19,2
stargardzki	19,9
ślawieński	21,4
gryfiński	21,9
gryficki	24,4
szczecinecki	25,5
koszaliński	25,6
choszczeński	26,2
kamieński	26,3
drawski	26,6
świdwiński	27,1
pyrzycki	27,2
łobeski	28,3
białogardzki	29,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

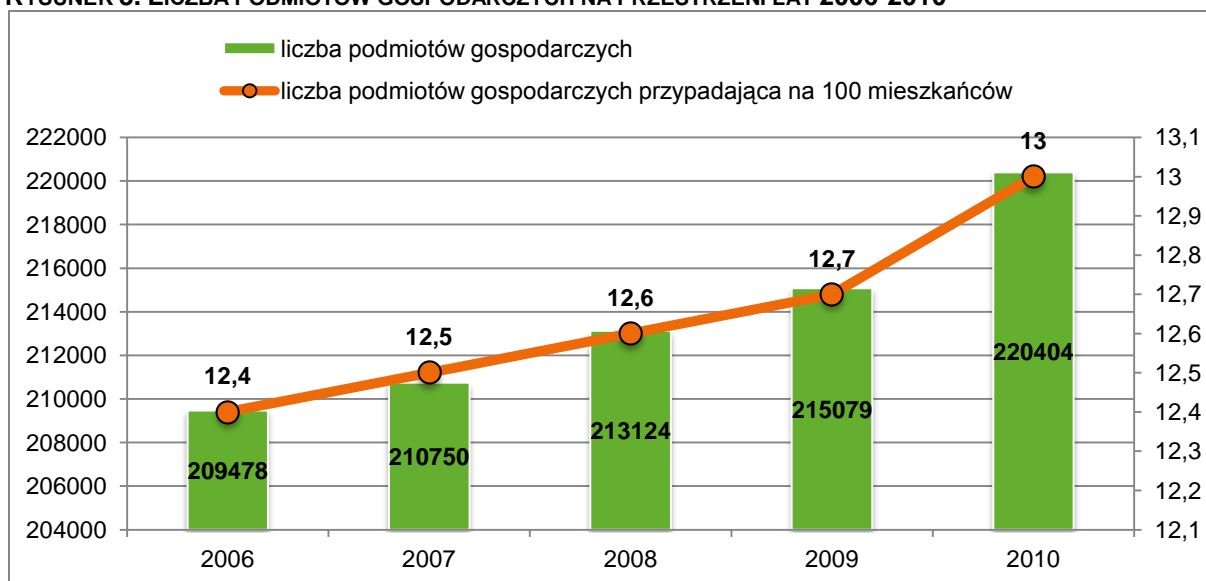

Przedsiębiorczość w regionie

Przedsiębiorczość to gotowość i zdolność podejmowania i rozwiązywania, w sposób twórczy i nowatorski, nowych problemów, umiejętność wykorzystywania pojawiających się szans i okazji oraz elastyczne przystosowanie się do zmieniających się warunków funkcjonowania.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2010 r. funkcjonowało 220 404 podmiotów gospodarczych. Z poniżej zamieszczonego wykresu wynika, iż według danych GUS, liczba zarejestrowanych w województwie firm na przestrzeni ostatnich 5 lat systematycznie wzrasta - w roku 2010 liczba podmiotów gospodarczych, w porównaniu z rokiem 2006 wzrosła o ok. 5%.

RYСУNEK 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA PRZESTRZENI LAT 2006-2010

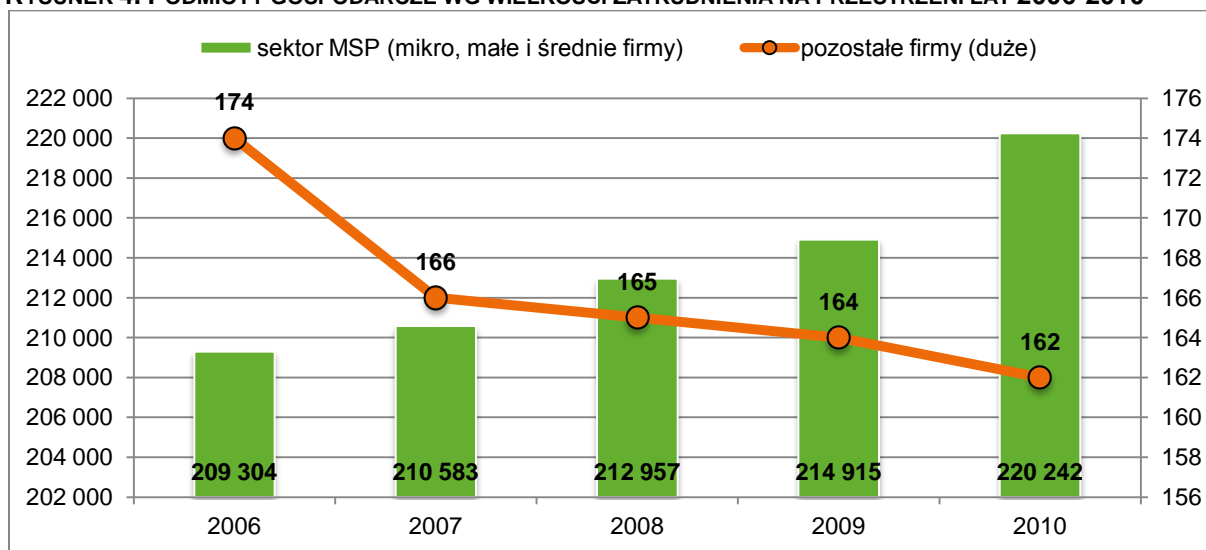

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W województwie zachodniopomorskim, jak i w całym kraju firmy należące do sektora MSP (małe i średnie przedsiębiorstwa) stanowią główną siłę napędową gospodarki regionu. Na przestrzeni lat 2006-2010 obserwuje się systematyczny wzrost liczby tychże firm (o około 5%). Natomiast jeśli chodzi o firmy duże, czyli zatrudniające powyżej 250 pracowników, na przestrzeni analizowanych lat obserwuje się ich systematyczny spadek (o około 7%) (rysunek 4).

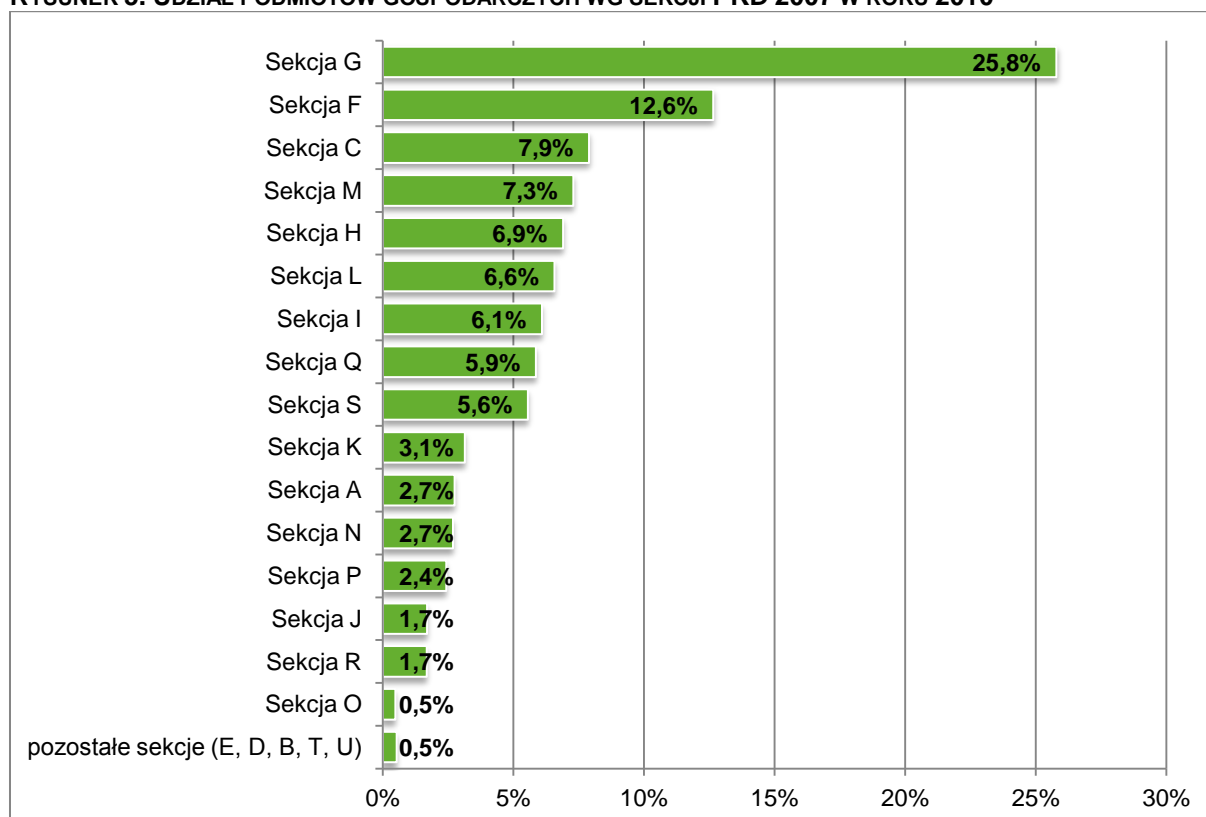
RYСУNEK 4. PODMIOTY GOSPODARCZE WG WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA NA PRZESTRZENI LAT 2006-2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego, działa w ramach sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) - 25,8% oraz w sekcji F (budownictwo) - 12,6%.

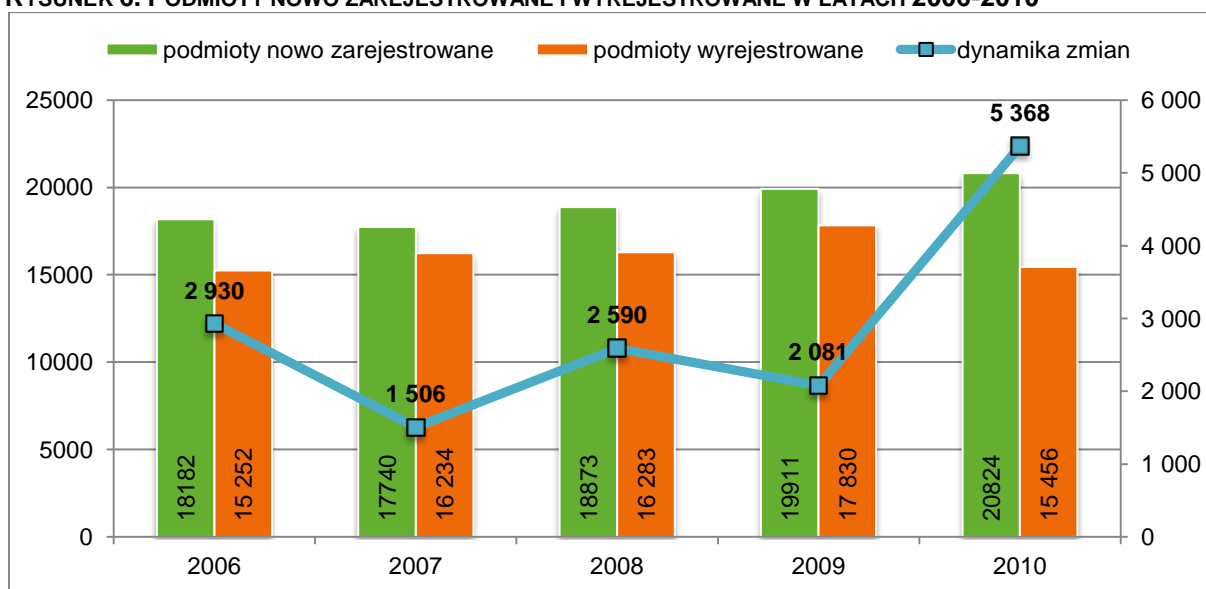
RYСУNEK 5. UDZIAŁ PODMIOTÓW GOSPODARZYCH WG SEKCJI PKD 2007 W ROKU 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni ostatnich 5 lat, można zaobserwować, że w województwie zachodniopomorskim powstaje coraz więcej nowych firm. Wyjątkiem był rok 2007, w którym to liczba nowo zarejestrowanych firm spadła, jednakże już od 2008 r. obserwuje się wzrost liczby nowo zarejestrowanych firm. Analizując liczbę firm, które zaprzestają działalności, można zauważyć, iż w latach 2006-2009 liczba tych firm z roku na rok systematycznie się zwiększała. Natomiast w roku 2010 obserwuje się spadek wyrejestrowań podmiotów gospodarczych. W roku 2010 zarejestrowało działalność o 5 368 podmiotów więcej niż się wyrejestrowało - tak dużej różnicy między liczbą podmiotów nowo otwieranych a zamykanych w ciągu ostatnich 5 lat nie obserwuje się w regionie. W roku 2009 różnica ta była o połowę mniejsza (rysunek 6).

RYСУNEK 6. PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE I WYREJESTROWANE W LATACH 2006-2010

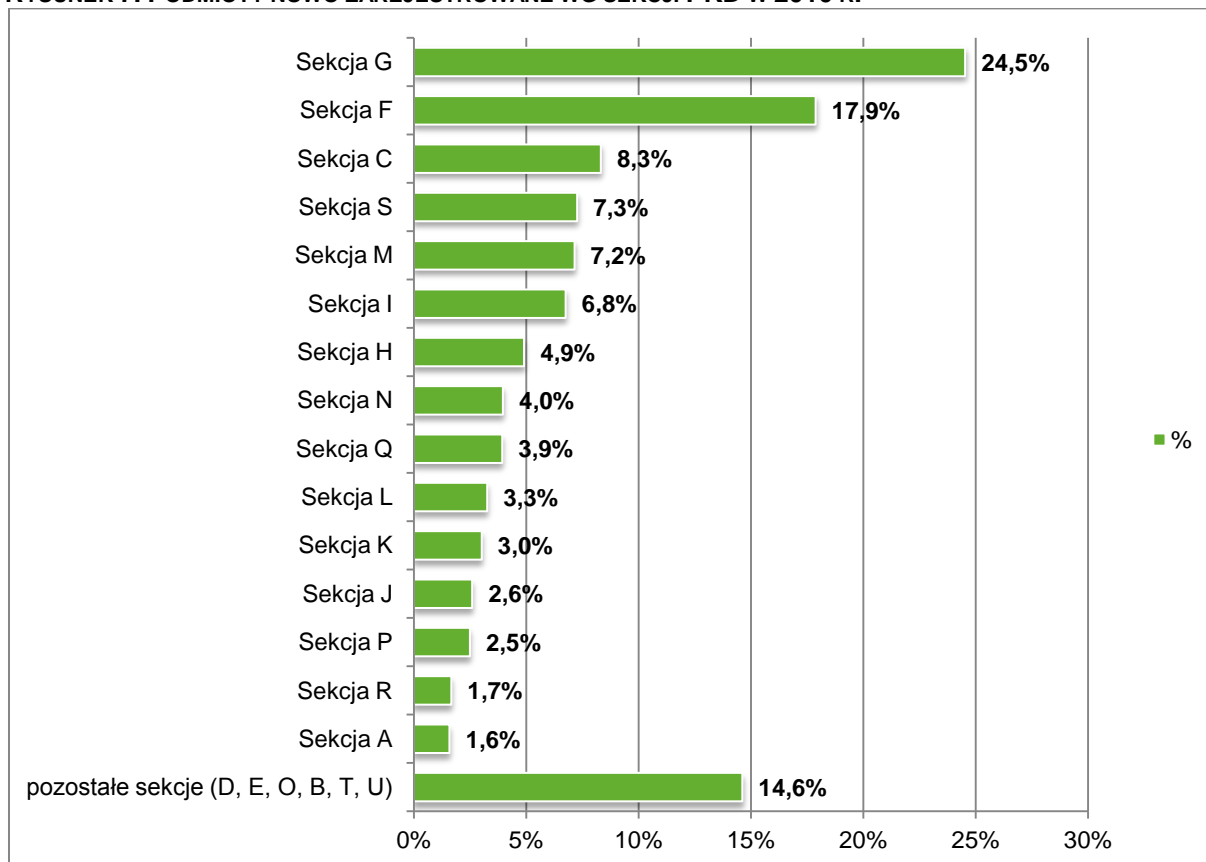

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najczęściej w regionie otwierane są firmy w ramach sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) - 24,5% spośród wszystkich nowo otwartych przedsiębiorstw oraz w sekcji F (budownictwo) - 17,9% (rysunek 7). Najczęściej otwieranymi przedsiębiorstwami są firmy zajmujące się handlem detalicznym (z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi), specjalistycznymi robotami budowlanymi oraz wznoszeniem budynków (tabela 6).

RYSUNEK 7. PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE WG SEKCJI PKD W 2010 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

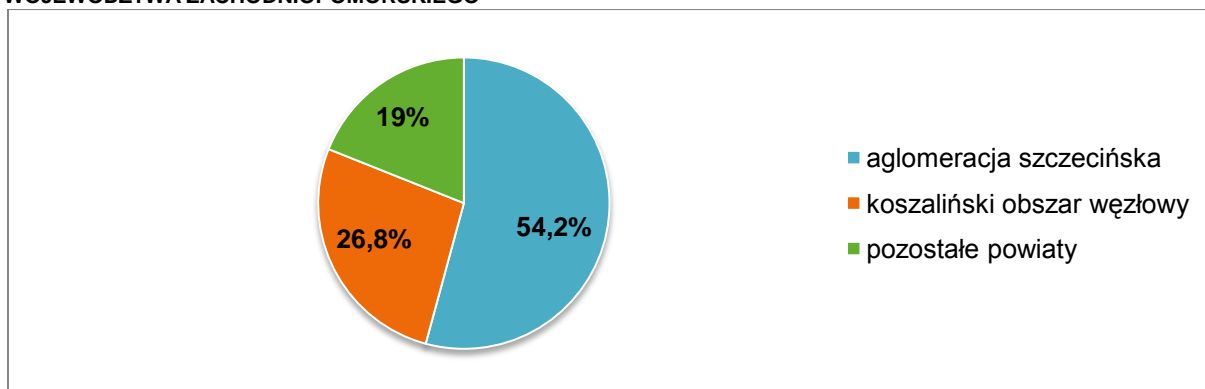
TABELA 6. PRZEDSIĘBIORSTWA NOWO ZAREJESTROWANE W SEKCJACH G I F W 2010 R.

	N
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	3401
roboty budowlane specjalistyczne	2434
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1145
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	935
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	772
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	144
ogółem	8831

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka województwa zachodniopomorskiego jest bardzo zróżnicowana pod względem przestrzennym. Dostępność rynku zbytu oraz niskie koszty dostarczania towarów i usług sprawiają, że prawie jedna trzecia przedsiębiorstw i małych firm prowadzi działalność w największych miejscowościach. Powoduje to, że potencjał gospodarczy województwa skupiony jest przede wszystkim w dwóch obszarach – aglomeracji szczecińskiej oraz w Koszalinie i okolicach (rysunek 8).

RYSUNEK 8. PROCENT PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH GOSPODARCZYCH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W skład **aglomeracji szczecińskiej** wchodzi miasta: Szczecin, Gryfice, Police, Goleniów, Gryfino, Stargard Szczeciński oraz Świnoujście. Na tym obszarze gospodarczym działa ponad połowa zarejestrowanych w województwie podmiotów gospodarczych (54,2%). Ponad połowa podmiotów gospodarczych z niniejszego obszaru zlokalizowanych jest w mieście Szczecin. Główną rolę odgrywa tu gospodarka morska, przemysł i usługi. Przygraniczne położenie aglomeracji stworzyło warunki do dynamicznego rozwoju obsługi ruchu tranzytowego towarów i osób oraz infrastruktury granicznej.

TABELA 7. PODMIOTY GOSPODARZE ZLOKALIZOWANE W AGLOMERACJI SZCZECIŃSKIEJ W 2009 I 2010 R.

	2009		2010		Stopa bezrobocia [%]
	N	%	N	%	
Powiat m. Szczecin	64 373	55,3	65 761	55	9,6
Powiat stargardzki	11 988	10,3	12 251	10,3	19,9
Powiat policki	8 699	7,5	9 310	7,8	17
Powiat goleniowski	8 497	7,3	8 758	7,3	18,4
Powiat gryfiński	8 231	7,1	8 491	7,1	21,9
Powiat gryficki	7 658	6,6	7 948	6,7	24,4
Powiat m. Świnoujście	6 895	5,9	6 990	5,8	11,2
Ogółem	116 341	100	119 509	100	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza danych dotyczących aglomeracji szczecińskiej - czyli najbardziej rozwiniętych miast i powiatów w regionie, wykazała iż w 2010 r. liczba podmiotów gospodarczych, w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła. Jest to pozytywne zjawisko, biorąc pod uwagę fakt, że województwo cechuje się dużą stopą bezrobocia - wzrastająca liczba przedsiębiorstw świadczy o dużej przedsiębiorczości osób zamieszkujących tereny przynależące do aglomeracji szczecińskiej.

TABELA 8. LICZBA NOWO ZAREJESTROWANYCH I WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W 2010 R. W WYBRANYCH POWIATACH

	nowo zarejestrowane	wyrejestrowane	dynamika
Powiat m. Szczecin	5966	4375	1591
Powiat policki	1115	655	460
Powiat gryfiński	905	645	260
Powiat goleniowski	916	676	240
Powiat stargardzki	1345	1111	234
Powiat m. Świnoujście	518	426	92
Powiat gryficki	933	641	292

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W skład **koszalińskiego obszaru węzłowego** wchodzi miasta Koszalin i Kołobrzeg oraz powiaty: szczeciński, białogardzki, a także sławieński. Działające tu firmy stanowią 26,8% spośród wszystkich firm zarejestrowanych w województwie. Najwięcej przedsiębiorstw, które funkcjonują w niniejszym obszarze gospodarczym, zlokalizowanych jest w mieście Koszalin (31,8%), a także w powiecie kołobrzeskim (22,9%).

TABELA 9. PODMIOTY GOSPODARZE ZLOKALIZOWANE W KOSZALIŃSKIM OBSZARZE WĘZŁOWYM W 2009 R.

	2009		2010		Stopa bezrobocia [%]
	N	%	N	%	
Powiat m. Koszalin	18 542	31,9	18 815	31,8	10,7
Powiat kołobrzeski	13 542	23,3	13 551	22,9	11,9
Powiat szczeciński	8 184	14,1	8 471	14,3	25,5
Powiat koszaliński	6 905	11,9	6 962	11,8	25,6
Powiat sławieński	6 061	10,4	6 298	10,7	21,4
Powiat białogardzki	4 853	8,4	5 021	8,5	29,4
Ogółem	58 087	100	59 118	100	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza danych dotyczących koszalińskiego obszaru węzłowego wykazała iż w 2010 r. - podobnie jak w aglomeracji szczecińskiej - liczba podmiotów gospodarczych, w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła. Dane zawarte w tabeli 10 wskazują, że więcej jest rejestrowanych nowopowstałych przedsiębiorstw, niż wyrejestrowanych, co niewątpliwie świadczy o rozwoju gospodarczym, na badanym terenie.

TABELA 10. LICZBA NOWO ZAREJESTROWANYCH I WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W 2010 R. W WYBRANYCH POWIATACH

	nowo zarejestrowane	wyrejestrowane	dynamika
Powiat szczecinecki	768	492	276
Powiat m. Koszalin	1251	1026	225
Powiat sławieński	646	424	222
Powiat białogardzki	556	376	180
Powiat koszaliński	712	580	132
Powiat kołobrzegi	1025	1010	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na pozostałych terenach zlokalizowanych jest 19% wszystkich pomiotów gospodarczych zarejestrowanych w regionie. Spośród wszystkich występujących na tych terenach firm, najwięcej, bo 17,3% działa w obrębie powiatu kamieńskiego, który położony jest na morzem Bałtyckim.

TABELA 11. PODMIOTY GOSPODARZE ZLOKALIZOWANE W POZOSTAŁYCH POWIATACH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W 2009 R.

	2009		2010		Stopa bezrobocia [%]
	N	%	N	%	
Powiat kamieński	7 054	17,4	7 212	17,3	26,3
Powiat myśliborski	6 491	16	6 708	16,1	16,4
Powiat wałecki	5 900	14,5	6 035	14,4	19,2
Powiat drawski	5 798	14,3	5 994	14,3	26,6
Powiat świdwiński	4 450	10,9	4 581	11	27,1
Powiat choszczeński	3 986	9,8	4 135	9,9	26,2
Powiat pyrzycki	3 750	9,2	3 759	9	27,2
Powiat łobeski	3 223	7,9	3 353	8	28,3
Ogółem	40 652	100	41 777	100	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza danych dotyczących pozostałych powiatów wykazała iż w 2010 r. - podobnie jak i na całym terytorium Pomorza Zachodniego - liczba przedsiębiorstw wzrasta, co niewątpliwie świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców.

TABELA 12. LICZBA NOWO ZAREJESTROWANYCH I WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W 2010 R. W WYBRANYCH POWIATACH

	nowo zarejestrowane	wyrejestrowane	dynamika
Powiat myśliborski	750	528	222
Powiat drawski	530	322	208
Powiat choszczeński	530	368	162
Powiat kamieński	626	476	150
Powiat świdwiński	420	277	143
Powiat wałecki	485	349	136
Powiat łobeski	409	293	116
Powiat pyrzycki	418	406	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Atrakcyjność inwestycyjna województwa zachodniopomorskiego

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową co roku ocenia regiony pod względem przestrzennego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej Polski dla potencjalnych inwestorów. W tej ocenie województwo zachodniopomorskie w latach 2005 - 2008 zajmowało 8 miejsce, natomiast w roku 2009 i 2010 pozycja regionu uplasowała się na miejscu 6 (tabela 13). Pod względem atrakcyjności inwestycyjnej Pomorze Zachodnie wyprzedza Wielkopolska, Małopolska, Mazowsze, Dolny Śląsk i Śląsk.

TABELA 13. ZMIANY ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW W LATACH 2005-2010

	Pozycja w rankingu 2005	Pozycja w rankingu 2006	Pozycja w rankingu 2007	Pozycja w rankingu 2008	Pozycja w rankingu 2009	Pozycja w rankingu 2010	Zmiana pozycji 2009 - 2010
śląskie	1	1	1	1	1	1	0
dolnośląskie	4	3	2	3	2	2	0
mazowieckie	2	2	3	2	3	3	0
małopolskie	3	4	4	5	5	4	+1
wielkopolskie	5	5	5	4	4	5	-1
zachodniopomorskie	8	8	8	8	6	6	0
łódzkie	6	7	6	7	8	7	+1
pomorskie	7	6	7	6	7	8	-1
opolskie	9	9	9	10	10	9	+1
lubuskie	10	10	10	9	9	10	-1
kujawsko - pomorskie	12	11	11	11	11	11	0
podkarpackie	11	13	12	12	13	12	+1
warmińsko - mazurskie	13	12	13	13	12	13	-1
świętokrzyskie	14	14	14	14	14	14	0
lubelskie	15	15	15	15	16	15	+1
podlaskie	16	16	16	16	15	16	-1

Źródło: opracowanie IBnGR

Atrakcyjność inwestycyjną analizuje się, biorąc pod uwagę dostępność transportową, zasoby i koszty pracy, rynek zbytu, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna, bezpieczeństwo powszechne, aktywność województwa wobec inwestorów⁸.

Region najlepiej oceniany jest za aktywność województwa wobec inwestorów. Pod tym względem w 2010 r. zajął miejsce 2 (w 2009 r. - miejsce 4) - wyższe niż woj. śląskie, które ocenia się jako najbardziej atrakcyjne. Czynnikiem ten rozpatruje się biorąc pod uwagę następujące wskaźniki:

- stopień przygotowania ofert inwestycyjnych,
- działalność informacyjno-promocyjna wobec inwestorów z kraju pochodzenia kapitału, realizowaną przy pomocy stosownego wsparcia, udzielanego województwom przez polskie placówki za granicą – Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP,
- odsetek gmin będących laureatami konkursu Gmina Fair Play.

⁸ Atrakcyjność inwestycyjne województw i podregionów Polski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009.

Następnie województwo najlepiej zostało ocenione pod względem dostępności transportowej, rynku zbytu oraz infrastruktury społecznej (6 miejsce). Dość nisko natomiast pod względem infrastruktury gospodarczej (miejsce 9) oraz bezpieczeństwa powszechnego (miejsce 12).

TABELA 14. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTWA W 2010 R.

		Dostępność transportowa	Zasoby i koszty pracy	Rynek zbytu	Infrastruktura gospodarcza	Infrastruktura społeczna	Bezpieczeństwo powszechne	Aktywność województw wobec inwestorów	Atrakcyjność inwestycyjna województwa	
		ranga	ranga	ranga	ranga	ranga	ranga	ranga	ranga	
1	śląskie	4	1	2	2	1	16	6	1	
2	dolnośląskie	1	5	4	1	3	15	1	2	
3	mazowieckie	3	13	1	3	4	13	3	3	
4	małopolskie	7	2	5	5	2	10	5	4	
5	wielkopolskie	2	3	8	6	10	7	4	5	
6	zachodniopomorskie	2010	6 ↓	8 ↑	6 ↑	9 ↑	6	12 ↑	2 ↑	6
		2009	5	9	8	11	6	13	4	6
7	łódzkie	9	4	11	7	7	9	8	7	
8	pomorskie	11	10	3	11	5	14	7	8	
9	opolskie	8	12	9	4	14	5	9	9	
10	lubuskie	5	11	7	12	8	11	10	10	
11	kujawsko-pomorskie	10	5	10	14	9	8	14	11	
12	podkarpackie	14	7	14	8	12	1	13	12	
13	warmińsko-mazurskie	13	14	12	16	11	6	11	13	
14	świętokrzyskie	12	9	15	15	13	2	16	14	
15	lubelskie	15	15	16	10	16	3	12	15	
16	podlaskie	16	16	13	13	15	4	15	16	

Źródło: opracowanie IBnGR

Kluczowe branże w regionie

Powyższa analiza desk research dotycząca ogólnej sytuacji w regionie wykazała, iż województwo zachodniopomorskie cechuje się zróżnicowaniem przestrzennym pod względem gospodarki, a tym samym nierównomiernym rozwojem. Powiaty wchodzące w skład aglomeracji szczecińskiej odznaczają się większą przedsiębiorczością niż pozostałe tereny (54,2% podmiotów gospodarczych). Wysoko uprzemysłowione są tylko dwie aglomeracje: Szczecin i Koszalin oraz powiaty otaczające Szczecin (policki, goleniowski, gryficki, stargardzki). Południowa i wschodnia część regionu charakteryzuje się natomiast bardzo niskim stopniem uprzemysłowienia i stagnacją gospodarczą.

Wyżej zamieszczone dane wskazują również na pozostający bez większych zmian od kilku lat, wysoki wskaźnik stopy bezrobocia. Jedynie w największych miastach, tj. w Szczecinie, Koszalinie

i Świnoujściu oraz w powiecie kołobrzeskim jest on niższy niż dla całego kraju. Różnica między najniższą, a najwyższą stopą bezrobocia w regionie wynosi aż 19,8, co również świadczy o nierównomiernym rozwoju regionu.

W związku z przestrzennym zróżnicowaniem zachodniopomorskiej gospodarki ważne jest właściwe podejście do przedmiotu zamówienia. Określenie branż kluczowych dla regionu wiąże się z pewnymi trudnościami:

- ☞ po pierwsze, dzięki zróżnicowaniu przestrzennemu gospodarki, nie można wyłonić branż kluczowych dla całego regionu, w związku z tym należałoby określić branże, które są kluczowe dla poszczególnych powiatów,
- ☞ po drugie, jak zostało wyżej wspomniane region cechuje się wysokim wskaźnikiem bezrobocia. W związku z tym wydaje się, iż kwestia ta jest na dzień dzisiejszy dla województwa kluczowym problemem.

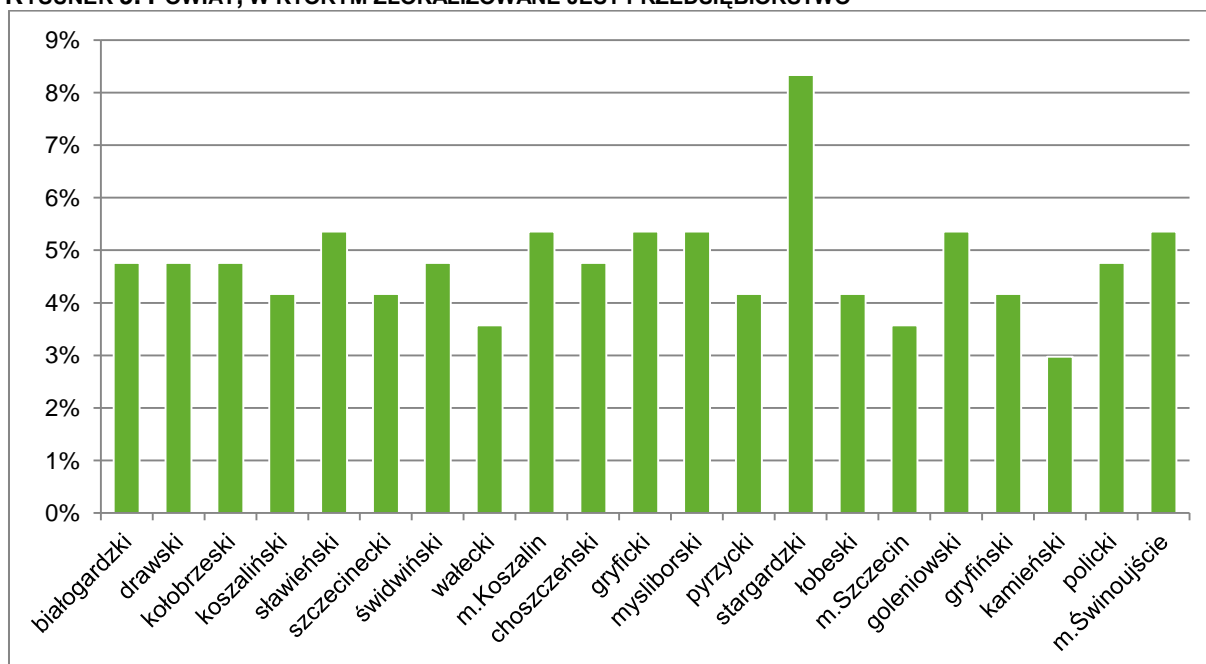
Biorąc pod uwagę te dwa wyżej wymienione czynniki, Wykonawca uznał, iż kluczowymi dla regionu są te branże, które w danym powiecie zatrudniają największą liczbę osób. Tak więc w niniejszym badaniu kryterium, pod względem którego została dobrana próba do niniejszego badania jest wielkość przedsiębiorstwa. Tym samym za branże kluczowe należy rozumieć branże przedsiębiorstw zatrudniających największą liczbę pracowników w danym powiecie.

WYNIKI BADANIA WŚRÓD KLUCZOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW

W badaniu pierwotnym, przeprowadzonym za pośrednictwem techniki jaką jest bezpośredni wywiad kwestionariuszowy udział wzięło 168 przedstawicieli przedsiębiorstw, określonych w toku badania jako kluczowe, prowadzących działalność w każdym powiecie województwa zachodniopomorskiego (rysunek 9).

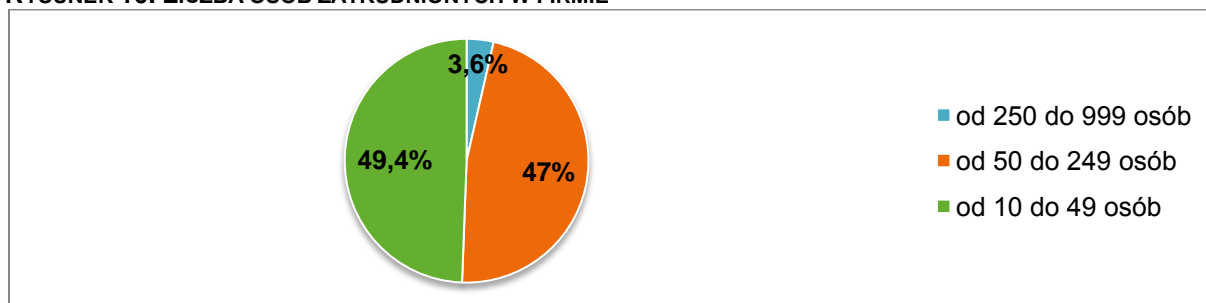
RYСУNEK 9. POWIAT, W KTÓRYM ZLOKALIZOWANE JEST PRZEDSIĘBIORSTWO

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Firmy, które wzięły udział w badaniu, to w większości firmy małe i średnie (odpowiednio 49,4% i 47%), głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (70,8%) oraz obsługujące rynek lokalny (36,9%), krajowy (17,9%) bądź międzynarodowy (17,3%) (rysunki 10 - 12).

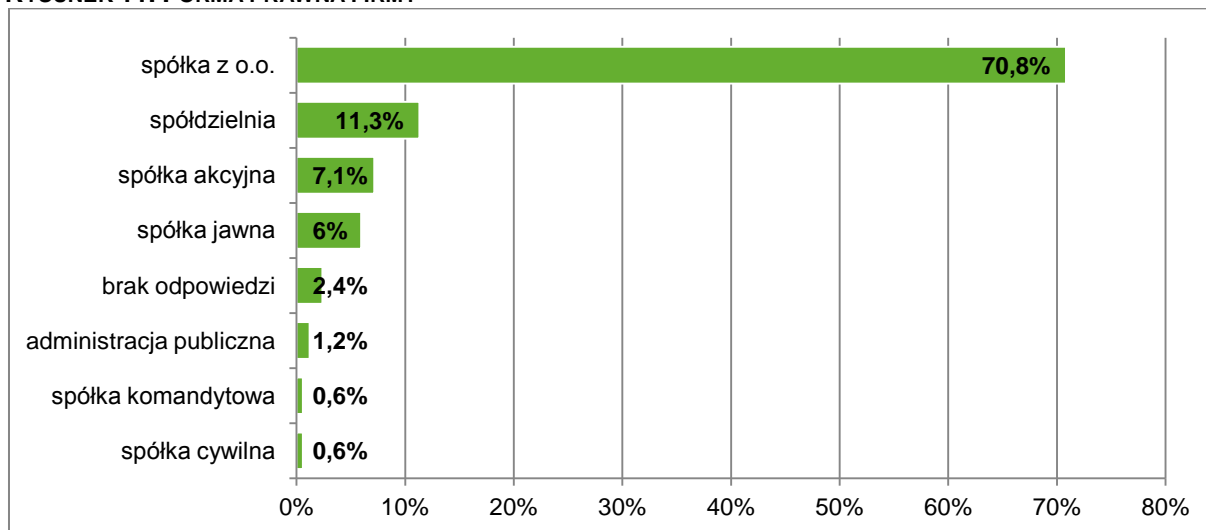
RYСУNEK 10. LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH W FIRMIE

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

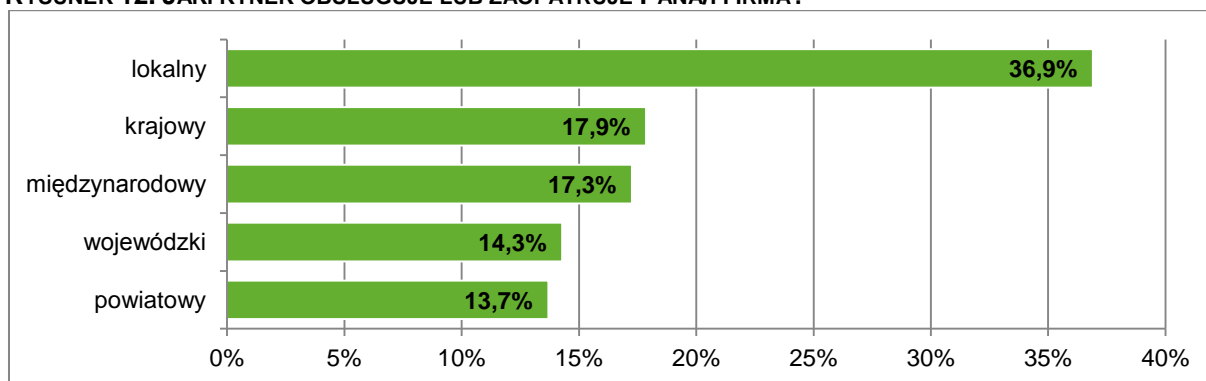

RYСУNEK 11. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 12. JAKI RYNEK OBSŁUGUJE LUB ZAOPATRUJE PANA/I FIRMA?

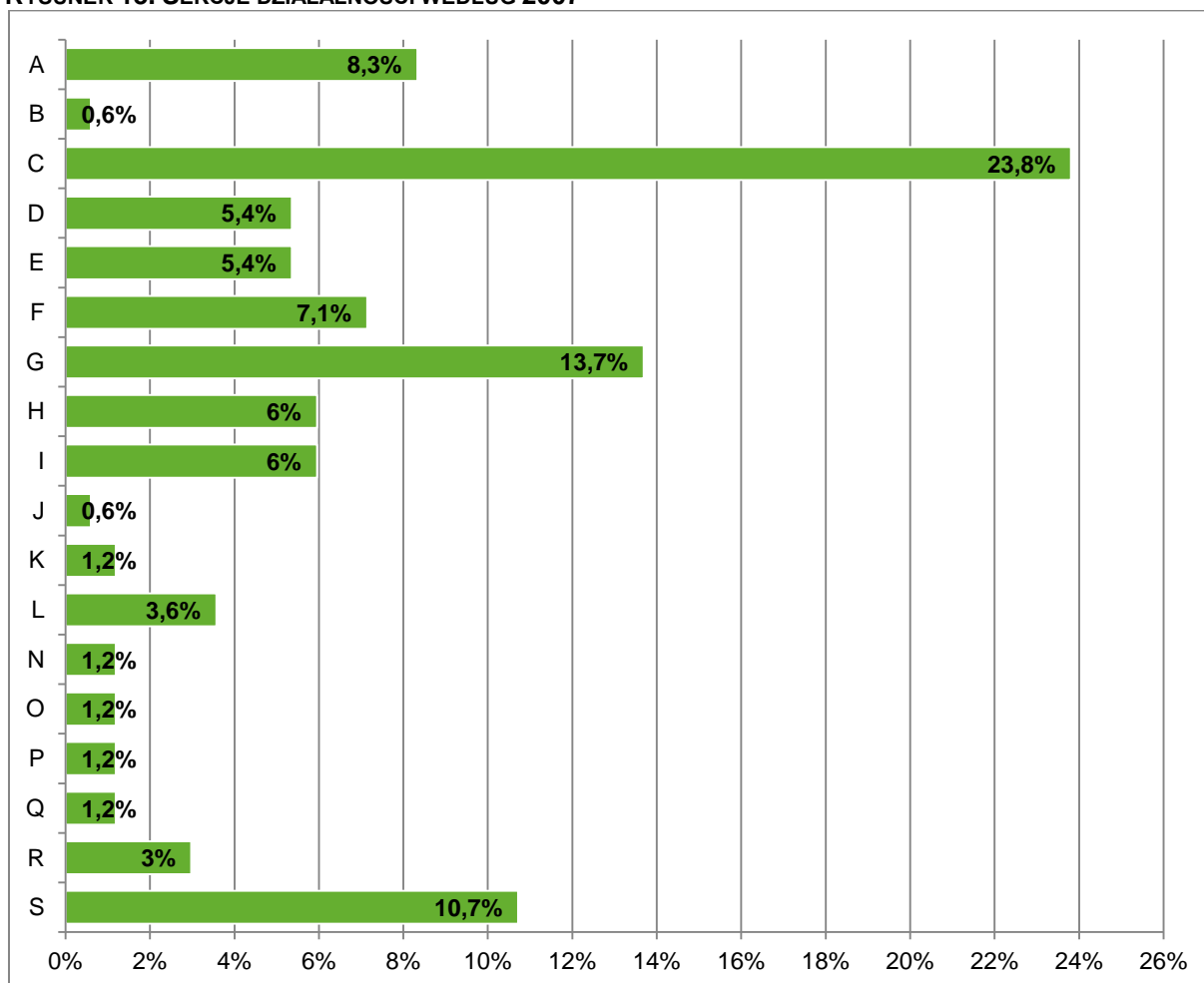

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najwięcej przebadanych firm działa w ramach sekcji C - przetwórstwo przemysłowe (23,8%), w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (13,7%) oraz w sekcji S - pozostała działalność usługowa (10,7%) (rysunek 13).

RYSUNEK 13. SEKCJE DZIAŁALNOŚCI WEDŁUG 2007

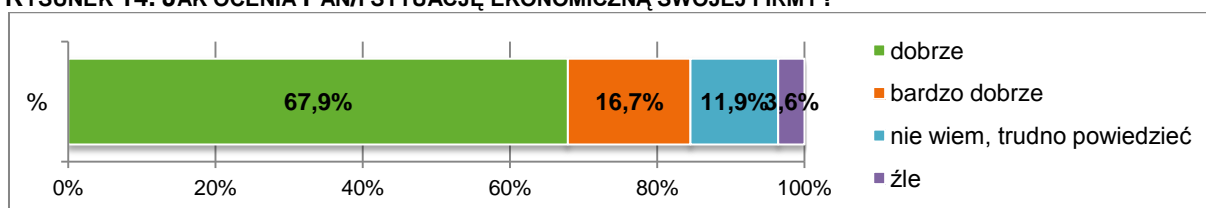
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Sytuacja ekonomiczna kluczowych branż w regionie

Pierwsza część skierowanego do kluczowych przedsiębiorstw kwestionariusza dotyczyła ich sytuacji ekonomicznej. Respondenci zostali poproszeni o ocenę owej sytuacji obecnie oraz w porównaniu z rokiem poprzednim, planów rozwoju, prognozy na najbliższe lata, a także barier, które ograniczają ich rozwój. Ponadto ankietowani mieli wypowiedzieć się na temat wpływu kryzysu gospodarczego na działalność przedsiębiorstw.

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę sytuacji ekonomicznej swojej firmy. 67,9% respondentów ową sytuację ocenia jako dobrą, natomiast 16,7% jako bardzo dobrą. Przeciwnego zdania jest zaledwie 3,5% przedsiębiorców (rysunek 14).

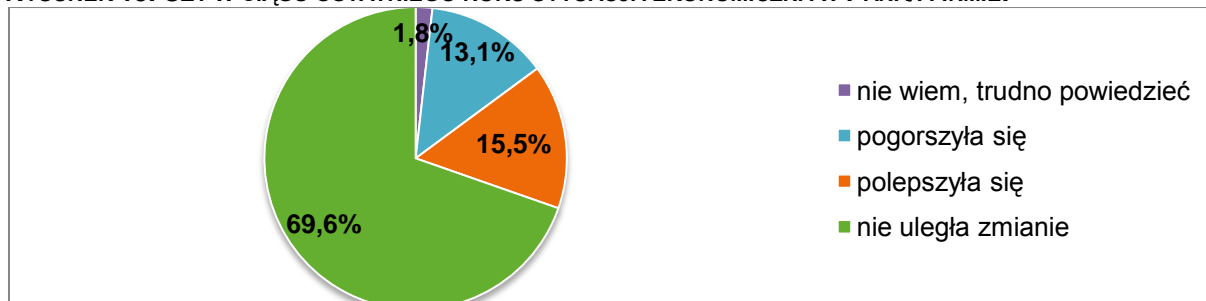
RYСУNEK 14. JAK OCENIA PAN/I SYTUACJĘ EKONOMICZNĄ SWOJEJ FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według 69,6% ankietowanych sytuacja ekonomiczna firmy w ciągu ostatniego roku nie uległa znacznym zmianom. Następnie 15,5% uważa, że sytuacja ekonomiczna firmy uległa polepszeniu, zaś 13,1% stwierdziło, że sytuacja ta uległa pogorszeniu (rysunek 15).

RYСУNEK 15. CZY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU SYTUACJA EKONOMICZNA W PANA/I FIRMIE:

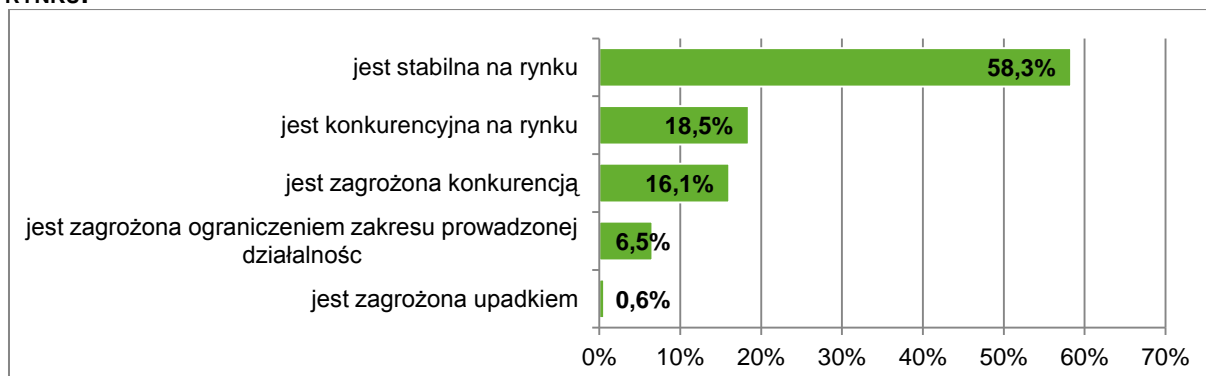

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Według 58,3% ankietowanych ich firma w zakresie prowadzonej działalności jest stabilna na rynku, a 18,5% respondentów oceniło swoją firmę jako konkurencyjną. 16,1% stwierdziło, że ich przedsiębiorstwo jest zagrożone konkurencją. Jedynie 0,6% respondentów zadeklarowało, że ich firmy zagrożone są upadkiem (rysunek 16).

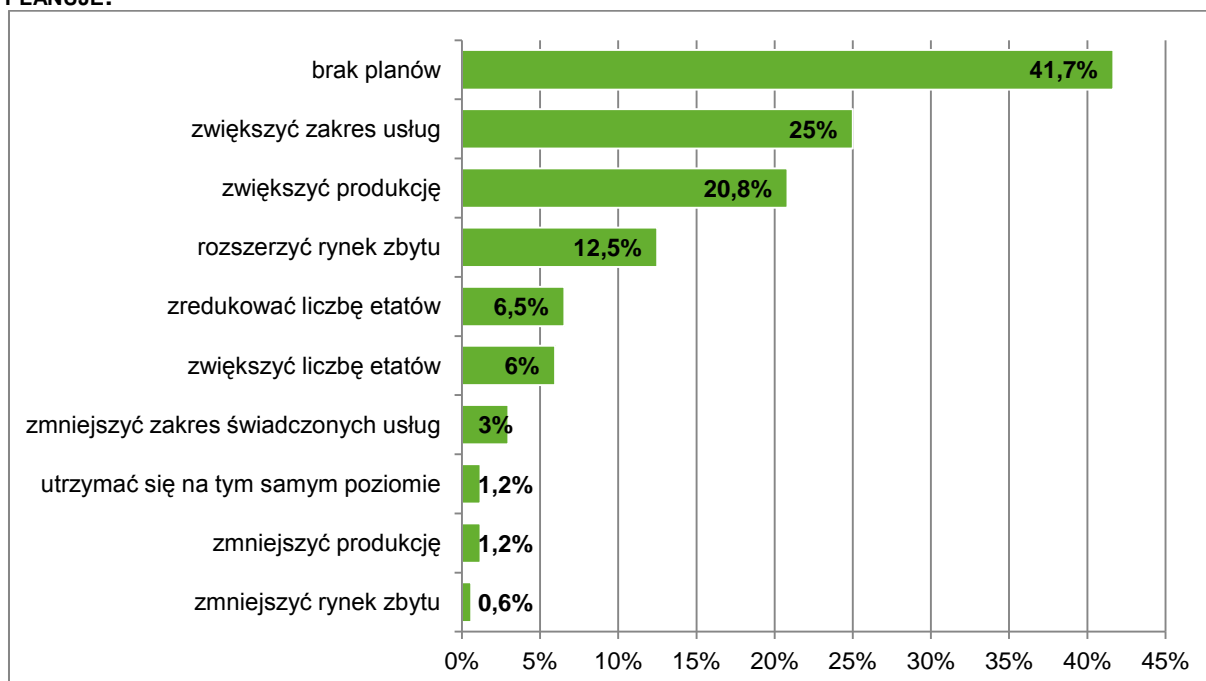
RYСУNEK 16. CZY PAN/I FIRMA W ZAKRESIE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI NA LOKALNYM/REGIONALNYM RYNKU:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W związku z sytuacją na rynku, większość badanych firm planuje pozytywne zmiany w swych przedsiębiorstwach. 25% przedsiębiorstw zamierza w najbliższym czasie zwiększyć zakres usług, 20,8% zwiększyć produkcję, a 12,5% rozszerzyć rynek zbytu. Natomiast 41,7% właścicieli badanych firm, nie planuje żadnych znacznych zmian w swej działalności (rysunek 17).

RYСУNEK 17. PROSZĘ OKREŚLIĆ, CZY W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ FIRMY NA LOKALNYM RYNKU PANA/I FIRMA PLANUJE:

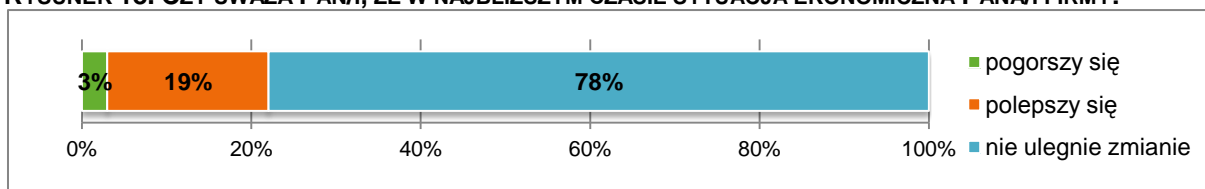

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie, jak w najbliższym czasie będzie przedstawiać się sytuacja ich przedsiębiorstwa. W opinii większości przedsiębiorców sytuacja ekonomiczna ich firm, w najbliższym czasie nie ulegnie znacznym zmianom (78%), a zdaniem 19% polepszy się. Jedynie 3% badanych zadeklarowało, iż kondycja ich firm może się pogorszyć (rysunek 18).

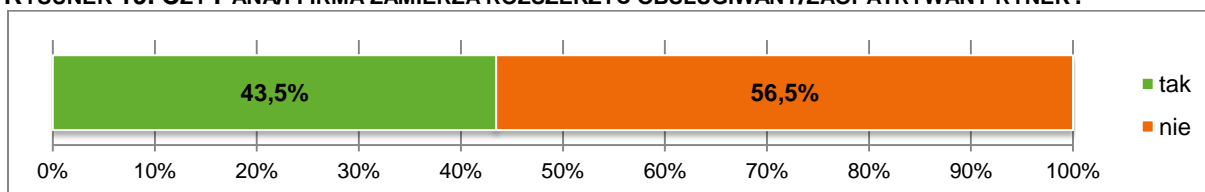
RYСУNEK 18. CZY UWAŻA PAN/I, ŻE W NAJBLIŻSZYM CZASIE SYTUACJA EKONOMICZNA PANA/I FIRMY:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

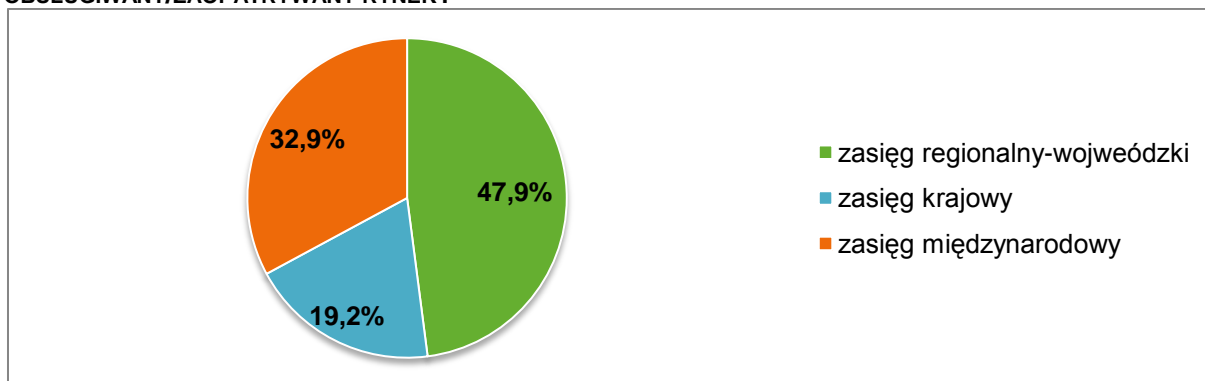
Ponad połowa badanych firm zamierza rozszerzyć obsługiwany, bądź zaopatrywany rynek. 32,9% tych firm planuje rozszerzyć działalność na rynki międzynarodowe, 19,2% na krajowe, a 47,9% na rynki o zasięgu regionalnym (wojewódzkim) (rysunki 19 i 20).

RYСУNEK 19. CZY PANA/I FIRMA ZAMIERZA ROZSZERZYĆ OBSŁUGIWANY/ZAOPATRYWANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 20. PROSZĘ WSKAZAĆ W JAKI SPOSÓB PANA/I FIRMA ZAMIERZA ROZSZERZYĆ OBSŁUGIWANY/ZAOPATRYWANY RYNEK?

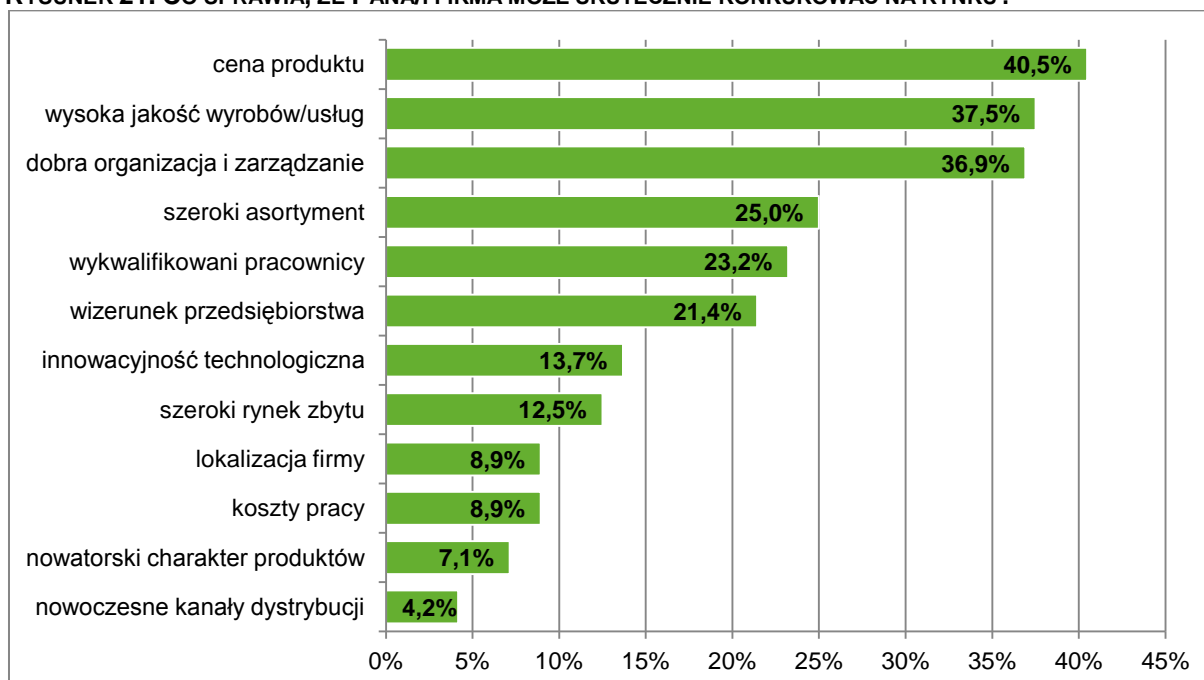

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Większość respondentów uznało, iż ich firmy mogą skutecznie konkurować na rynku dzięki dogodnej cenie oferowanych produktów, bądź usług (40,5%), wysokiej jakości oferowanych dóbr (37,5%) oraz dzięki dobrej organizacji i zarządzaniu przedsiębiorstwem (36,9%). Przedsiębiorcy wskazywali także, że na konkurencyjność ich firm wpływa szeroki asortyment, wykwalifikowani pracownicy, a także wizerunek przedsiębiorstwa (rysunek 21).

RYСУNEK 21. CO SPRAWIA, ŻE PANA/I FIRMA MOŻE SKUTECZNIE KONKUROWAĆ NA RYNKU?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Kolejne pytanie dotyczyło barier zewnętrznych w otoczeniu firmy, które uniemożliwiają jej rozwój. 39,9% ankieterowanych odpowiedziało, że takie bariery nie występują. Natomiast najczęściej wskazywaną przeszkodą, która hamuje rozwój przedsiębiorstwa był brak środków pomocowych (16,1%), a także wysokie koszty wprowadzania nowych technologii (15,5%) (rysunek 22).

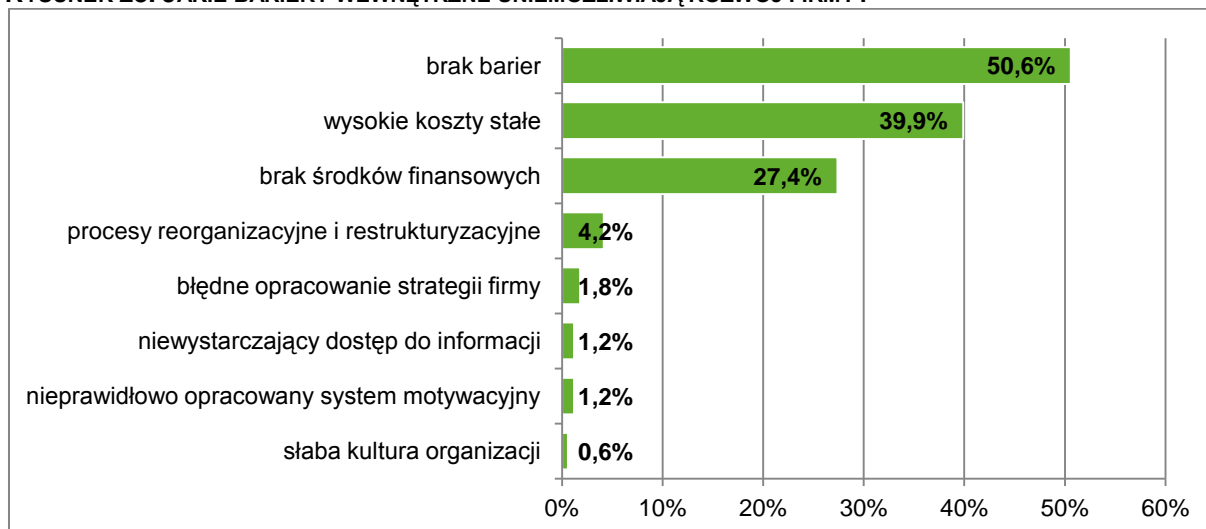
RYСУNEK 22. JAKIE BARIERY ZEWNĘTRZNE W OTOCZENIU FIRMY UNIEMOŻLIWIĄJĄ ROZWÓJ PANA/I FIRMY?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Respondenci poproszeni zostali również o wskazanie barier wewnętrznych, hamujących rozwój firmy. Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami, były wysokie koszty stałe (39,9%), a także brak środków finansowych (27,4%). Nieco ponad połowa przedsiębiorców odpowiedziała, że nie napotyka na bariery, które uniemożliwiają rozwój ich działalności gospodarczej (*rysunek 23*).

RYСУNEK 23. JAKIE BARIERY WEWNĘTRZNE UNIEMOŻLIWIĄJĄ ROZWÓJ FIRMY?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W kolejnej części kwestionariusza wywiadu respondenci zostali poproszeni o wypowiedzenie się na temat recesji gospodarczej, która miała miejsce w ostatnich latach.

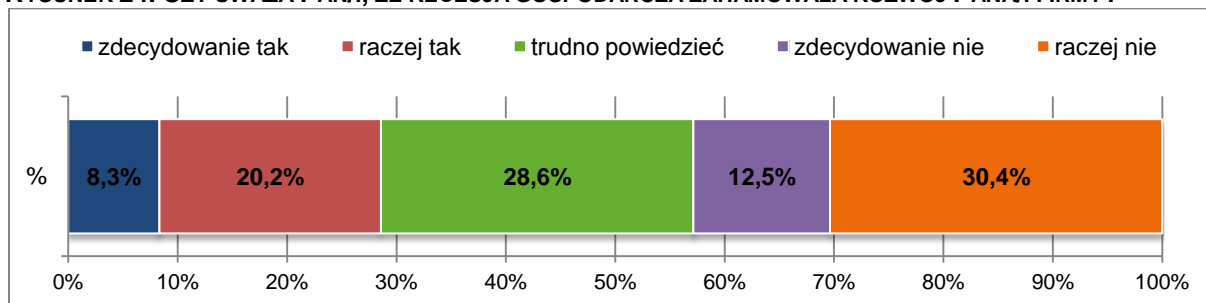
W pierwszej kolejności przedstawicielom badanych firm zadano więc pytanie o wpływ kryzysu na rozwój ich działalności. Badanie wykazało, iż zdania na ten temat są podzielone.

W opinii 42,9% respondentów światowy kryzys nie zahamował rozwoju ich firm (12,5% odpowiedziało zdecydowanie nie, a 30,4% raczej nie), natomiast przeciwnego zdania było 28,5% ankietowanych (8,3% odpowiedziało, że kryzys zdecydowanie zahamował rozwój ich działalności, a 20,2% że raczej zahamował). Natomiast 28,6% przedstawicieli przedsiębiorstw nie mogło się zdecydować co do skutków jakie wywarł, na badane firmy światowy kryzys gospodarczy (*rysunek 24*).

1/4 badanych przedstawicieli firm, nie potrafiła wskazać, jaki wpływ miała recesja gospodarcza, na prowadzoną przez nich działalność, a zdaniem 12,5% zjawiska kryzysowe nie miały żadnego wpływu. Natomiast najczęściej wskazywanym skutkiem kryzysu było zmniejszenie przychodów (25,6%), bądź obniżenie cen produktów lub usług (12,5%) (*rysunki 24 i 25*).

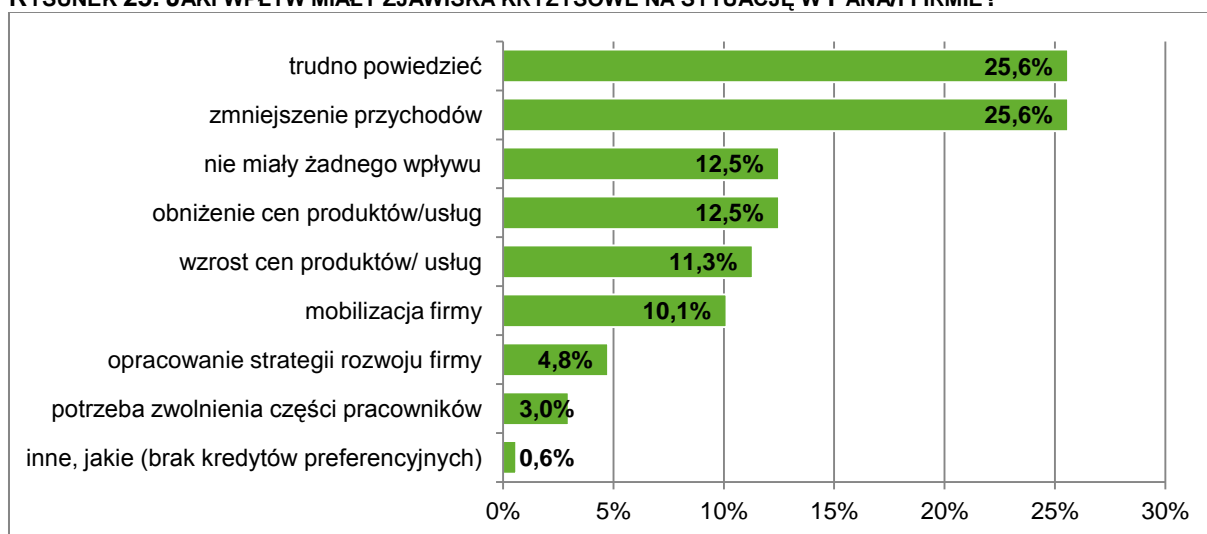

RYSUNEK 24. CZY UWAŻA PAN/I, ŻE RECESJA GOSPODARCZA ZAHAMOWAŁA ROZWÓJ PANA/I FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYSUNEK 25. JAKI WPLYW MIAŁY ZJAWISKA KRYZYSOWE NA SYTUACJĘ W PANA/I FIRMY?

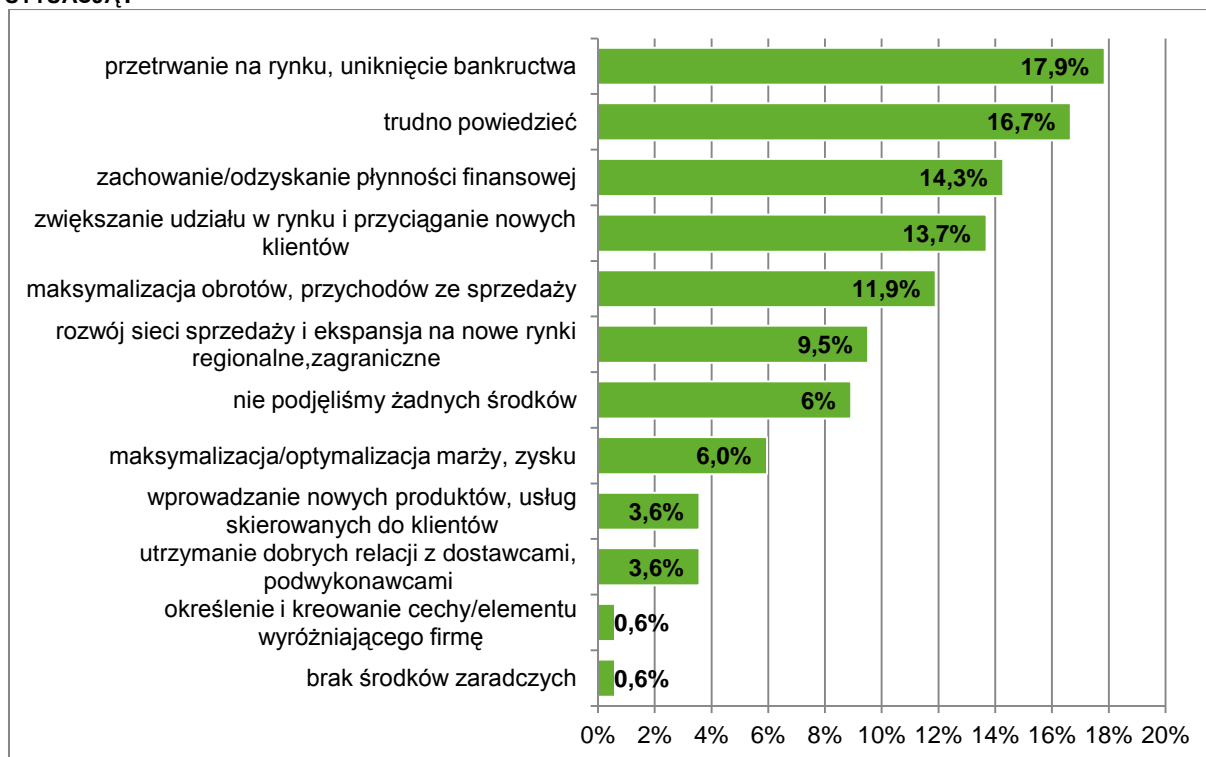

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W wyniku załamania koniunktury gospodarczej, wiele firm musiało podjąć środki zaradcze. *Rysunek 26* przedstawia odpowiedzi respondentów dotyczące działań, jakie podejmowali w walce z światowym kryzysem gospodarczym.

RYСУNEK 26. JAKIE ŚRODKI ZARADCZE ZOSTAŁY PODJĘTE W PANA/I FIRMIE W ZWIĄZKU Z ZAISTNIAŁĄ SYTUACJĄ?

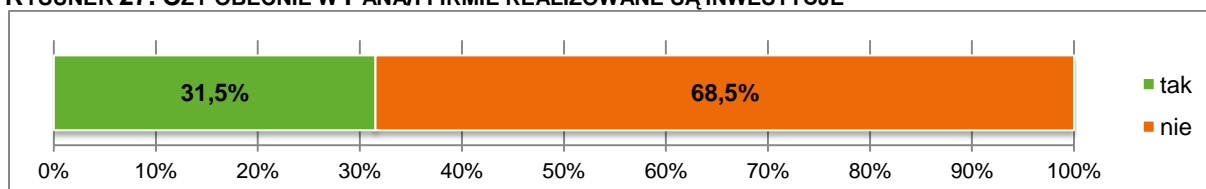
*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Inwestycje

W dalszej części kwestionariusza wywiadu respondenci zostali zapytani o aktualnie realizowane inwestycje. Większość z nich (68,5%) zadeklarowała, iż obecnie nie realizuje żadnych tego typu działań.

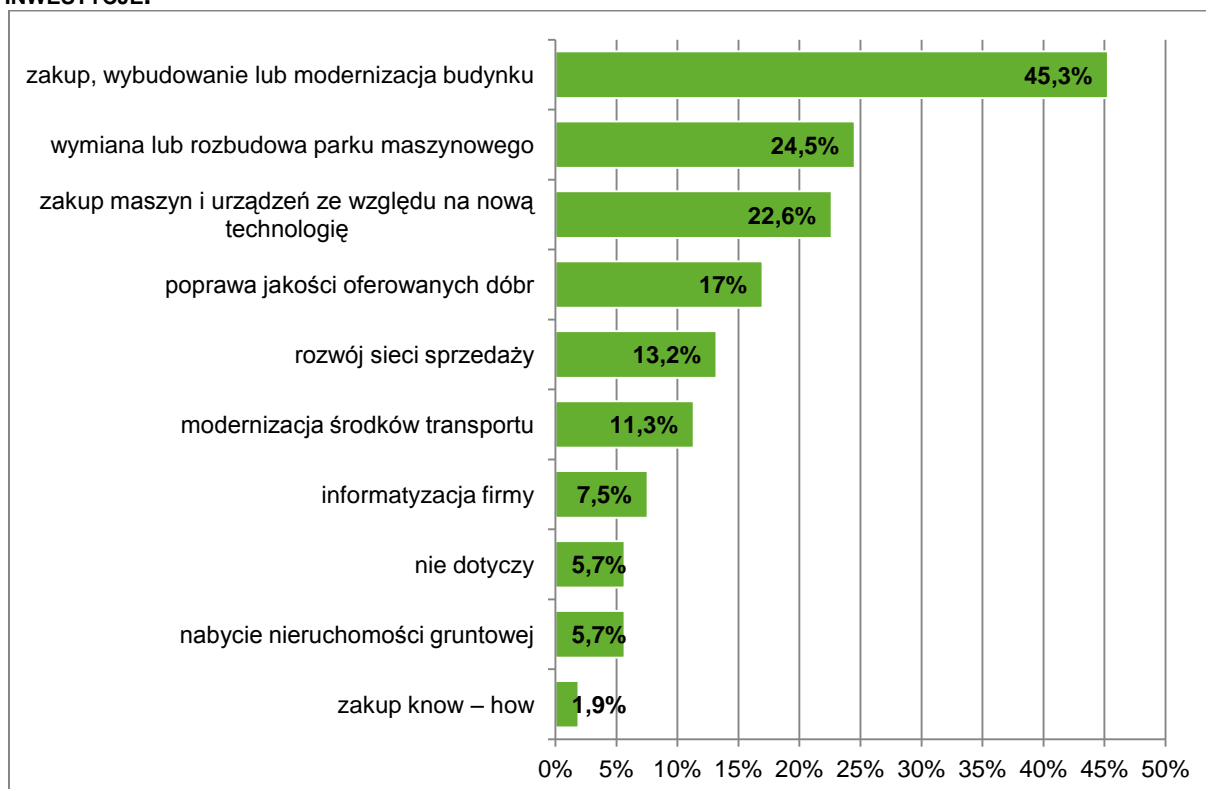
RYСУNEK 27. CZY OBECNIE W PANA/I FIRMIE REALIZOWANE SĄ INWESTYCJE

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Spośród tych firm, które zadeklarowały, że obecnie wdrażają działania skierowane na rozwój przedsiębiorstwa, najwięcej bo aż 45,3% wskazało, zakupuje, buduje lub modernizuje budynek. Następnie 24,5% wymienia lub rozbudowuje park maszynowy, bądź zakupuje maszyny i urządzenia ze względu na nową technologię (22,6%) (rysunek 28).

RYСУNEK 28. PROSZĘ O PODANIE, W KTÓRYM Z OBSZARÓW PRZEDSIĘBIORSTWO OBECNIE REALIZUJE INWESTYCJE.

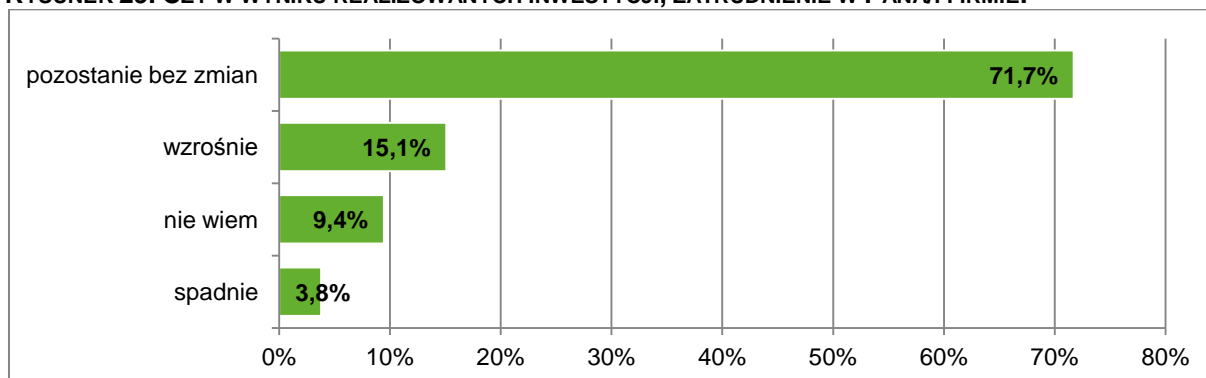
*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Kolejne pytanie w zawarte w kwestionariuszu wywiadu miało na celu zweryfikowanie, czy podejmowane w firmach inwestycje wpływają korzystnie na poziom zatrudnienia. Jak się okazuje podejmowane działania inwestycyjne nie wiążą się bezpośrednio ze wzrostem poziomu zatrudnienia, bowiem niecałe 72% spośród przedstawicieli firm deklarujących realizację inwestycji, wskazało, że poziom zatrudnienia w ich przedsiębiorstwach nie ulegnie zmianie. Jedynie 15,1% respondentów wskazało na wzrost poziomu zatrudnienia (rysunek 29).

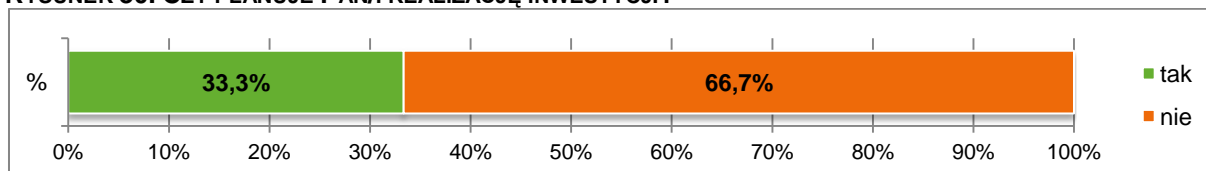
RYСУNEK 29. CZY W WYNIKU REALIZOWANYCH INWESTYCJI, ZATRUDNIENIE W PANA/I FIRMIE:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała również, iż nie zamierza w najbliższym czasie podjąć się realizacji inwestycji (rysunek 30).

RYСУNEK 30. CZY PLANUJE PAN/I REALIZACJĘ INWESTYCJI?

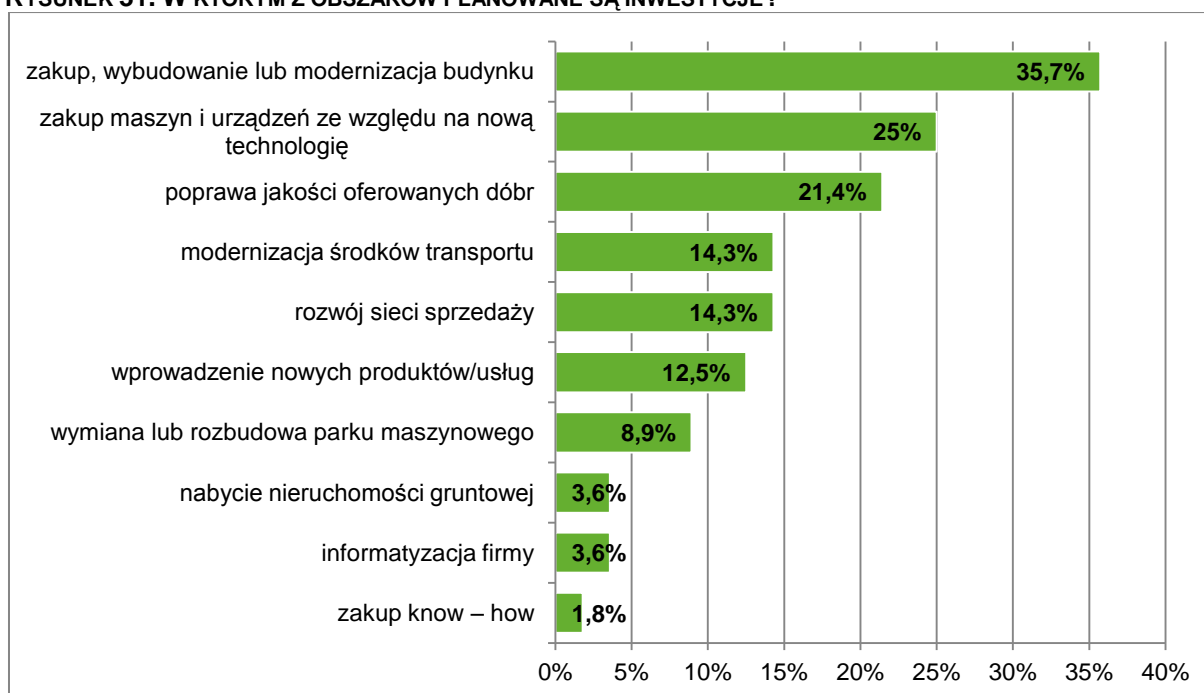
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Spośród tych przedsiębiorstw, które w najbliższym czasie mają w planach rozpoczęcie inwestycji, zadeklarowało, iż będą one głównie dotyczyć zakupu, budowy lub modernizacji budynku (35,7%), zakupu maszyn i urządzeń z racji wprowadzenia nowych technologii (25%) lub poprawy jakości oferowanych produktów bądź usług (21,4%) (rysunek 31).

Głównym celem realizowanych inwestycji jest wzrost konkurencyjności badanych firm. W ten sposób odpowiedziała połowa respondentów. Inną przyczyną planów dotyczących realizowania inwestycji jest chęć wprowadzenia nowych produktów i usług (rysunek 32).

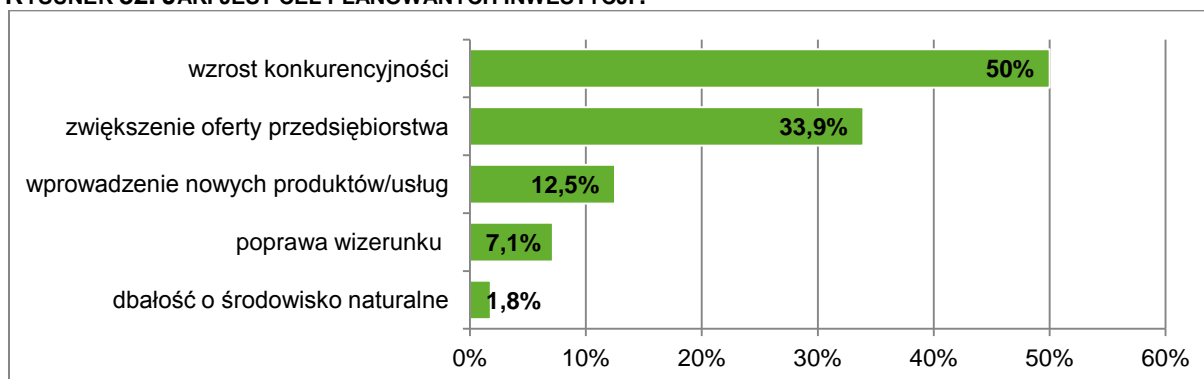

RYСУNEK 31. W KTÓRYM Z OBSZARÓW PLANOWANE SĄ INWESTYCJE?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 32. JAKI JEST CEL PLANOWANYCH INWESTYCJI?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

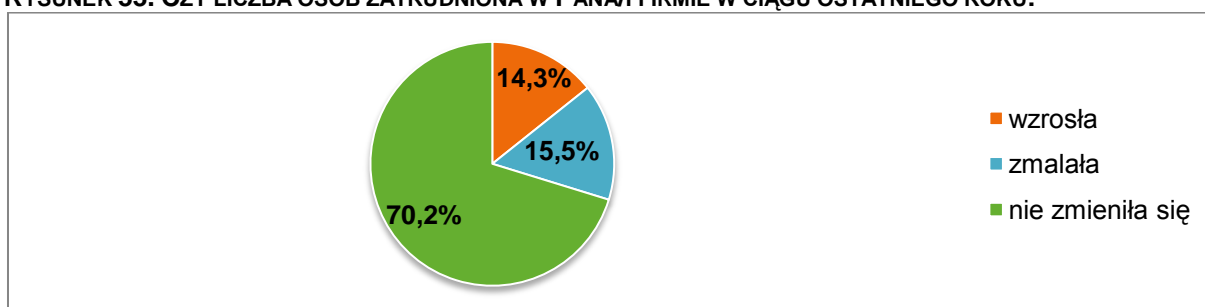

Struktura zatrudnienia

Analiza poziomu zatrudnienia w województwie zachodniopomorskim została sporządzona w oparciu o odpowiedzi respondentów na pytania dotyczące między innymi: poziomu i struktury zatrudnienia, zwolnień oraz przyjęć pracowników, a także planów dotyczących zwiększenia, bądź zmniejszenia zatrudnienia w najbliższym czasie. Ponadto w tej części ankiety zawarto pytania dotyczące wysokości wynagrodzeń.

Badanie wykazało, iż sytuację zatrudnieniową w firmach można określić jako stabilną, gdyż prawie 3/4 spośród przebadanych przedstawicieli przedsiębiorstw wskazało, że w ciągu ostatniego roku liczba zatrudnionych osób nie zmieniła się. Na spadek liczby zatrudnionych w przedsiębiorstwie wskazało nieco ponad 15,5%, a na wzrost 14,3% respondentów (rysunek 33).

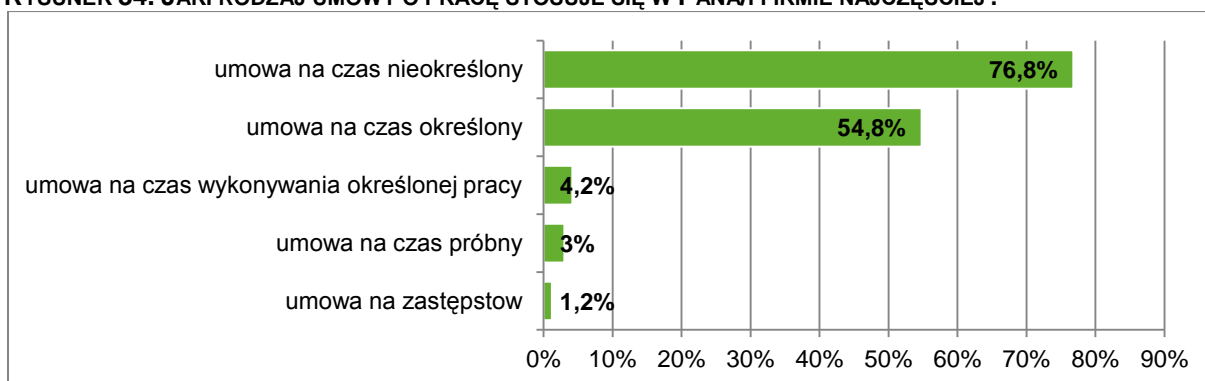
RYСУNEK 33. CZY LICZBA OSÓB ZATRUDNIONA W PANA/I FIRMIE W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Z analizy zebranego materiału badawczego wynika, iż zdecydowana większość pracowników zatrudnionych w kluczowych branżach regionu pracuje w ramach umowy na czas nieokreślony (76,8%) oraz na cały etat (97%). Ponadto badanie wykazało, iż w większości firm wiek pracowników nie ma znaczenia (54,2%). Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to 38,1% badanych przedsiębiorstw zatrudnia głównie mężczyzn, a w 36,3% firm, mimo iż płeć nie ma znaczenia, zatrudniani są również przeważnie mężczyźni (rysunki 34 - 36).

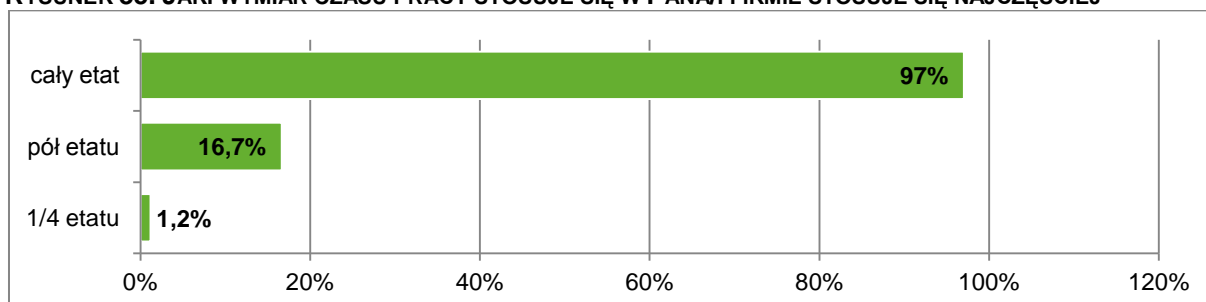
RYСУNEK 34. JAKI RODZAJ UMOWY O PRACĘ STOSUJE SIĘ W PANA/I FIRMIE NAJCZĘŚCIEJ?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

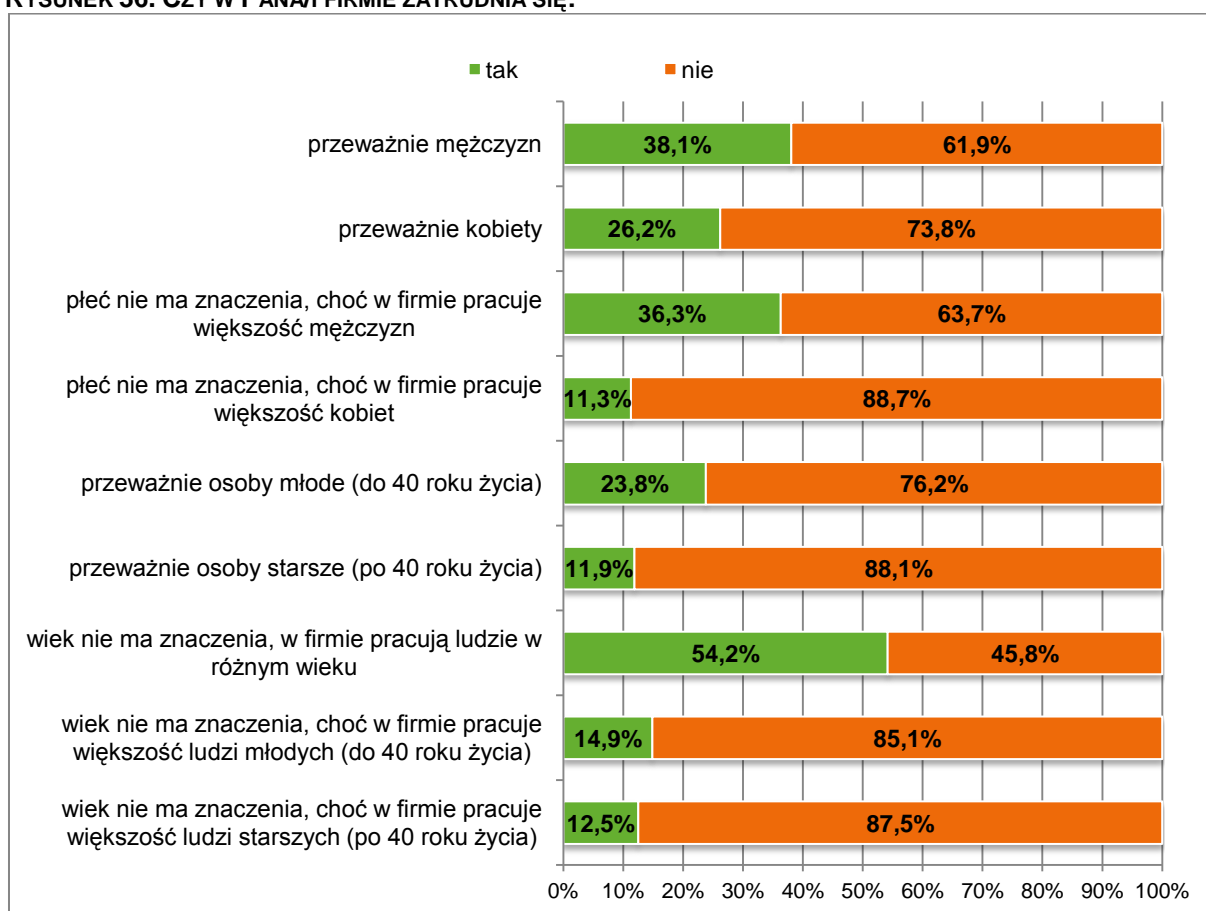
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 35. JAKI WYMIAR CZASU PRACY STOSUJE SIĘ W PANA/I FIRMIE STOSUJE SIĘ NAJCZĘŚCIEJ

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 36. CZY W PANA/I FIRMIE ZATRUDNIA SIĘ:

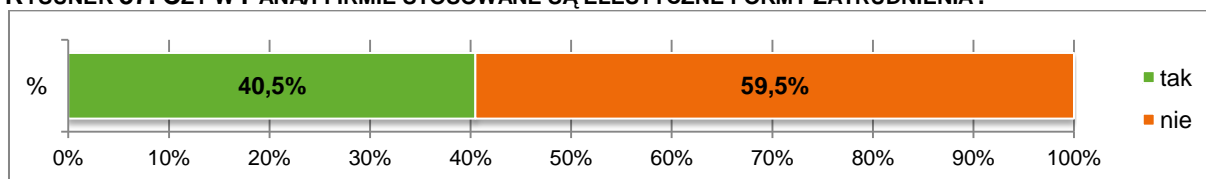

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Elastyczne formy zatrudnienia stosowane są w nieco ponad 40% badanych przedsiębiorstwach, z czego 82,4% pracodawców stosuje umowę na czas określony, a następnie pracę w niepełnym wymiarze godzin (42,6%) (rysunki 37 i 38).

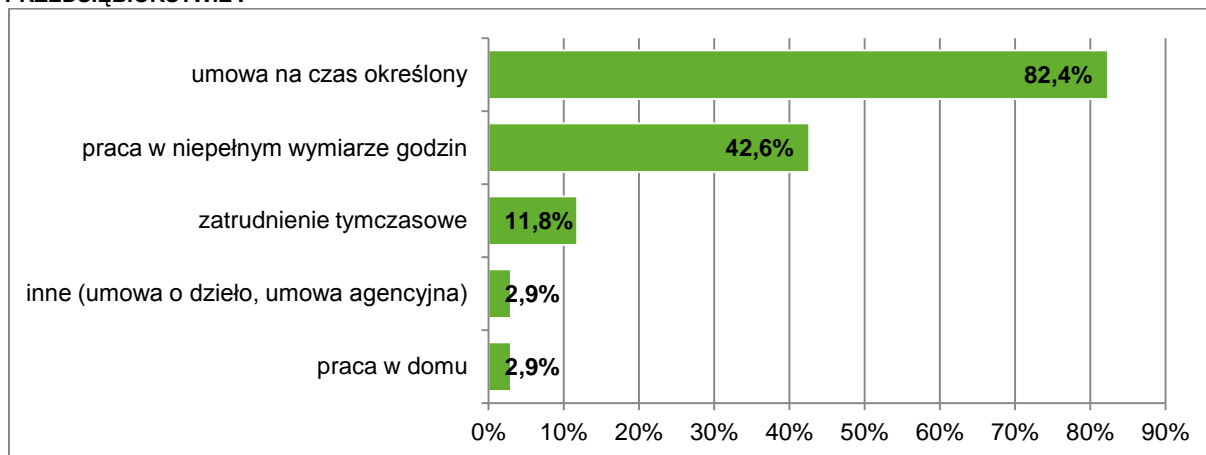

RYСУNEK 37. CZY W PANA/I FIRMIE STOSOWANE SĄ ELESTYCZNE FORMY ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 38. PROSĘ WSKAZAĆ JAKIE ELASTYCZNE FORMY ZATRUDNIENIA STOSOWANE SĄ W PANA/I PRZEDSIĘBIORSTWIE?

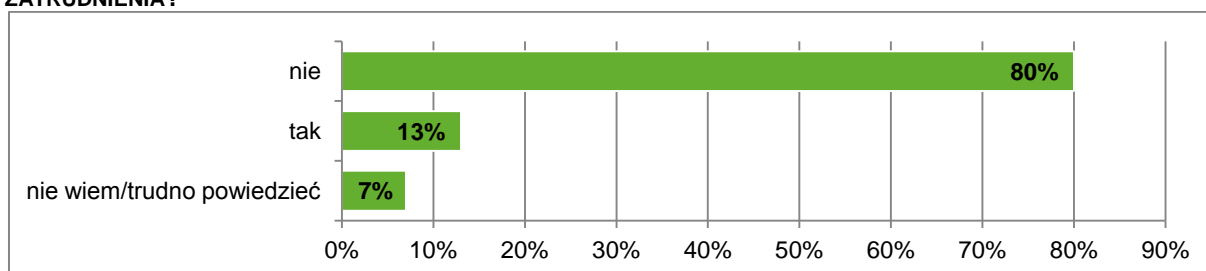

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

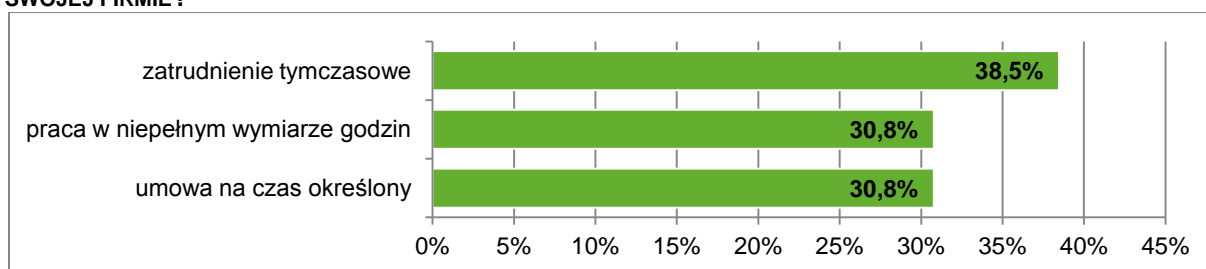
Spośród tych firm, które dotychczas nie stosowały elastycznych form zatrudnienia, jedyne 13% zadeklarowało, iż mogłoby skorzystać z tej możliwości w przyszłości. Przedsiębiorcy ci zainteresowani są w głównej mierze zatrudnieniem tymczasowym, pracą w niepełnym wymiarze godzin oraz umową o pracę na czas określony (rysunki 39 i 40).

RYСУNEK 39. PROSĘ OKREŚLIĆ, CZY PAŃSTWA FIRMA BYŁABY GOTOWA ZASTOSOWAĆ ELASTYCZNE FORMY ZATRUDNIENIA?

RYСУNEK 40. PROSZĘ WSKAZAĆ Z JAKICH ELASTYCZNYCH FORM ZATRUDNIENIA SKORZYSTAŁABY PANA/I W SWOJEJ FIRMIE?

*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Kolejne pytanie dotyczyło kluczowych zawodów w badanych firmach. Do celów analizy wykorzystana została Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. Wskazywane przez respondentów zawody zostały przyporządkowane do tzw. średnich grup zawodowych.

Tabela 15 przedstawia kluczowe zawody w badanych firmach - od najczęściej do najrzadziej wskazywanych.

TABELA 15. ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

średni personel biurowy
kierowcy pojazdów
mechanicy maszyn i urządzeń
specjaliści ochrony zdrowia
pracownicy do spraw finansowych i handlowych
robotnicy w przetwórstwie spożywczym
formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewni
robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni
operatorzy pojazdów wolnobieżnych i pokrewni
kowale, ślusarze i pokrewni
pomoce domowe, sprzątaczk i praczk
pracownicy do spraw ewidencji materiałowej, transportu i produkcji
pracownicy obrotu pieniężnego
pracownicy usług domowych i gastronomicznych
robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania
technicy
agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi
nauczyciele szkół podstawowych i przedszkoli
informatory, pracownicy biur podróży, recepcjoniści i telefoniści
robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni
robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni
inżynierowie i pokrewni

kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej
robotnicy przy pracach prostych w przemyśle
elektrycy
informatycy
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z drewna
robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie
inspektorzy bezpieczeństwa i jakości
ładowacze nieczystości i pokrewni
nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
ogrodnicy
pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani
robotnicy produkcji wyrobów precyzyjnych z metalu i materiałów pokrewnych
rolnicy produkcji roślinnej
gospodarze budynków, zmywacze szyb i pokrewni
hodowcy zwierząt i pokrewni
kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani
korzystamy z usług zewnętrznych
malarze, pracownicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
monterzy
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z metali i minerałów
operatorzy maszyn i urządzeń hutniczych i pokrewni
pielęgniarki i położne
pozostali pracownicy usług osobistych
pracownicy opieki osobistej i pokrewni
pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej
pracownicy usług ochrony
robotnicy leśni i pokrewni
robotnicy poligraficzni i pokrewni
robotnicy pomocniczy transportu i tragarze
specjaliści administracji publicznej
specjaliści do spraw rynku nieruchomości
specjaliści nauk biologicznych
średni personel ochrony zdrowia

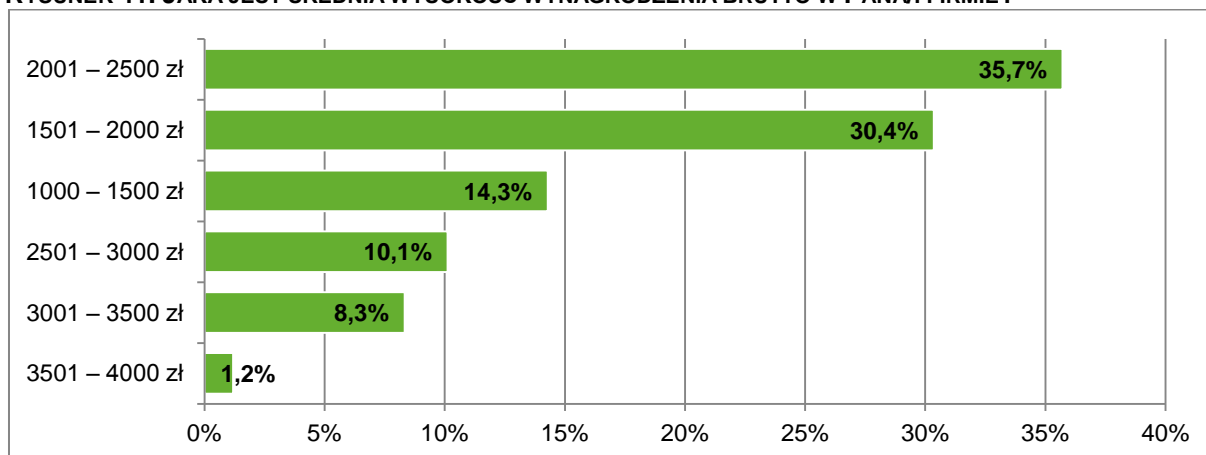
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie średniej wysokości wynagrodzeń brutto pracowników w badanych firmach. Najwięcej osób (35,7%) wskazało, że pracownicy w ich przedsiębiorstwie zarabiają średnio od 2001 do 2500 zł, a 30,4% określiło zarobki swoich pracowników w przedziale 1501 - 2000 zł. Przeciętne wynagrodzenie brutto w II kwartale

2011 r. w Polsce wynosiło **3 366,11 zł**⁹. Wynikać z tego może, że pracownicy zatrudnieni w kluczowych branżach województwa zachodniopomorskiego w większości zarabiają poniżej „średniej krajowej” (rysunek 41).

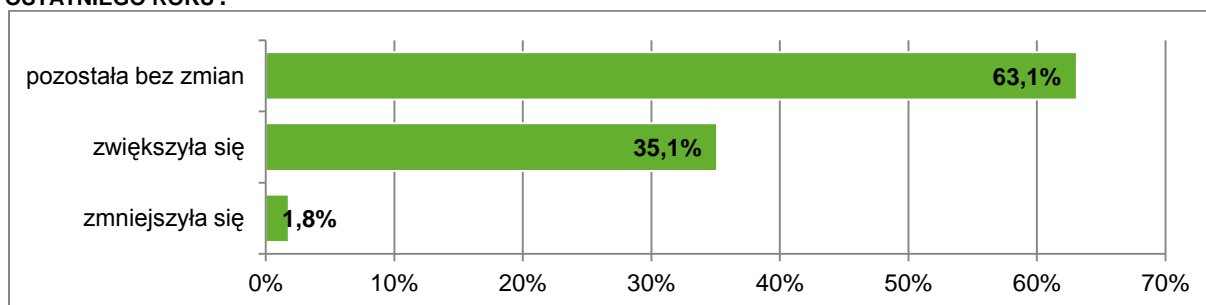
RYСУNEK 41. JAKA JEST ŚREDNIA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA BRUTTO W PANA/I FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników zatrudnionych w firmach uznanych za kluczowe dla województwa zachodniopomorskiego w większości badanych przedsiębiorstwach pozostało bez zmian (63,1%), a w 35,1% zwiększyło się. Jedynie 1,8% respondentów zadeklarowało, iż w ostatnim roku zmniejszyła się wysokość pensji (rysunek 42).

RYСУNEK 42. JAK ZMIENIŁA SIĘ WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW W PANA/I FIRMIE W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU?

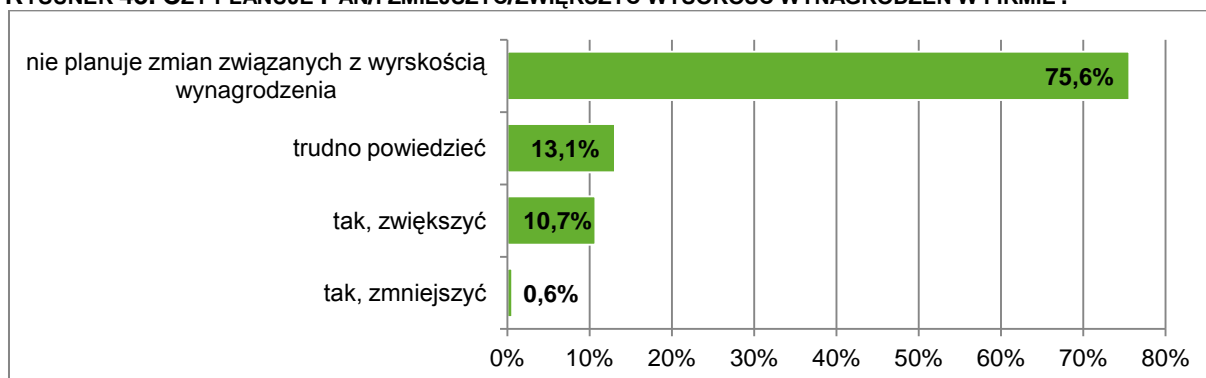
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W 75,6% przebadanych przedsiębiorstwach nie planuje się zmian związanych z wysokością wynagrodzenia. Jedynie 0,6% ankietowanych zadeklarowało, że planuje zmniejszyć wysokość wynagrodzenia, natomiast 13,1% planuje zwiększenie pensji pracowników (rysunek 43).

⁹ www.zus.pl

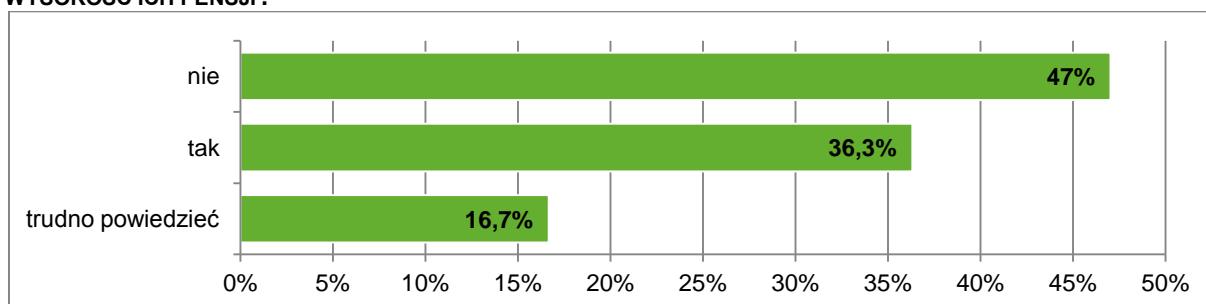
RYСУNEK 43. CZY PLANUJE PAN/I ZMIEJSZYĆ/ZWIĘKSZYĆ WYSOKOŚĆ WYNAGRODZEŃ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Kolejne pytanie zamieszczone w ankiecie dotyczyło wpływu podnoszenia przez pracowników kwalifikacji na ich wysokość wynagrodzenia. Odpowiedzi na to pytanie rozłożone są niemalże równomiernie. 47% respondentów stwierdziło, że podnoszenie kwalifikacji nie wpływa na wysokość wynagrodzenia pracowników, a 36,3% ankietowanych stwierdziło, że ma to wpływ na wysokość zarobków (rysunek 44).

RYСУNEK 44. CZY PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRZEZ PRACOWNIKÓW PANA/I FIRMY MA WPŁYW NA WYSOKOŚĆ ICH PENSJI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

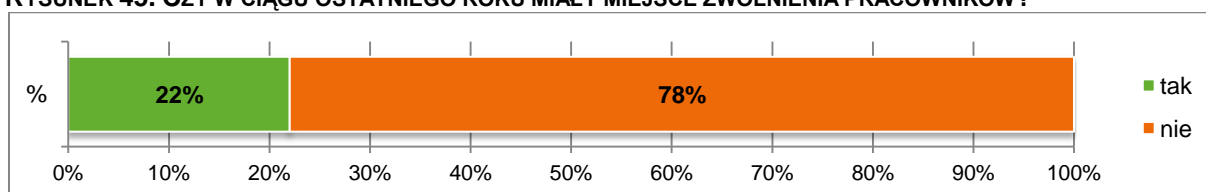
Zmiany w strukturze zatrudnienia

Kolejna część wywiadu dotyczyła rotacji zatrudnienia w badanych firmach. W pierwszej kolejności pytania poświęcone zostały kwestii redukcji etatów w ciągu ostatniego roku.

Jak wynika z wypowiedzi respondentów w prawie 78% firm w ciągu ostatniego roku nie doszło do redukcji etatów (rysunek 54).

Zwolnienia w badanych firmach dotyczyły w głównej mierze takich średnich grup zawodów jak mechanicy maszyn i urządzeń, średni personel biurowy oraz pracownicy do spraw finansowych i handlowych (tabela 16 przedstawia kluczowe zawody w badanych firmach - od najczęściej do najrzadziej wskazywanych, w których dochodziło do zwolnień pracowników).

RYСУNEK 45. CZY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU MIAŁY MIEJSCE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

TABELA 16. ZAWODY, W KTÓRYCH ZWALNIANI BYLI PRACOWNICY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU

mechanicy maszyn i urządzeń
średni personel biurowy
pracownicy do spraw finansowych i handlowych
formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewnych
sprzedawcy i demonstratorzy
robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni
informatorzy, pracownicy biur podróży, recepcjoniści i telefoniści
kierowcy pojazdów
pracownicy do spraw ewidencji materiałowej, transportu i produkcji
robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni
robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni
robotnicy w przetwórstwie spożywczym
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania
elektrycy
gospodarze budynków, zmywacze szyb i pokrewni
kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej
kowale, ślusarze i pokrewni
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
operatorzy sprzętu optycznego i elektronicznego

pomoce domowe, sprzątaczk i praczek

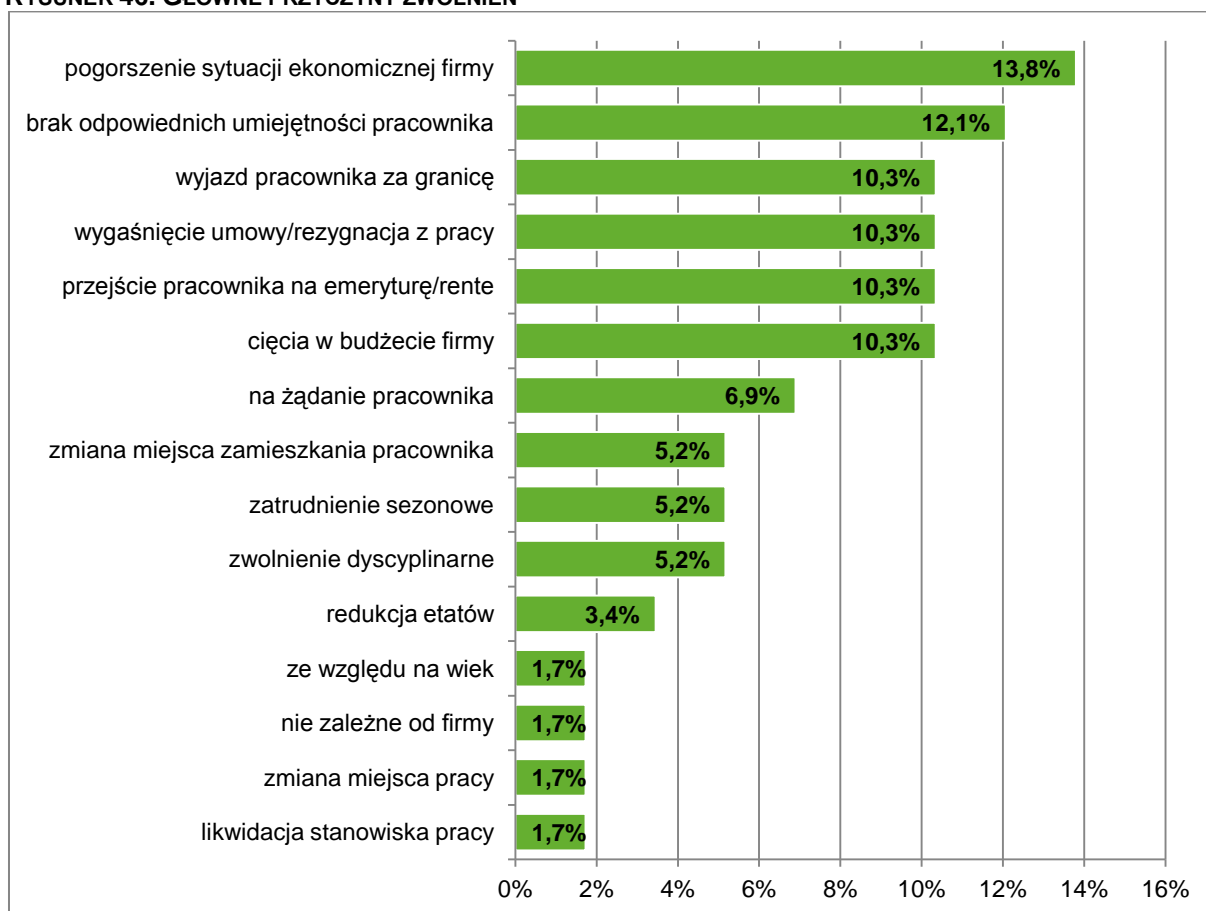
pracownicy obrotu pieniężnego

pracownicy opieki osobistej i pokrewni

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Głównymi przyczynami zwolnień były: pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy (13,8%) oraz brak odpowiednich umiejętności pracownika (12,1%) (rysunek 46).

RYСУNEK 46. GŁÓWNE PRZYCZYNY ZWOLNIEŃ

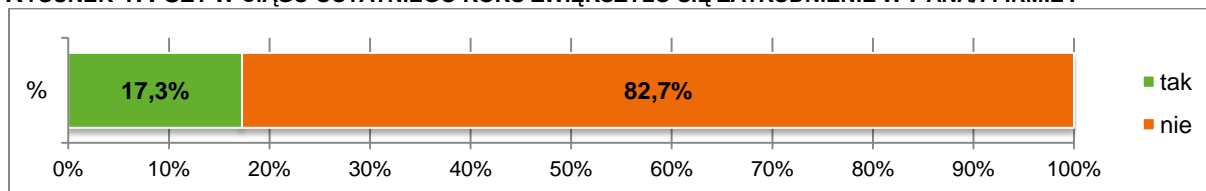

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W ciągu ostatniego roku w większości przebadanych firm (82,7%) nie zwiększyła się liczba zatrudnionych osób (rysunek 47).

Zwiększenie zatrudnienia w badanych firmach dotyczyło w głównej mierze takich średnich grup zawodów jak robotnicy w przetwórstwie przemysłowym, robotnicy obrotu pieniężnego oraz średni personel biurowy (tabela 17 przedstawia kluczowe zawody w badanych firmach - od najczęściej do najrzadziej wskazywanych, w których dochodziło do zwiększenia zatrudnienia).

RYСУNEK 47. CZY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU ZWIĘKSZYŁO SIĘ ZATRUDNIENIE W PANA/I FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

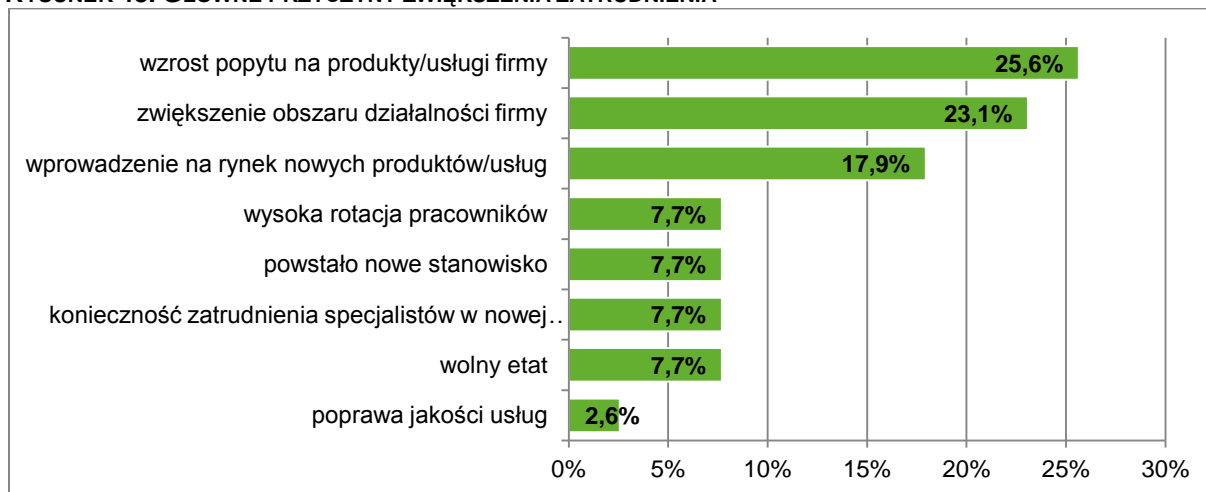
TABELA 17. ZAWODY, W KTÓRYCH ZATRUDNIANO NOWYCH PRACOWNIKÓW W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU

robotnicy w przetwórstwie spożywczym
pracownicy obrotu pieniężnego
średni personel biurowy
formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji stalowych i pokrewni
kierowcy pojazdów
mechanicy maszyn i urządzeń
nauczyciele szkół podstawowych i przedszkoli
pracownicy do spraw ewidencji materiałowej, transportu i produkcji
robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni
agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi
elektrycy
inżynierowie i pokrewni
kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej
kowale, ślusarze i pokrewni
malarze, pracownicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych
pomoce domowe, sprzątaczkę i praczkę
robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni
robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni
robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie
robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni
specjaliści administracji publicznej
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania
sprzedawcy i demonstratorzy
technicy nauk biologicznych i rolniczych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Według respondentów główną przyczyną zwiększenia zatrudnienia w badanych firmach był wzrost popytu na produkty/usługi firmy oraz zwiększenie obszaru działalności firmy. W ten sposób odpowiedziało odpowiedni 25,6% i 23,1% ankietowanych (*rysunek 48*).

RYSUNEK 48. GŁÓWNE PRZYCZYNY ZWIĘKSZENIA ZATRUDNIENIA

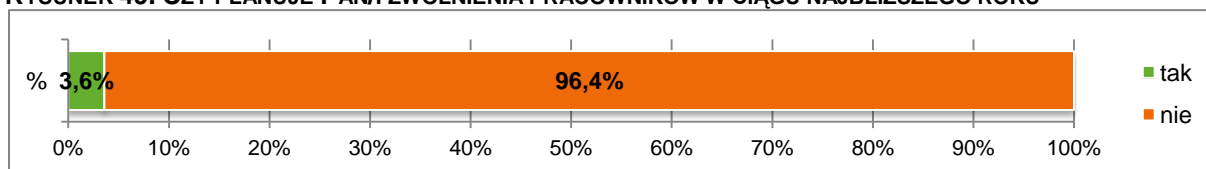
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Kolejny etap analizy miał na celu zweryfikowanie planów zatrudnieniowych w badanych przedsiębiorstwach w okresie najbliższego roku.

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie informacji na temat planowanej redukcji etatów. Jak wynika z analizy zebranego materiału badawczego w przebadanych firmach w ciągu najbliższego roku nie planuje się zwolnień pracowników. Prawie wszyscy przedsiębiorcy – 96,4% zadeklarowali, że nie zamierzają redukować personelu (*rysunek 49*).

Najczęściej wskazywanymi zawodami, co do których planowane są zwolnienia to: robotnicy przy pracach prostych w przemyśle oraz pracownicy do spraw ewidencji materiałowej, transportu i produkcji (*tabela 18 przedstawia kluczowe zawody w badanych firmach - od najczęściej do najrzadziej wskazywanych, w których planowane są zwolnienia pracowników*)).

RYSUNEK 49. CZY PLANUJE PAN/I ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

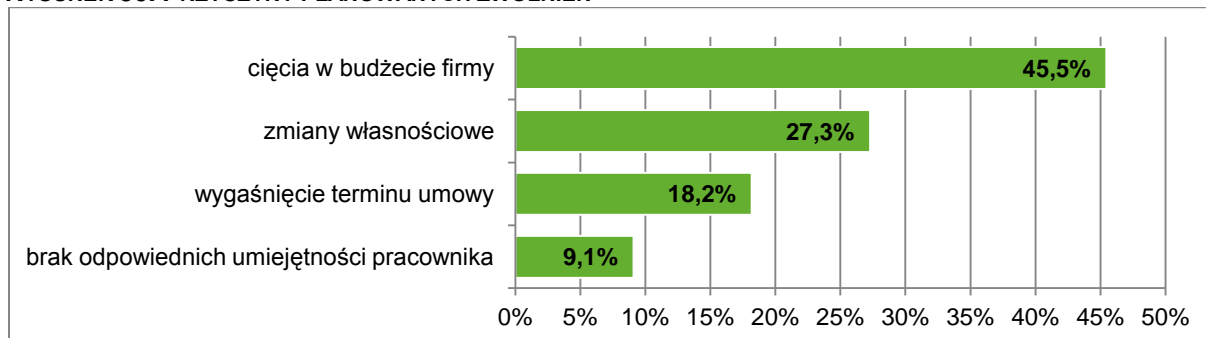
TABELA 18. ZAWODY, W KTÓRYCH PLANOWANE SĄ ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

robotnicy przy pracach prostych w przemyśle
pracownicy do spraw ewidencji materiałowej, transportu i produkcji
kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej
formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji stalowych i pokrewni
pracownicy administracji i sekretarze biura zarządu
pracownicy opieki osobistej i pokrewni
robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie
kowale, ślusarze i pokrewni

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Głównymi przyczynami planowanych zwolnień są cięcia w budżecie (45,5%), bądź zmiany własnościowe (27,3%) (rysunek 50).

RYSUNEK 50. PRZYCZYNY PLANOWANYCH ZWOLNIEŃ

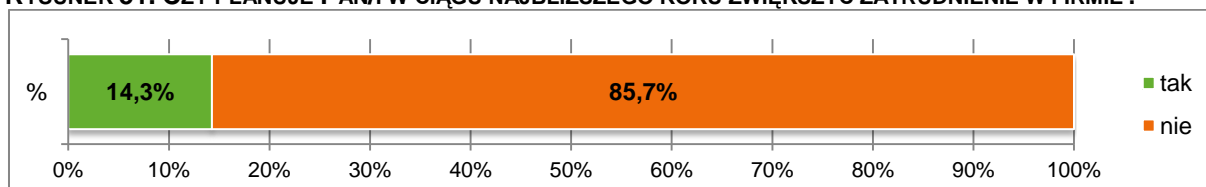

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Jak wynika z analizy danych zebranych podczas badań terenowych zdecydowana większość firm (85,7%), które wzięły udział w badaniu nie planuje zwiększenia zatrudnienia w swojej firmie. Jedynie 14,3% osób zadeklarowało, że w ciągu najbliższych dwóch lat ma zamiar zwiększyć zatrudnienie w przedsiębiorstwie (rysunek 51).

Planowane przyjęcia pracowników najczęściej dotyczą takich zawodów jak: formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewni, gońcy, багаżowi, portierzy i pokrewni oraz informatorzy, pracownicy biur podróży, recepcjoniści i telefoniści (tabela 19 przedstawia kluczowe zawody w badanych firmach - od najczęściej do najrzadziej wskazywanych, w których planuje się zwiększenie zatrudnienia).

RYSUNEK 51. CZY PLANUJE PAN/I W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU ZWIĘKSZYĆ ZATRUDNIENIE W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

TABELA 19. ZAWODY, W KTÓRYCH PLANOWANE SĄ PRZYJĘCIA PRACOWNIKÓW

formierze odlewniczy, spawacze, blacharze, monterzy konstrukcji metalowych i pokrewni
gońcy, багаżowi, portierzy i pokrewni
informatorzy, pracownicy biur podróży, recepcjoniści i telefoniści
kierowcy pojazdów
kowale, ślusarze i pokrewni
malarze, pracownicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
mechanicy maszyn i urządzeń
ogrodnicy
pracownicy do spraw finansowych i handlowych
pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani
pracownicy opieki osobistej i pokrewni

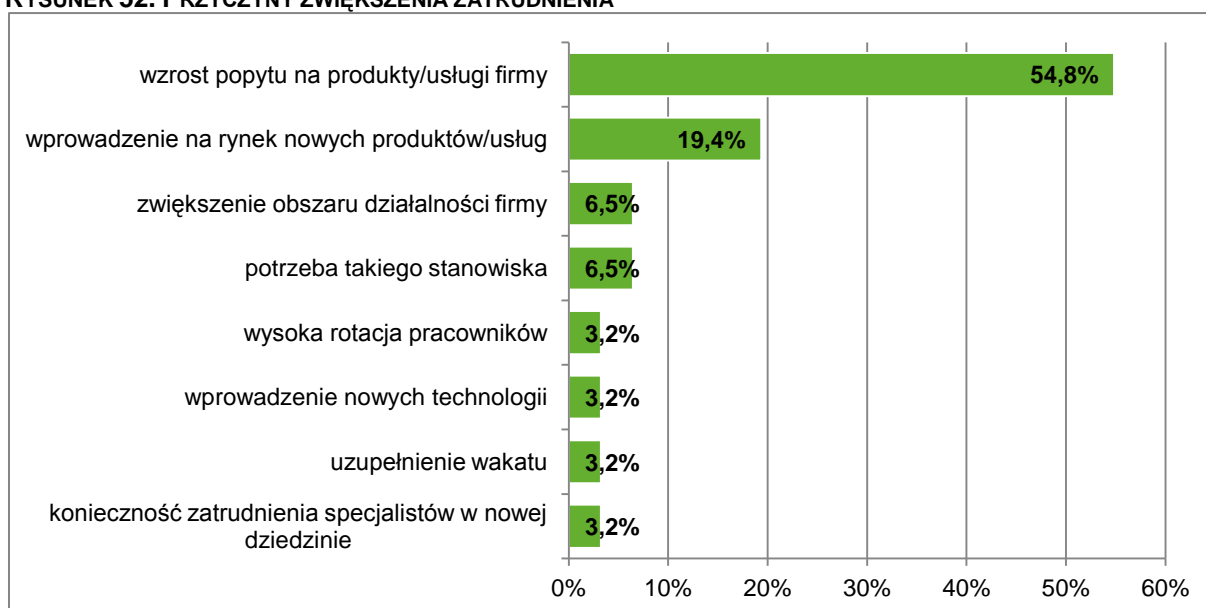

robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni
robotnicy produkcji wyrobów precyzyjnych z metalu i materiałów i pokrewni
robotnicy produkcji wyrobów włókienniczych, odzieży i pokrewni
robotnicy w przetwórstwie spożywczym
sprzedawcy i demonstratorzy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Głównymi przyczynami planowanego zwiększenia zatrudnienia w firmach, są wzrost popytu na produkty/usługi firmy (54,8%) oraz wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług (19,4% wskazań) (rysunek 52).

RYСУNEK 52. PRZYCZYNY ZWIĘKSZENIA ZATRUDNIENIA

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

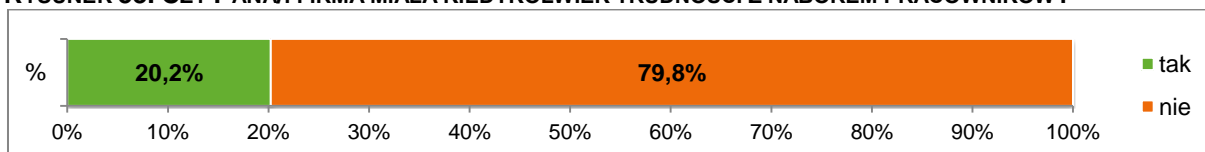

Rekrutacja pracowników

Analizując kwestie związane z polityką zatrudnieniową firm z województwa zachodniopomorskiego należy sprawdzić również jak przebiega rekrutacja w tych przedsiębiorstwach.

W związku z tym zapytano respondentów o to, czy zdarzało się, że mieli kiedykolwiek trudności z naborem pracowników. Analiza zebranych danych wykazała, że 79,8% osób nie miało żadnych trudności z naborem pracowników. Przeciwnego zdania było 10,2% (rysunek 53).

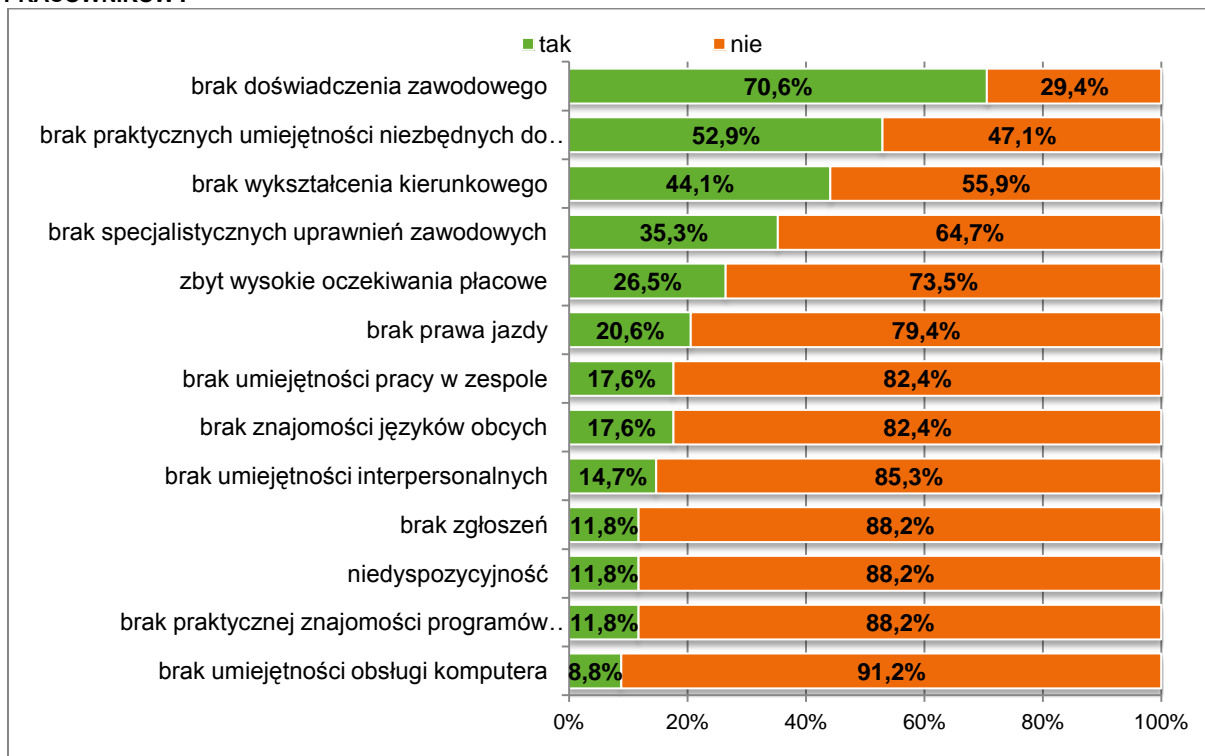
RYСУNEK 53. CZY PANA/I FIRMA MIAŁA KIEDYKOLWIEK TRUDNOŚCI Z NABOREM PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Respondenci, którzy wskazali na trudności z naborem pracowników jako główne czynniki wymieniali: brak doświadczenia zawodowego (70,6%), brak praktycznych umiejętności niezbędnych do pracy na konkretnym stanowisku (52,9%), a także brak osób posiadających wykształcenie kierunkowe (44,1%) (rysunek 54).

RYСУNEK 54. Z JAKIMI TRUDNOŚCIAMI SPOTKAŁA SIĘ PANA/I FIRMA PODCZAS NABORU NOWYCH PRACOWNIKÓW?

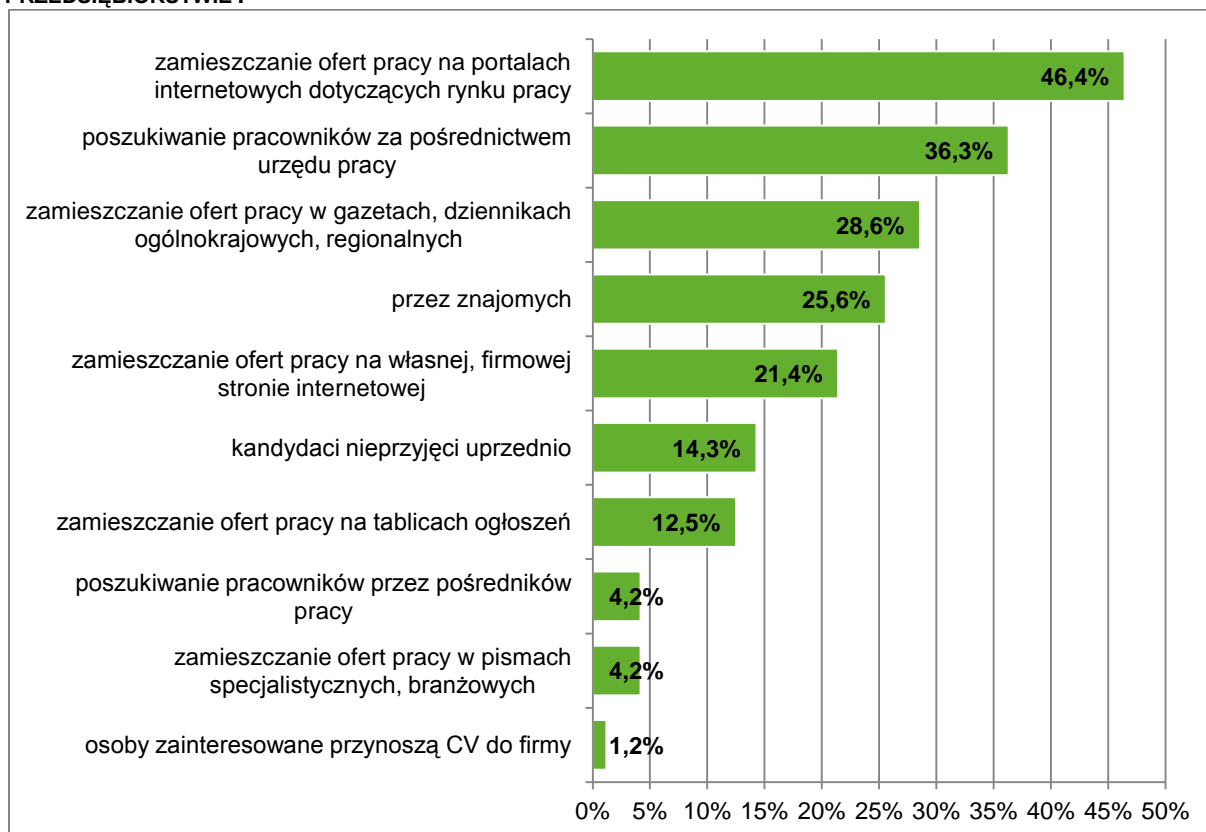

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Prawie połowa respondentów wskazała, że w ich firmach w celu znalezienia odpowiedniej osoby na wolne stanowisko pracy, zamieszcza się oferty na portalach internetowych dotyczących rynku pracy. Taką technikę wskazało 46,4% ankietowanych. Inną popularną metodą jest poszukiwanie pracowników za pośrednictwem Urzędu Pracy (36,3% wskazań) oraz zamieszczenie ofert pracy w gazetach, dziennikach ogólnokrajowych i regionalnych (28,6%) (rysunek 55).

RYСУNEK 55. JAKIE TECHNIKI POSZUKIWANIA (REKRUTACJI) PRACOWNIKÓW STOSOWANE SĄ W PANA/I PRZEDSIĘBIORSTWIE?

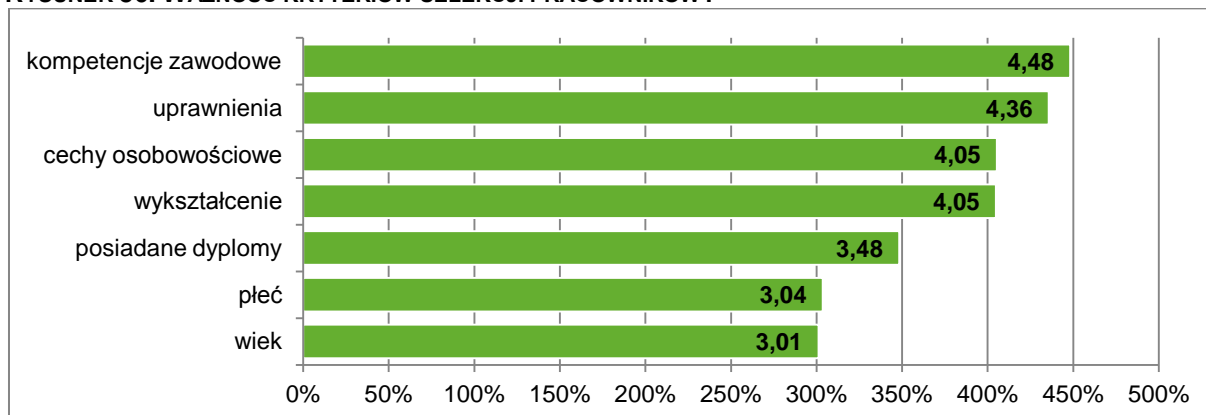
*% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie na skali ważności podanych kryteriów selekcji pracowników. Dla każdego kryterium określono skalę przydatności od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało nieważne, zaś 5 – bardzo ważne. W pierwszej kolejności obliczona została średnia arytmetyczna ocen dla każdego obszaru tematycznego. Dokonując grupowania czynników na podstawie wyliczonej średniej nadano im określenia: kryterium bardzo ważne (od 4,2 do 5), ważne (od 3,4 do 4,1), średnio ważne (od 2,6 do 3,3), mało ważne (od 1,8 do 2,5) oraz nieważne (od 1 do 1,7).

Badanie wykazało, iż bardzo ważnymi kryteriami selekcji pracowników są kompetencje zawodowe (średnia 4,48) oraz posiadane uprawnienia (średnia 4,36). Średnia pozostałych kryteriów została ukazana na rysunku 56.

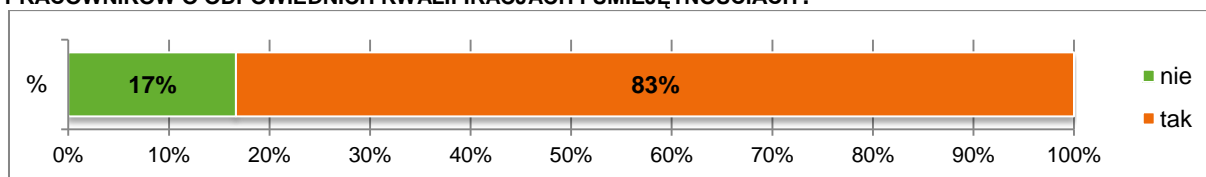
RYСУNEK 56. WAŻNOŚĆ KRYTERIÓW SELEKCJI PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

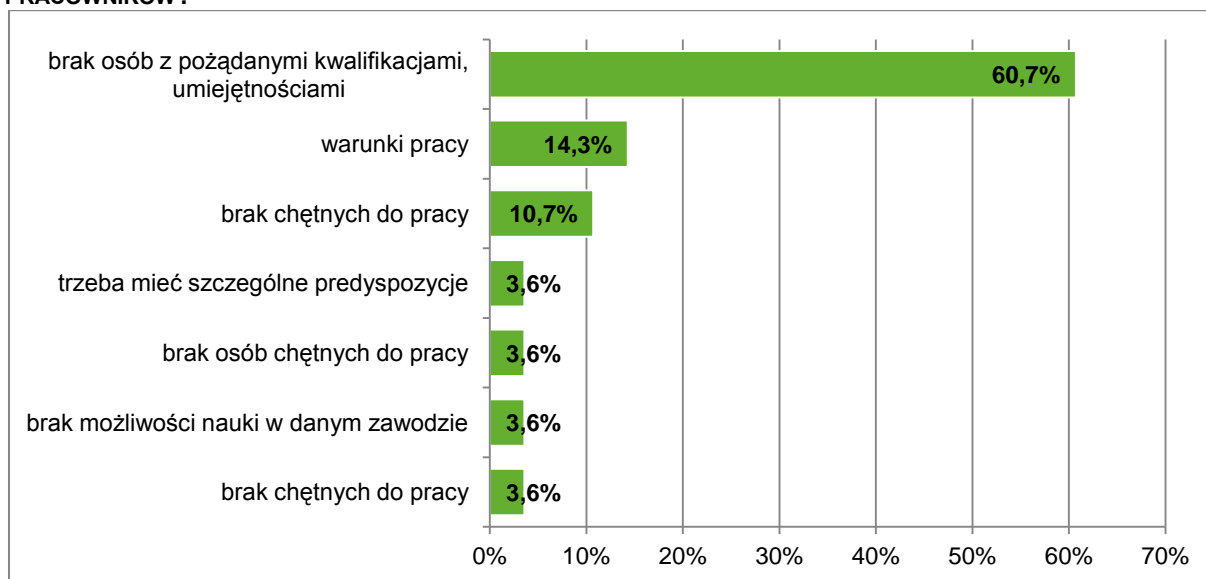
Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż zdaniem 17% respondentów ciężko jest pozyskać pożądanego pracownika. Zdaniem przedsiębiorców przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak na regionalnym rynku pracy osób z odpowiednimi kwalifikacjami i umiejętnościami. W ten sposób odpowiedziało 60,7% ankietowanych (rysunki 57 i 58).

RYСУNEK 57. CZY NA REGIONALNYM RYNKU PRACY BEZ PORBLEMU MÓGLBY PAN/MOGLĄBY PANI POZYSKAĆ PRACOWNIKÓW O ODPOWIEDNIH KWALIFIKACJACH I UMIEJĘTNOŚCIACH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 58. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO NIE MÓŁBY PAN/MOGLĄBY PANI POZYSKAĆ ODPOWIEDNIH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

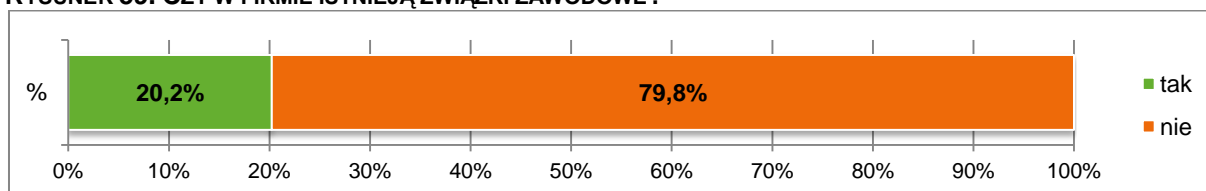
Współpraca badanych firm z związkami zawodowymi, Instytucjami Rynku Pracy, sektorem edukacyjnym i innymi podmiotami

Kolejna część kwestionariusza wywiadu dotyczyła współpracy z otoczeniem edukacyjnym, związkami zawodowymi oraz instytucjami rynku pracy.

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę współpracy ze związkami zawodowymi.

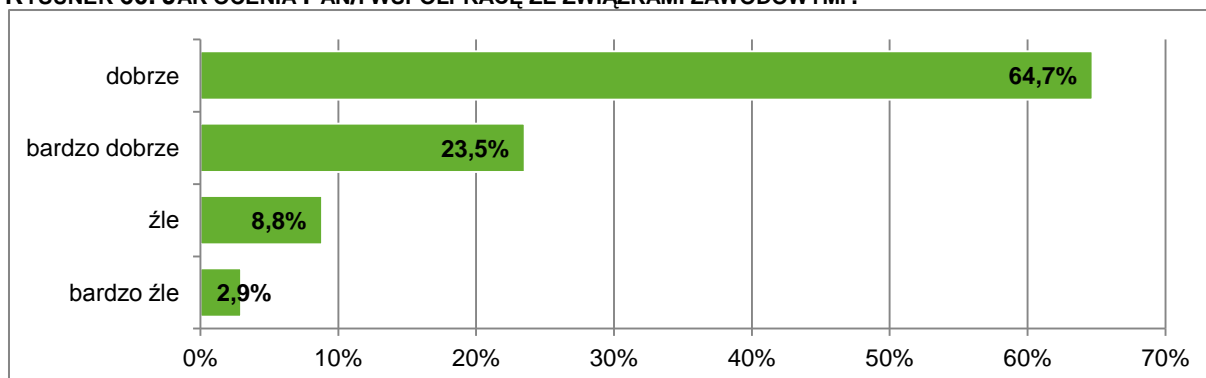
Przeważnie w badanych firmach związki zawodowe nie występują – w ten sposób odpowiedziało 81% ankietowanych (rysunek 59). Przedsiębiorcy, którzy współpracują ze związkami zawodowymi w większości współpracę tę oceniają dobrze, bądź bardzo dobrze (odpowiednio 64,7% i 23,5%) (rysunek 60).

RYСУNEK 59. CZY W FIRMLIE ISTNIEJĄ ZWIĄZKI ZAWODOWE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

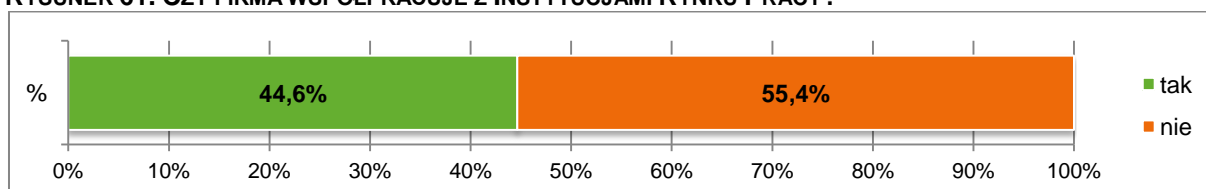
RYСУNEK 60. JAK OCENIA PAN/I WSPÓŁPRACĘ ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Następnie ankietowanych zapytano o współpracę z Instytucjami Rynku Pracy (IRP). Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż jedynie 44,6% firm współpracuje z IRP (rysunek 62).

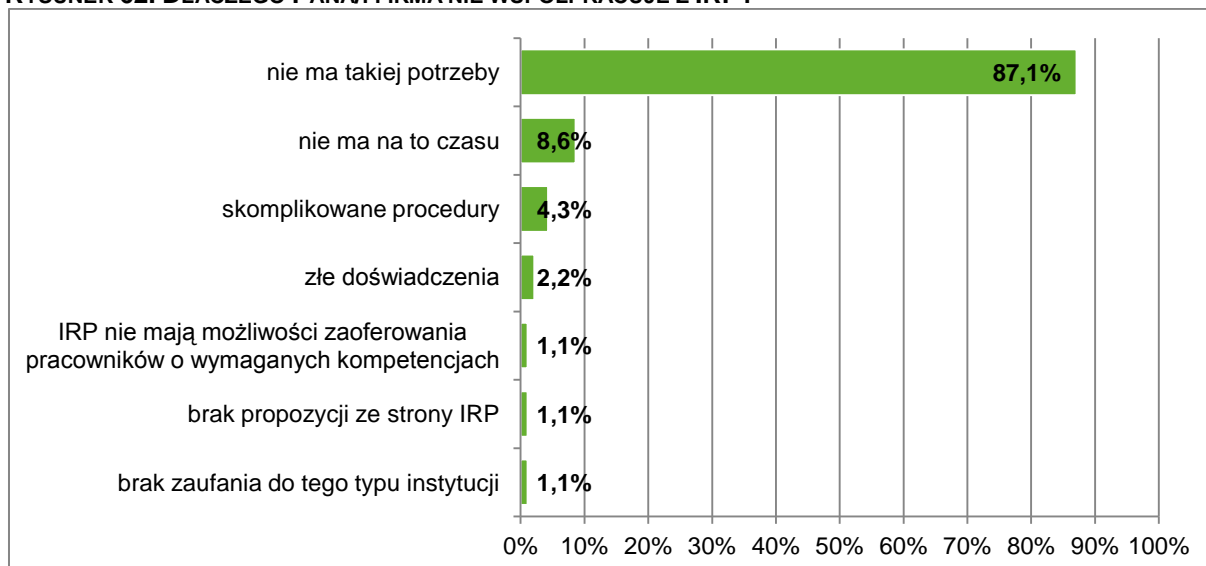
RYСУNEK 61. CZY FIRMA WSPÓŁPRACUJE Z INSTYTUCJAMI RYNKU PRACY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Respondenci, którzy nie współpracowali z IRP poproszeni zostali o podanie przyczyn takiego stanu rzeczy. Zdecydowana większość uważa, że nie ma takiej potrzeby (87,1%). Pozostałe odpowiedzi ankietowanych zaprezentowane zostały na *rysunku 62*.

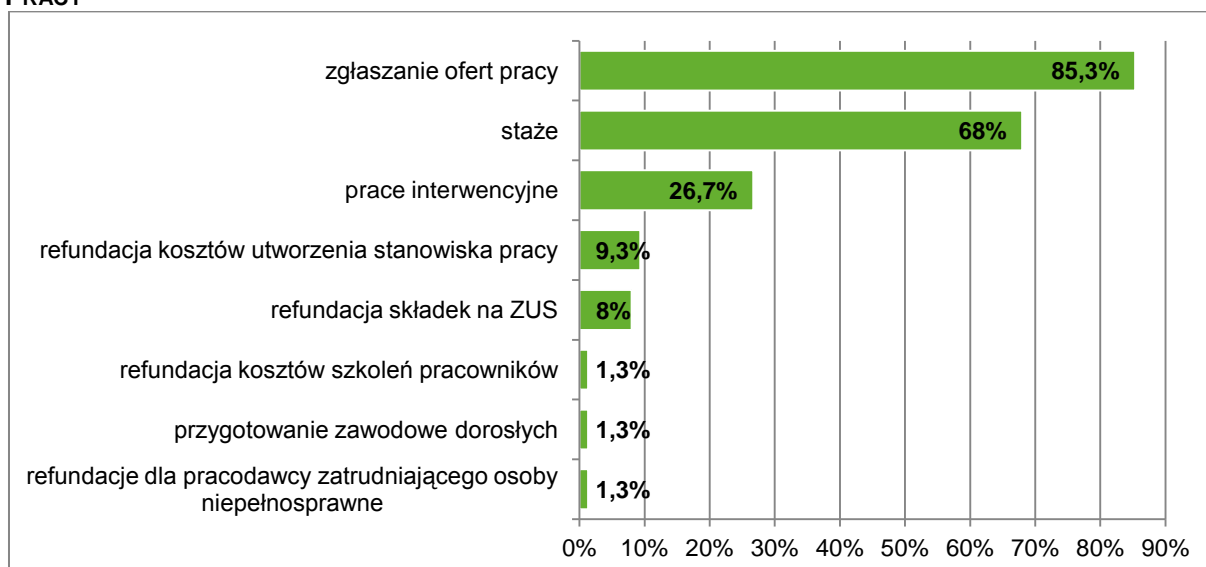
RYСУNEK 62. DLACZEGO PANA/I FIRMA NIE WSPÓŁPRACUJE Z IRP?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Najczęściej pracodawcy współpracują z powiatowymi urzędami pracy. Owa współpraca dotyczy głównie zgłaszania ofert pracy (85,3%), organizacji staży (68%) oraz prac interwencyjnych (26,7%) (*rysunek 63*).

RYСУNEK 63. Z JAKIMI IRP WSPÓŁPRACUJE PANA/I FIRMA I W JAKIM ZAKRESIE? - POWIATOWE URZĘDY PRACY

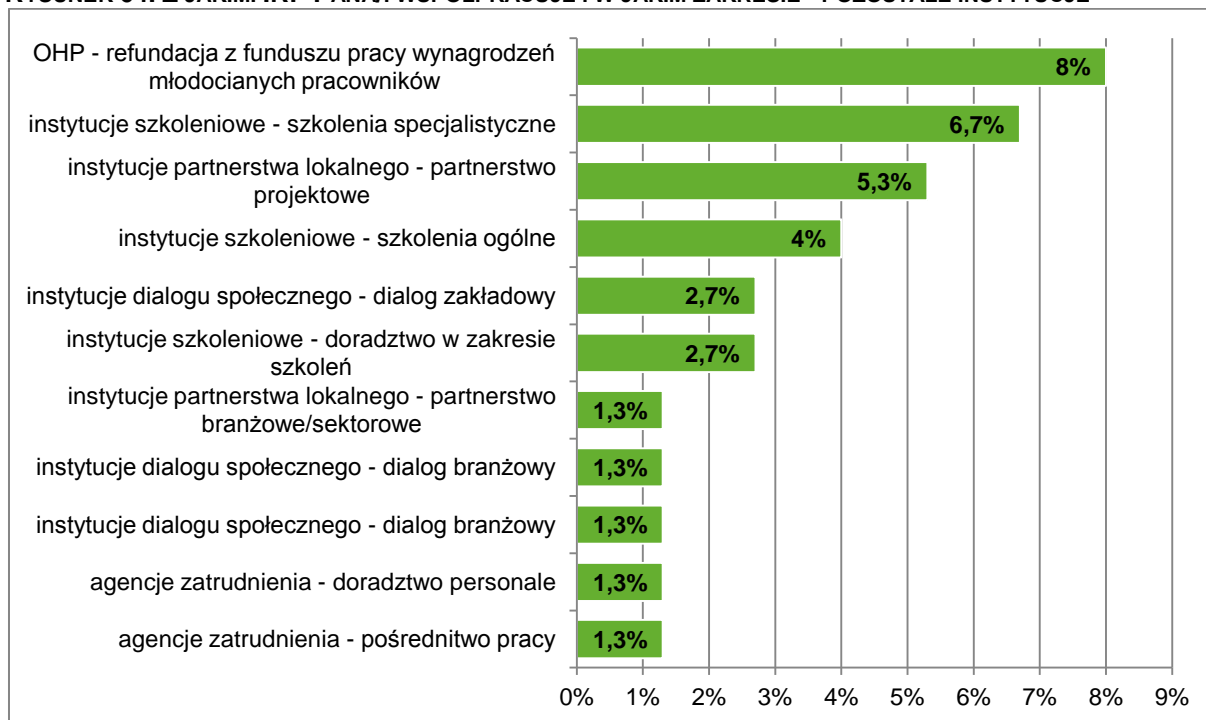

% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Respondenci, jak zostało wcześniej wspomniane, najczęściej deklarowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy. Z pozostałymi instytucjami, takimi jak: ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego i instytucje partnerstwa lokalnego, badane firmy rzadko współpracowały (rysunek 64).

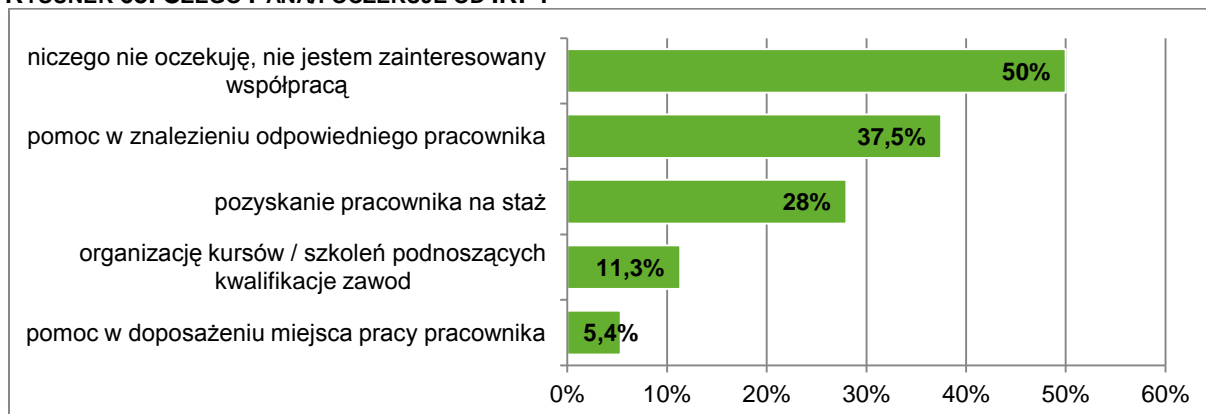
RYСУNEK 64. Z JAKIMI IRP PANA/I WSPÓŁPRACUJE I W JAKIM ZAKRESIE - POZOSTAŁE INSTYTUCJE

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Połowa badanych osób niczego nie oczekuje od Instytucji Rynku Pracy i nie jest zainteresowana współpracą. 37,5% oczekuje od IPR pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika oraz pomocy w pozyskaniu stażysty (28%) (rysunek 65).

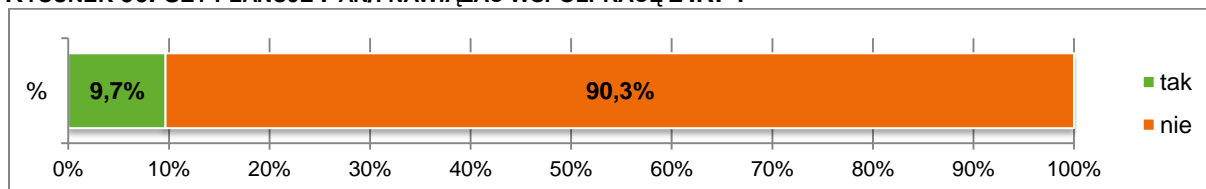
RYСУNEK 65. CZEGO PANA/I OCZEKUJE OD IRP?

% nie sumuje się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

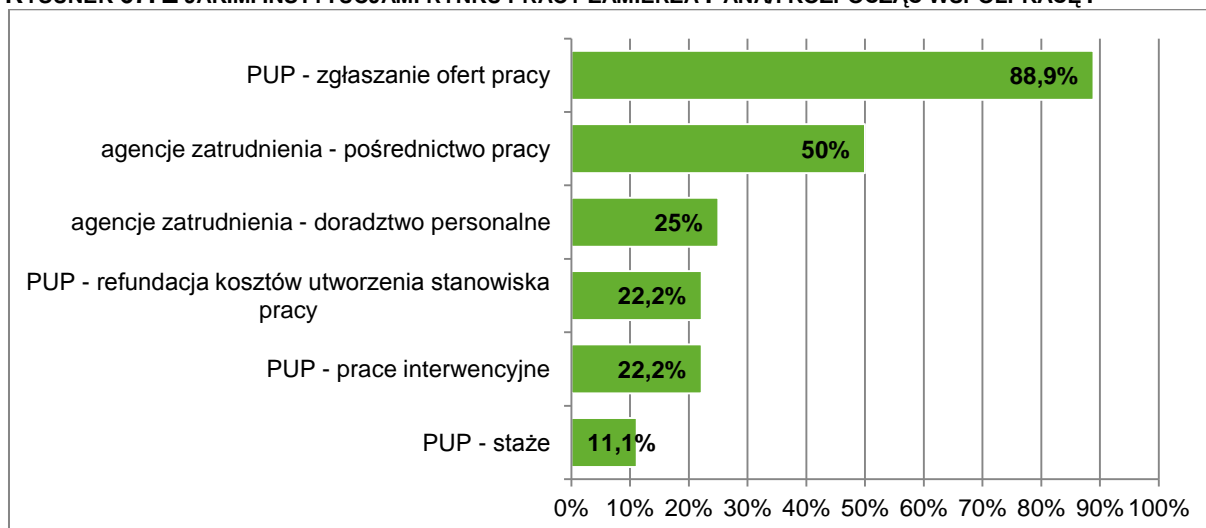
Spośród tych firm, które dotychczas nie współpracowały z IRP, jedynie 9,7% zadeklarowało, iż planują podjąć współpracę z IRP (rysunek 66). Najczęściej dotyczyć będzie ona współpracy z powiatowymi urzędami pracy i agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy i doradztwa personalnego (rysunek 67).

RYСУNEK 66. CZY PLANUJE PAN/I NAWIĄZAĆ WSPÓŁPRACĘ Z IRP?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

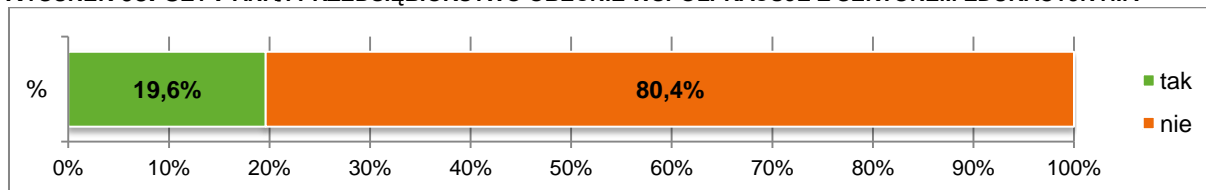
RYСУNEK 67. Z JAKIMI INSTYTUCJAMI RYNKU PRACY ZAMIERZA PANA/I ROZPOCZĄĆ WSPÓŁPRACĘ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Następnie respondenci zostali zapytani o to, czy współpracują z sektorem edukacyjnym. 80,4% ankietowanych zadeklarowało, że nie współpracuje z instytucjami z otoczenia edukacyjnego (rysunek 68).

RYСУNEK 68. CZY PANA/I PRZEDSIĘBIORSTWO OBECNIE WSPÓŁPRACUJE Z SEKTOREM EDUKACYJNYM?

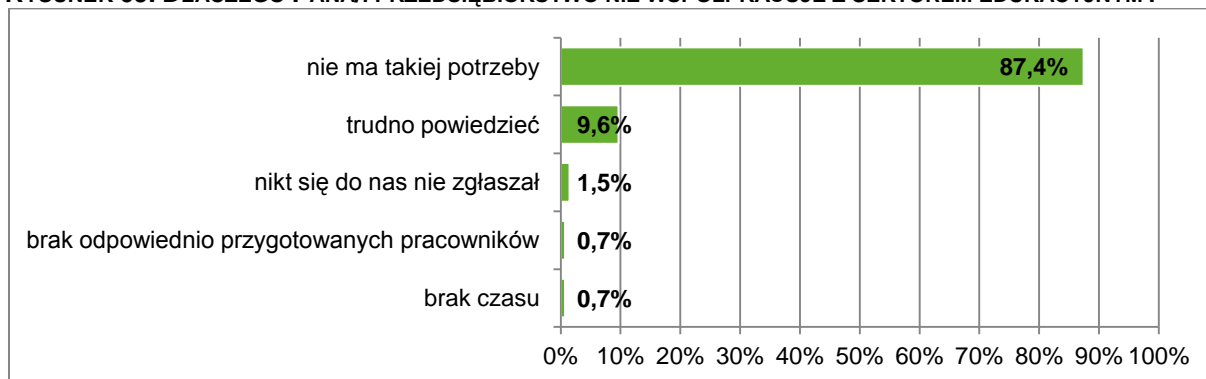

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Właściciele firm, którzy nie współpracują z sektorem edukacyjnym w zdecydowanej większości, fakt ten tłumaczą tym, iż nie widzą takiej potrzeby (87,4%) (rysunek 69).

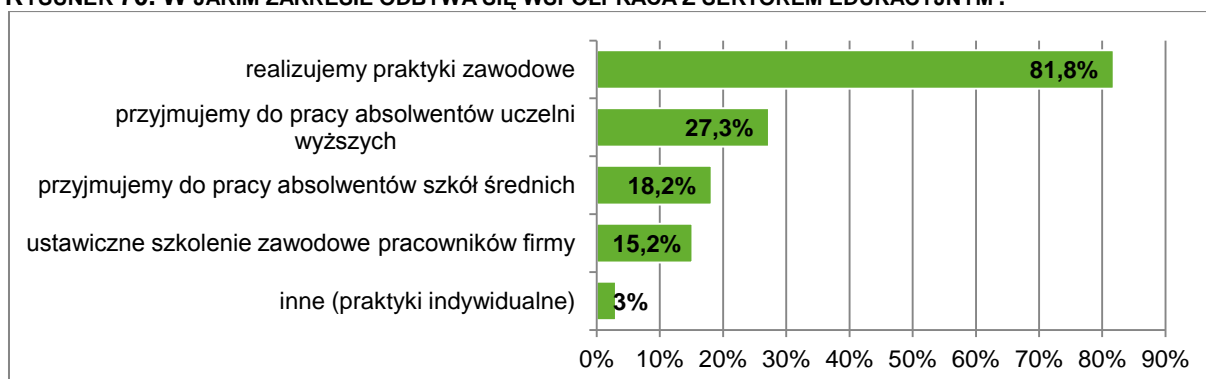
RYСУNEK 69. DLACZEGO PANA/I PRZEDSIĘBIORSTWO NIE WSPÓŁPRACUJE Z SEKTOREM EDUKACYJNYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Współpraca przedsiębiorców z sektorem edukacyjnym polega przeważnie na wspólnej realizacji praktyk zawodowych. W ten sposób odpowiedziało 81,8% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi zostały zaprezentowane na *rysunku 70*.

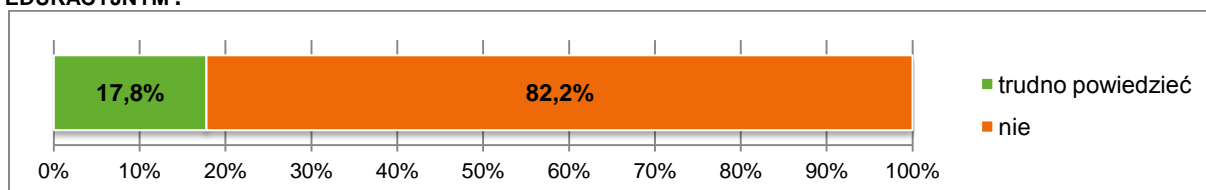
RYСУNEK 70. W JAKIM ZAKRESIE ODBYWA SIĘ WSPÓŁPRACA Z SEKTOREM EDUKACYJNYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Zdecydowana większość ankietowanych nie zamierza w najbliższej przyszłości rozpocząć współpracy z sektorem edukacyjnym. W ten sposób odpowiedziało 82,2% respondentów. Pozostali pracodawcy na dzień prowadzenia badania nie mieli sprecyzowanych planów dotyczących owej współpracy (*rysunek 71*).

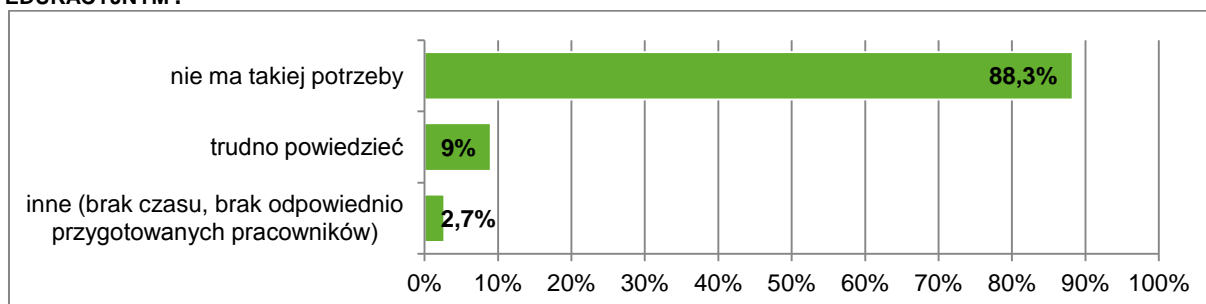
RYСУNEK 71. CZY W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU PLANUJE PAN/I ROZPOCZĄĆ WSPÓŁPRACĘ Z SEKTOREM EDUKACYJNYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

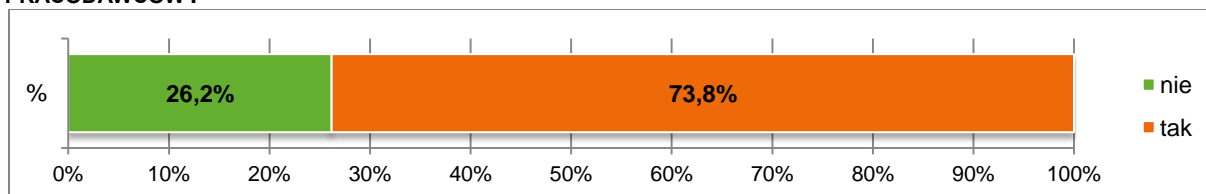
RYСУNEK 72. DLACZEGO PANA/I FIRMA NIE ZAMIERZA ROZPOCZĄĆ WSPÓŁPRACY Z SEKTOREM EDUKACYJNYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

W trakcie realizacji badania przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wyrażenie opinii odnośnie oferty edukacyjnej w województwie zachodniopomorskim. Zdaniem zdecydowanej większości (73,8%) oferta edukacyjna w regionie jest dopasowana do potrzeb tutejszych pracodawców (*rysunek 73*). Natomiast zdaniem tych przedsiębiorców, którzy są odmiennego zdania (26,2%) o owym niedopasowaniu świadczy brak fachowców w pożądanym przez przedsiębiorstwa dziedzinach (29,5%) (*rysunek 74*).

RYСУNEK 73. CZY UWAŻA PAN/I, ŻE OFERTA EDUKACYJNA W REGIONIE JEST DOPASOWANA DO POTRZEB PRACODAWCÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

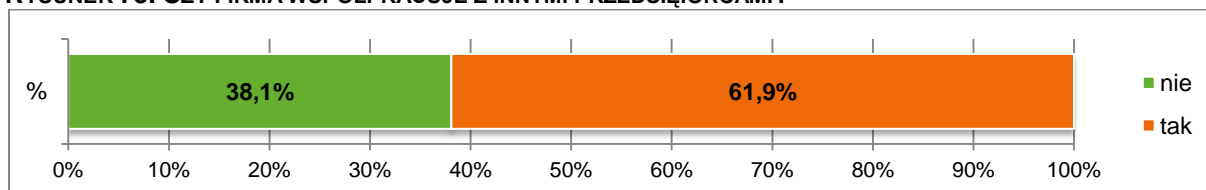
RYSUNEK 74. DLACZEGO PANA/I ZDANIEM OFERTA EDUKACYJNA W REGIONIE JEST NIEDOPASOWANA DO POTRZEB PRACODAWCÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

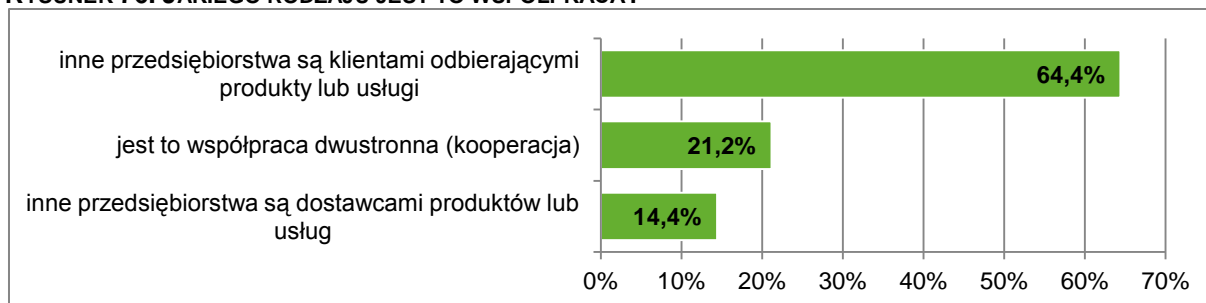
Kolejna część kwestionariusza wywiadu dotyczyła współpracy z innymi niż wymienione wyżej, podmiotami. Badanie wykazało, iż 61,9% badanych pracodawców współpracuje z innymi przedsiębiorcami, a owa współpraca w głównej mierze polega na tym, iż inne firmy są klientami odbierającymi produkty lub usługi (64,4%). Ponadto spośród firm, które nie współpracują z innymi przedsiębiorcami jedynie 12,5% planuje ową współpracę rozpocząć (rysunki 75 - 77).

RYSUNEK 75. CZY FIRMA WSPÓŁPRACUJE Z INNYMI PRZEDSIĘBIORCAMI?

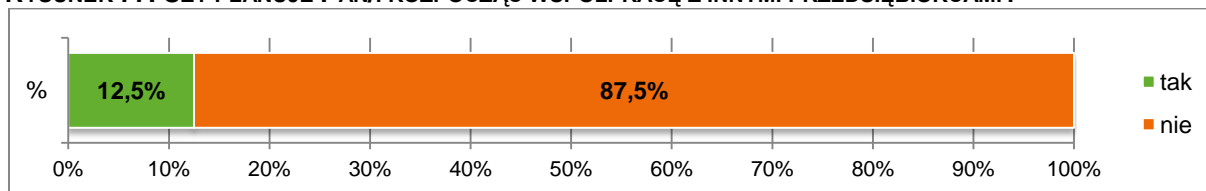
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYSUNEK 76. JAKIEGO RODZAJU JEST TO WSPÓŁPRACA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

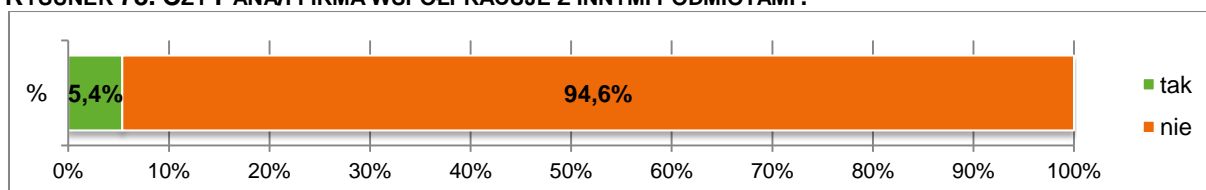
RYСУNEK 77. CZY PLANUJE PAN/I ROZPOCZĄĆ WSPÓŁPRACĘ Z INNYMI PRZEDSIĘBIORCAMI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

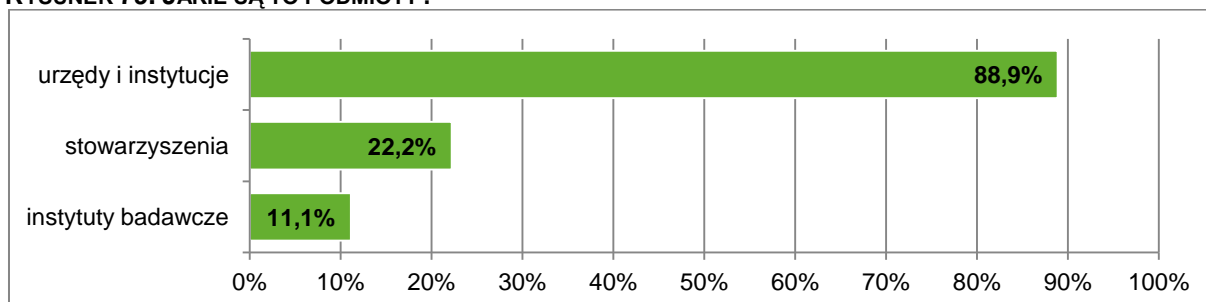
Z „innymi” podmiotami współpracę zadeklarowało jedynie 5,4% firm. Współpraca ta w głównej mierze odbywa się z różnymi urzędami oraz instytucjami i dotyczy przeważnie dofinansowań bądź zwolnień z podatku (rysunki 77 - 79).

RYСУNEK 78. CZY PANA/I FIRMA WSPÓŁPRACUJE Z INNYMI PODMIOTAMI?

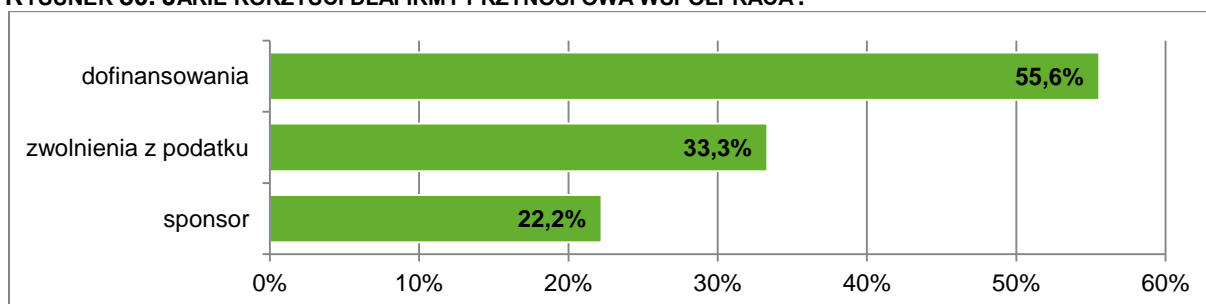
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 79. JAKIE SĄ TO PODMIOTY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 80. JAKIE KORZYŚCI DLA FIRMY PRZYNOŚI OWA WSPÓŁPRACA?

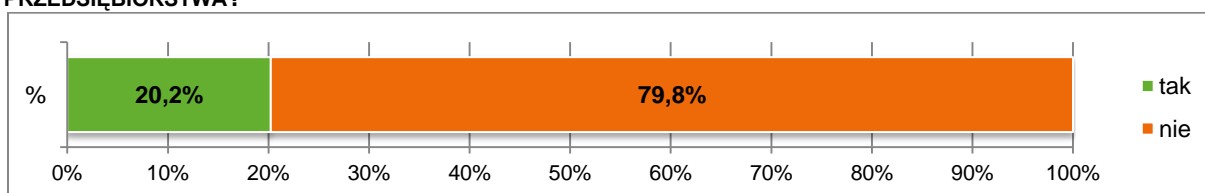

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Dofinansowania

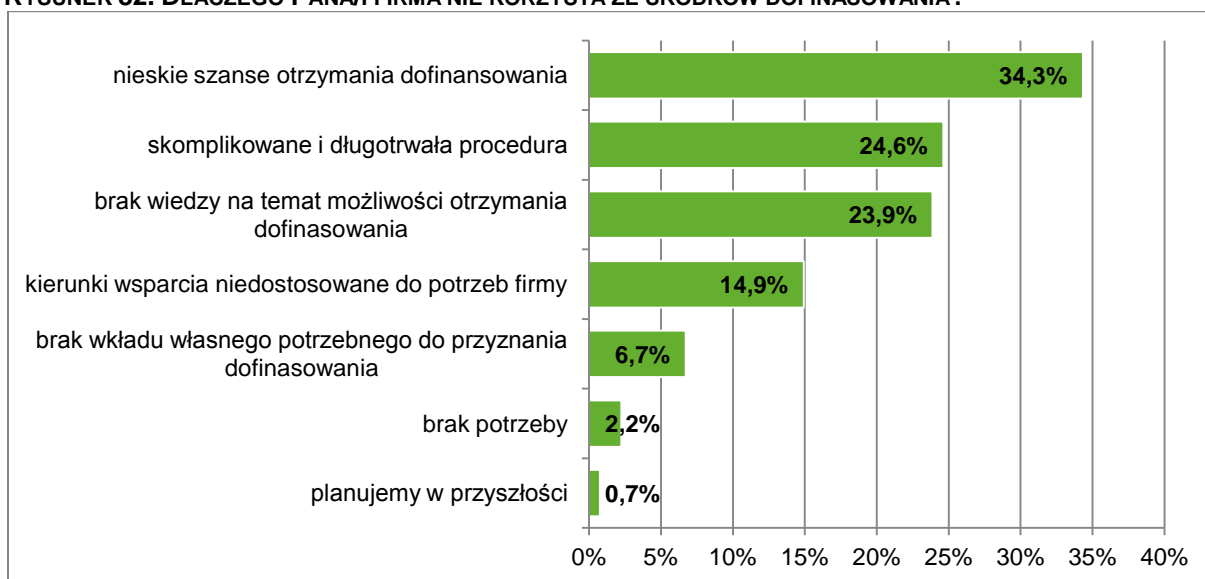
W związku z dużą ilością działań Unii Europejskiej nakierowanych na wsparcie i rozwój przedsiębiorstw na koniec zapytano respondentów o to, czy korzystają z dofinansowania. Jedynie 20,2% firm zadeklarowało, że korzysta z takich środków (rysunek 81). Główną przyczyną niekorzystania ze środków dofinansowania są zdaniem większości respondentów niskie szanse otrzymania tegoż wsparcia (34,3%), a także skomplikowane i długotrwałe procedury (24,6%) (rysunek 82).

RYСУNEK 81. CZY PANA/I FIRMA KORZYTSŁA BĄDŹ KORZYTSZA ZE ŚRODKÓW DOFINASOWANIA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

RYСУNEK 82. DLACZEGO PANA/I FIRMA NIE KORZYTSZA ZE ŚRODKÓW DOFINASOWANIA?

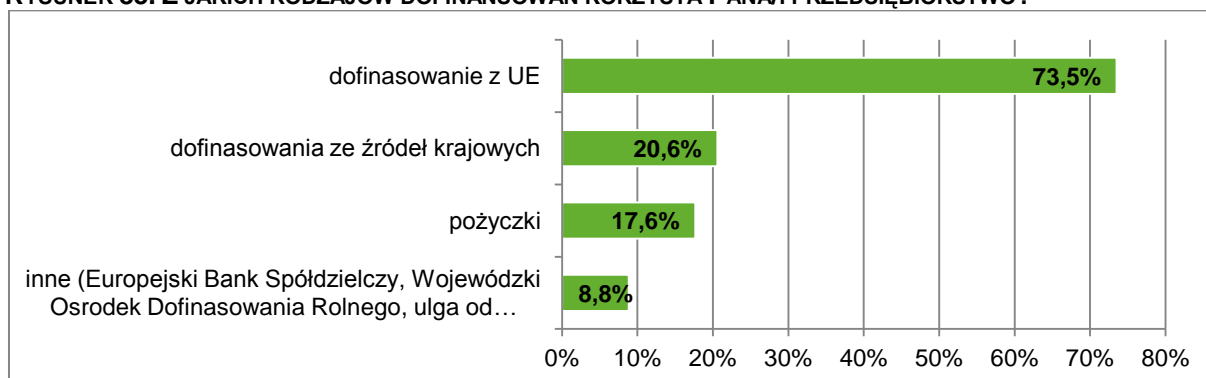

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Badane przedsiębiorstwa najczęściej korzystają z dofinansowania z Unii Europejskiej (73,5%) w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (48%) i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (28%), a następnie z dofinansowania ze źródeł krajowych (20,6%) (rysunki 83 i 84).

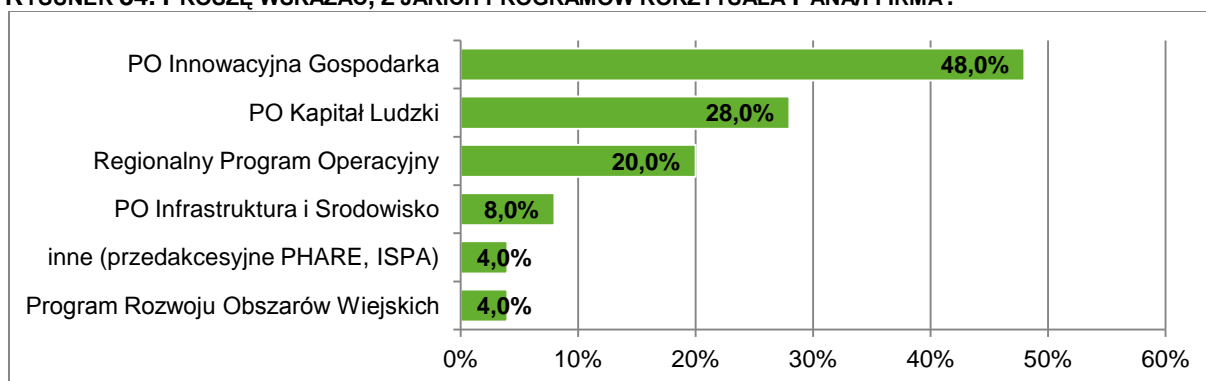

RYСУNEK 83. Z JAKICH RODZAJÓW DOFINANSOWAŃ KORZYSTA PANA/I PRZEDSIĘBIORSTWO?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

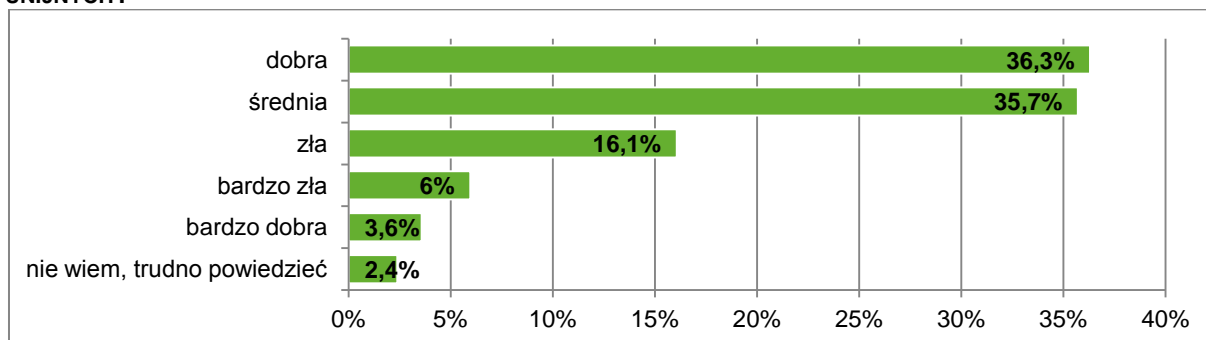
RYСУNEK 84. PROSZĘ WSKAZAĆ, Z JAKICH PROGRAMÓW KORZYTAŁA PANA/I FIRMA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

Analizując odpowiedzi respondentów można stwierdzić, iż dostępność informacji dotyczących możliwości korzystania z dofinansowania z UE jest wystarczająca - 36,3% ankietowanych oceniło ową dostępność jako dobrą, a 35,7% jako średnią.

RYСУNEK 85. PROSZĘ OCENIĆ DOSTĘPNOŚĆ INFORMACJI O MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z FUNDUSZY UNIJNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych

PODSUMOWANIE

W ramach niniejszego badania pn. „*Procesy zmian w kluczowych branżach regionu*” zostało przeprowadzone badanie ilościowe techniką bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych PAPI. Niniejsze badanie miało na celu dostarczenie informacji na temat kluczowych branż gospodarczych w regionie.

Pierwszy etap badania – analiza desk research wykazała, że gospodarka województwa charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem przestrzennym – większość przedsiębiorstw zlokalizowanych jest w największych miastach regionu. W związku z tym na regionalnym rynku pracy obserwowany jest bardzo wysoki poziom bezrobocia.

Przesłanki te wskazały Wykonawcy, jakie firmy dla regionu są kluczowe. Z racji przestrzennego zróżnicowania gospodarczego oraz wysokiej stopy bezrobocia, przyjęte zostało, iż badane będą te firmy, które w danym powiecie zatrudniają największą liczbę pracowników.

Wysokie bezrobocie - jako jeden z poważnych problemów Pomorza Zachodniego - zmusza do podjęcia odpowiednich kroków przez instytucje działające w obszarze rynku pracy. Z tego względu informacje dotyczące kluczowych przedsiębiorstw są bardzo istotne. Określenie branż strategicznych dla regionu pozwoli na dostosowanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych do potrzeb na rynku pracy, a także wskaże jak skonstruować trafną ofertę edukacyjną i szkoleniową. Wyniki niniejszego badania pozwolą osobom bezrobotnym dostosować się do wymogów pracodawców, a tym samym pomogą zwiększyć szansę na znalezienie pracy.

Drugim etapem niniejszego projektu było przeprowadzenie badań pierwotnych wśród przedsiębiorców, którzy zostali uznani za kluczowi dla poszczególnych powiatów. Respondenci zostali poproszeni o udzielenie informacji dotyczących sytuacji ekonomicznej, planów inwestycyjnych, struktury zatrudnieniowej oraz planów związanych ze zmianami zatrudnienia, sposobów rekrutacji oraz współpracy z różnego rodzaju podmiotami.

Z analizy pozyskanych danych dotyczących sytuacji ekonomicznej badanych przedsiębiorstw wynika, iż jest ona stabilna. Zdecydowana większość ankietowanych ową sytuację określiła jako dobrą bądź bardzo dobrą, a także iż w ciągu ostatniego roku nie uległa ona znacznym zmianom. Mimo dobrej kondycji badane firmy w większości nie mają planów dotyczących zmian w działalności swych firm. Jednakże część respondentów zamierza rozszerzyć zakres usług bądź zwiększyć produkcję. Również prognozy na przyszłość można uznać za pozytywne, gdyż większość przedstawicieli badanych firm uważa, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w firmach nie ulegnie znacznym zmianom. Głównymi barierami z jakimi stykają się przedsiębiorcy są wysokie koszty stałe oraz brak środków finansowych.

Mimo pozytywnej sytuacji na rynku badane przedsiębiorstwa nie wykazują się dużą aktywnością inwestycyjną. Spośród tych przedsiębiorstw, które aktualnie prowadzą inwestycje lub którzy planują owe działania w najbliższej przyszłości, większość deklaruowało iż będą to działania skierowane na polepszenie jakości pracy w firmach (zakup, budowa lub modernizacja budynków, a także wymiana parku maszynowego czy też zakup nowych maszyn i urządzeń).

Jeśli zaś chodzi o politykę zatrudnieniową w badanych firmach, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, że w ciągu ostatniego roku struktura osób pracujących w tych przedsiębiorstwach nie ulegała znaczącym zmianom. Większość respondentów zadeklarowała, że ich firmach nie miały miejsca zwolnienia pracowników oraz że w tym czasie również nie przyjmowano nowych osób na wolne miejsca pracy.

Z analizy wynika również, iż w najbliższym czasie w badanych przedsiębiorstwach nie planuje się żadnych zmian związanych z polityką zatrudnieniową. Zdecydowana większość respondentów

zadeklarowała, że nie zamierza w ciągu następnego roku zwiększyć, bądź zmniejszyć liczby zatrudnionych osób. Można zatem stwierdzić, że osoby pracujące w kluczowych branżach regionu nie mają podstaw do tego by czuć się zagrożone utratą pracy, która będzie miała związek z sytuacją przedsiębiorstwa. Niestety plany przedsiębiorców nie są pocieszające dla osób, które poszukują pracy w regionie. W związku z tym, że respondenci nie planują zwiększenia zatrudnienia w swych firmach, osoby bezrobotne mają mniejsze szanse na szybkie znalezienie pracy.

Zebrane dane dotyczące procesów rekrutacji i selekcji pracowników, wykazują że przedsiębiorcy w większości nie mają problemów ze znajdowaniem pracowników na wolne stanowiska pracy. Najczęściej wybieranymi technikami poszukiwania pracowników są: zamieszczanie ogłoszeń w lokalnej i regionalnej prasie i na stronach internetowych dotyczących ofert pracy, a także współpracują w tym zakresie z urzędami pracy. Najbardziej pożądanymi pracownikami są ci, którzy posiadają pożądane kompetencje zawodowe oraz uprawnienia.

Przedsiębiorcy z województwa zachodniopomorskiego wykazują małą aktywność dotyczącą współpracy z różnego rodzaju instytucjami. Instytucjami, z którymi najczęściej współpracują są powiatowe urzędy pracy. Współpraca ta w większości polega na zgłaszaniu do urzędów ofert pracy oraz organizacji stażów. Natomiast jeśli chodzi o sektor edukacyjny, to współpracę z nim również deklaruje niewielki odsetek firm.

METODOLOGIA BADANIA

W celu zgromadzenia adekwatnych, wiarygodnych, rzetelnych i odpowiadających swym zakresowi przedmiotowi badania, danych i informacji zastosowane zostały różnorodne metody i działania badawcze. W związku z tym Wykonawca proponuje zastosowanie triangulacji metodologicznej, która polega na wykorzystaniu różnych metod, technik i źródeł pozyskiwania informacji, a także podejść i działań badawczych. Dzięki tej procedurze możliwe jest porównywanie i zestawianie wyników uzyskanych na różnych etapach badania. Wnioski z poszczególnych części uzupełniają się dając możliwie pełny, wielostronny opis interesujących badacza zjawisk. W niniejszym badaniu zostanie zastosowana triangulacja:

- ✓ **źródeł danych** - przeanalizowane zostaną dane zastane (wtórne) oraz dane wywołane pochodzące z badań pierwotnych;
- ✓ **metod badawczych** - łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoli na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu (zastosowane zostaną: analiza desk research, bezpośredni wywiad kwestionariuszowy PAPI);
- ✓ **perspektyw badawczych** - badanie realizowane będzie przez kompetentny zespół badawczy składający się z ekspertów reprezentujących różne dziedziny i podejścia badawcze, co pozwoli zminimalizować wpływ badacza na osiągnięte wyniki poprzez wzajemną kontrolę realizacji, a także weryfikację i konfrontację dokonywanych analiz i formułowanych wniosków;

Badania wtórne

Badania wtórne polegają na analizie materiału, który już wcześniej zgromadzono i odpowiednio wykorzystano. Wtórne informacje stanowią bazę, ułatwiają wdrożenie się w problem, a korzystanie z nich obniża koszty projektu. Badania wtórne nazywa się desk research i poniekąd prowadzi się je zza biurka. Badania te można prowadzić zarówno w oparciu o źródła drukowane, jak i elektroniczne. Zgromadzony materiał należy poddać weryfikacji, gdyż jego jakość nie zawsze jest zadowalająca (np. dane już nieaktualne bądź niepełne).

Wykonawca w ramach desk research przeprowadził analizę istniejących danych dotyczących sytuacji społeczno - ekonomicznej i gospodarczej Pomorza Zachodniego, której głównym celem było wyłonienie kluczowych branż w województwie zachodniopomorskim.

Badania pierwotne

Badania pierwotne prowadzi się w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Celem badań ilościowych jest rejestracja faktów, na podstawie których możliwe jest stworzenie statystycznego obrazu badanych zjawisk i procesów. Badania ilościowe polegają na zebraniu danych, które można poddać obróbce statystycznej, w związku z czym pozwalają zliczać fakty, wyrażane opinie i poglądy, klasyfikując je w uszeregowane kategorie. Natomiast badania jakościowe koncentrują się na rozpoznaniu opinii i postaw wobec badanych zjawisk i procesów oraz na rozpoznaniu sposobów ich postrzegania i interpretowania przez osoby badane. Dostarczają wyobrażeń, w jaki sposób

respondenci postrzegają i oceniają interesujące badacza zjawiska, a także wyjaśniają mechanizm tworzenia się poszczególnych opinii i postaw.

W niniejszym badaniu jako badania pierwotne przeprowadzone zostały bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe PAPI, które polegają, jak sama nazwa wskazuje, na osobistej, bezpośredniej rozmowie ankietera z respondentem, z wykorzystaniem papierowej wersji kwestionariusza.

W badaniu wzięło 168 przedstawicieli przedsiębiorstw uznanych za kluczowe dla poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego. Operatem losowania była stworzona przez Wykonawcę lista kluczowych firm, opracowana podczas desk research. Dobór próby odbył się z wykorzystaniem celowej metody doboru próby.

ANEKS - NARZĘDZIE BADAWCZE

Kwestionariusza wywiadu do badania PAPI z przedsiębiorcami

Szanowni Państwo !

Celem niniejszego badania jest zdiagnozowanie kluczowych gałęzi gospodarki, określenie firm kluczowych dla gospodarki regionu oraz ich wpływu na regionalny rynek pracy. Ankieta skierowana jest wyłącznie do przedsiębiorców z kluczowych branż i ma charakter poufny. Zebrane dane zostaną wykorzystane wyłącznie na potrzeby projektu: „PROCESY ZMIAN W KLUCZOYCH BRANŻACH REGIONU”.

Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa. Prosimy o udzielenie odpowiedzi na wszystkie pytania.

Dziękujemy za rzetelne odpowiedzi i poświęcony czas.

BLOK I. Sytuacja ekonomiczna kluczowych branż w regionie

1. Jak ocenia Pan/i sytuację ekonomiczną swojej firmy?

1	bardzo dobrze
2	dobrze
3	źle
4	bardzo źle
5	trudno powiedzieć

2. Proszę określić, czy w związku z sytuacją firmy na lokalnym rynku, Pana/Pani firma planuje:

1	zmniejszyć produkcję
2	zmniejszyć zakres świadczonych usług
3	zmniejszyć rynek zbytu
4	zredukować liczbę etatów
5	zwiększyć produkcję
6	zwiększyć zakres usług
7	rozszerzyć rynek zbytu
8	zwiększyć liczbę etatów
9	inne, jakie?

3. Czy w ciągu ostatniego roku sytuacja ekonomiczna w Pana/i firmie:

1	polepszyła się
2	nie uległa zmianie
3	pogorszyła się
4	trudno powiedzieć

4. Czy Pana/i firma w zakresie prowadzonej działalności na lokalnym/regionalnym rynku:

1	jest zagrożona upadkiem
2	jest zagrożona ograniczeniem zakresu prowadzonej działalności
3	jest zagrożona konkurencją
4	jest stabilna na rynku
5	jest konkurencyjna na rynku

5. Czy uważa Pan/i, że w najbliższym czasie sytuacja ekonomiczna Państwa firmy:

1	polepszy się
2	nie ulegnie zmianie
3	pogorszy się

6. Czy zamierza Pan/i rozszerzyć obsługiwany/zaopatrywany rynek?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt.8]

7. Proszę wskazać w jaki sposób chce Pan/i rozszerzyć obsługiwany/zaopatrywany rynek?

1	zasięg regionalny - wojewódzki
2	zasięg krajowy
3	zasięg międzynarodowy

8. Co sprawia, że Pana/i firma może skutecznie konkurować na rynku? Proszę wskazać maksymalnie trzy najważniejsze czynniki:

1	cena produktu
2	szeroki asortyment
3	koszty pracy
4	szeroki rynek zbytu
5	innowacyjność technologiczna
6	nowatorski charakter produktów
7	wysoka jakość wyrobów/usług
8	wizerunek przedsiębiorstwa
9	nowoczesne kanały dystrybucji
10	wykwalfikowani pracownicy
11	dobra organizacja i zarządzanie
12	lokalizacja firmy

9. Jakie bariery zewnętrzne w otoczeniu firmy uniemożliwiają rozwój Pana/Pani firmy? [proszę wskazać dwie najważniejsze bariery]

1	brak wykwalifikowanego personelu na rynku pracy
2	niepewny popyt na nowe produkty/usługi
3	trudności w znalezieniu partnerów do współpracy
4	brak środków pomocowych
5	trudne procedury i długi czas rozpatrywania wniosków o dotacje z Unii Europejskiej
6	wysokie koszty wprowadzenia nowych technologii

7	przepisy podatkowe
8	nieuczciwa konkurencja
9	wysokie ceny surowców
10	brak barier
11	inne, jakie?

10. Jakie bariery wewnętrzne firmy uniemożliwiają rozwój Pana/Pani firmy? [proszę wskazać dwie najważniejsze bariery]

1	brak środków finansowych
2	błędne opracowanie strategii firmy
3	wysokie koszty stałe
4	strach personelu przed wprowadzeniem zmian
5	niewystarczający dostęp do informacji (o nowych technologiach, konkurencji)
6	słaba kultura organizacji
7	niechęć pracowników do podnoszenia kwalifikacji
8	nieprawidłowo opracowany system motywacyjny
9	procesy reorganizacyjne i restrukturyzacyjne
10	brak barier
11	inne, jakie?

11. Czy uważa Pana/i, że recesja gospodarcza zahamowała rozwój Pana/i firmy?

1	zdecydowanie tak
2	raczej tak
3	trudno powiedzieć
4	zdecydowanie nie
5	raczej nie

12. Jaki wpływ miały zjawiska kryzysowe na sytuację w Pana/i firmie?

1	zmniejszenie przychodów
2	obniżenie cen produktów/usług
3	wzrost cen produktów/ usług
4	potrzeba zwolnienia części pracowników
5	mobilizacja firmy
6	opracowanie strategii rozwoju firmy
7	trudno powiedzieć
8	inne (jakie?).....

13. Jakie środki zaradcze zostały podjęte w Pan(i) firmie w związku z zaistniałą sytuacją?

1	maksymalizacja obrotów, przychodów ze sprzedaży
2	zwiększanie udziału w rynku i przyciąganie nowych klientów
3	maksymalizacja / optymalizacja marży, zysku
4	przetrawanie na rynku, uniknięcie bankructwa
5	rozwój sieci sprzedaży i ekspansja na nowe rynki regionalne, zagraniczne
6	zachowanie / odzyskanie płynności finansowej

7	wprowadzanie nowych produktów, usług skierowanych do klientów
8	określenie i kreowanie cechy / elementu wyróżniającego firmę od konkurencji i mającego na celu przyciągnięcie klientów
9	utrzymywanie dobrych relacji z dostawcami, podwykonawcami
10	utrzymanie dobrych relacji z pracownikami
11	trudno powiedzieć
12	inne (jakie?).....

BLOK II. Inwestycje

14. Czy obecnie realizowane są w Pana/i firmie inwestycje?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pytania 17]
3	nie wiem [proszę przejść do pytania 17]

15. Czego dotyczą realizowane inwestycje? Proszę o podanie w którym z wyróżnionych obszarów przedsiębiorstwo realizuje inwestycje?

1	informatyzacja firmy
2	poprawa jakości oferowanych dóbr
3	zakup know – how
4	nabycie nieruchomości gruntowej
5	wymiana lub rozbudowa parku maszynowego
6	rozwój sieci sprzedaży
7	wprowadzenie nowych produktów/usług
8	zakup, wybudowanie lub modernizacja budynku
9	modernizacja środków transportu
10	zakup maszyn i urządzeń ze względu na nową technologię
11	inne, jakie?

16. Czy w wyniku realizowanych w Pana/i firmie inwestycji, zatrudnienie w Pana/i firmie w ciągu najbliższego roku:

1	zdecydowanie spadnie
2	spadnie
3	pozostanie bez zmian
4	wzrośnie
5	zdecydowanie wzrośnie
6	nie wiem

17. Czy planuje Pan/i realizację inwestycji?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 20]

18. Czego dotyczyć będą planowane inwestycje?

1	informatyzacja firmy
2	poprawa jakości oferowanych dóbr
3	zakup know – how
4	nabycie nieruchomości gruntowej
5	wymiana lub rozbudowa parku maszynowego
6	rozwój sieci sprzedaży
7	wprowadzenie nowych produktów/usług
8	zakup, wybudowanie lub modernizacja budynku
9	modernizacja środków transportu
10	zakup maszyn i urządzeń ze względu na nową technologię
11	inne, jakie?

19. Jaki jest cel planowanych inwestycji?

1	wzrost konkurencyjności
2	zwiększenie oferty handlowej
3	wprowadzenie nowych produktów/usług
4	inne, jakie?

BLOK III. Struktura zatrudnienia

20. Czy liczba osób zatrudnionych w Pana/Pani firmie w ciągu ostatniego roku:

1	wzrosła
2	nie zmieniła się
3	zmaląa

21. Jaki rodzaju umowy o pracę stosuje się w Pana/i firmie najczęściej? [proszę zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi]

1	umowa na czas nieokreślony
2	umowa na czas określony
3	umowa na czas wykonywania określonej pracy
4	umowa na czas próbny
5	umowa o zastępstwo
6	umowa na podstawie stażu refundowanego przez Urząd Pracy

22. Jaki wymiar czasu pracy stosuje się w Pana/i firmie najczęściej? [proszę zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi]

1	cały etat
2	pół etatu
3	1/4 etatu
4	inne, jakie?

23. Na jakich stanowiskach/w jakich zawodach zatrudnia Pan/i pracowników? [proszę wskazać kluczowe dla firmy zawody/stanowiska]

1	
2	
3	
4	

24. Czy w Pana/i firmie zatrudnia się [proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, które dotyczą Pana/i firmy]:

		tak	nie
1	przeważnie mężczyzn		
2	przeważnie kobiety		
3	płeć nie ma znaczenia, choć w firmie pracuje większość mężczyzn		
4	płeć nie ma znaczenia, choć w firmie pracuje większość mężczyzn		
5	przeważnie osoby młode (do 40 roku życia)		
6	przeważnie osoby starsze (po 40 roku życia)		
7	wiek nie ma znaczenie, w firmie pracują ludzie o różnym wieku		
8	wiek nie ma znaczenia, choć w firmie pracuje większość ludzi młodych (do 40 roku życia)		
9	wiek nie ma znaczenia, choć w firmie pracuje większość ludzi starszych (po 40 roku życia)		

25. Czy w Pana/Pani firmie stosowane są elastyczne formy zatrudnienia?

1	tak [proszę przejść do pyt. 26, a następnie do pyt. 29]
2	nie [proszę przejść do pyt. 27]

26. Proszę wskazać jakie elastyczne formy zatrudnienia stosowane są w Pana/Pani firmie:

1	telepraca
2	praca w domu
3	umowa na czas określony
4	praca w niepełnym wymiarze godzin
5	zatrudnienie tymczasowe
6	inne, jakie?

27. Proszę określić czy Państwa firma byłaby gotowa zastosować elastyczne formy zatrudnienia?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 29]
3	nie wiem/trudno powiedzieć

28. Proszę wskazać z jakich elastycznych form zatrudnienia skorzystałby Pan/ skorzystałaby Pani w swojej firmie?

1	telepraca
2	praca w domu
3	umowa na czas określony
4	praca w niepełnym wymiarze czasu pracy
5	zatrudnienie tymczasowe
6	inne, jakie?

29. Jaka jest średnia wysokość wynagrodzenia brutto pracowników w Pana/i firmie?

1	poniżej 1000 zł
2	1000 – 1500 zł
3	1501 – 2000 zł
4	2001 – 2500 zł
5	2501 – 3000 zł
6	3001 – 3500 zł
7	3501 – 4000 zł
9	powyżej 4000 zł

30. Czy planuje Pan/i zwiększyć/zmniejszyć wysokość wynagrodzeń w firmie?

1	tak, zwiększyć
2	tak, zmniejszyć
3	nie planuje zmian związanych z wysokością wynagrodzenia
4	trudno powiedzieć

31. Czy podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Pana(i) firmy ma wpływ na wysokość ich pensji?

1	tak
2	nie
3	trudno powiedzieć

32. Jak zmieniła się wysokość wynagrodzenia pracowników w Pana/i firmie w ciągu ostatniego roku?

1	zwiększyła się
2	pozostała bez zmian
3	zmniejszyła się

BLOK IV. Zmiany w strukturze zatrudnienia w ciągu ostatniego roku

33. Czy w ciągu ostatniego roku miały miejsce zwolnienia pracowników?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 35]

34. Proszę określić stanowiska, co do których miały miejsce zwolnienia w Pana/Pani przedsiębiorstwie w ciągu ostatniego roku [proszę wskazać kluczowe dla firmy zawody/stanowiska] oraz zaznaczyć przyczynę zwolnienia pracowników:

Stanowisko 1	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 2	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 3	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 4	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy

3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

35. Czy w ciągu ostatniego roku zwiększyło się zatrudnienie w Pana/Pani przedsiębiorstwie?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 37]

36. Proszę wymienić stanowiska, na których zwiększyło się zatrudnienie w Pan/i firmie [proszę wskazać kluczowe dla firmy zawody/stanowiska] oraz podać przyczyny zatrudnienia pracowników:

Stanowisko 1	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

Stanowisko 2	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

Stanowisko 3	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

Stanowisko 4	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

BLOK IV. Plany zatrudnieniowe

37. Czy planuje Pan/i zwolnienia w przedsiębiorstwie w ciągu najbliższego roku?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 39]

38. Proszę określić stanowiska, co do których planowane są zwolnienia w Pana/Pani przedsiębiorstwie w ciągu najbliższego roku [proszę wskazać kluczowe dla firmy zawody/stanowiska] oraz zaznaczyć przyczynę planowanego zwolnienia

Stanowisko 1	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę

4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 2	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 3	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

Stanowisko 4	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	pogorszenie sytuacji ekonomicznej firmy
2	cięcia w budżecie firmy
3	wyjazd pracownika za granicę
4	brak odpowiednich umiejętności pracownika
5	zatrudnienia sezonowe
6	zmiany własnościowe
7	inne, jakie?

39. Czy planuje Pan/Pani w ciągu najbliższego roku zwiększyć zatrudnienie w przedsiębiorstwie?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 41]

40. Proszę wymienić stanowiska, na które planuje Pan/i zatrudnić nowych pracowników [proszę wskazać kluczowe dla firmy zawody/stanowiska] oraz podać przyczyny planowanego zatrudnienia

Stanowisko 1	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

Stanowisko 2	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

Stanowisko 3	
--------------	--

	PRZYCZYNA
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy

9	inne, jakie?
---	--------------------

Stanowisko 4	
--------------	--

PRZYCZYNA	
1	wzrost popytu na produkty/usługi firmy
2	wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług
3	wprowadzenie nowych technologii
4	konieczność zatrudnienia specjalistów w nowej dziedzinie
5	wysoka rotacja pracowników
6	zmiany wynikające z restrukturyzacji
7	potrzeba wykorzystania elastycznych form zatrudnienia
8	zwiększenie obszaru działalności firmy
9	inne, jakie?

BLOK V. Rekrutacja

41. Czy Pana/Pani firma miała kiedykolwiek trudności z naborem pracowników?

1	tak
2	nie <i>[proszę przejść do pyt. 43]</i>
3	nie wiem/trudno powiedzieć <i>[proszę przejść do pyt. 43]</i>

42. Z jakimi trudnościami Pana/Pani firma spotkała się podczas naboru nowych pracowników?

		tak	nie
1	brak jakichkolwiek trudności		
2	brak doświadczenia zawodowego		
3	brak wykształcenia kierunkowego		
4	brak praktycznych umiejętności niezbędnych do pracy na konkretnym stanowisku		
5	brak umiejętności obsługi komputera		
6	brak praktycznej znajomości programów komputerowych		
7	brak znajomości języków obcych		
8	brak prawa jazdy		
9	brak umiejętności interpersonalnych		
10	brak specjalistycznych uprawnień zawodowych		
11	niedyspozycyjność		
12	brak umiejętności pracy w zespole		
13	zbyt wysokie oczekiwania płacowe		
14	brak zgłoszeń		

43. Jakie techniki poszukiwania (rekrutacji) pracowników stosowane są w Pana/Pani przedsiębiorstwie?

1	zamieszczanie ofert pracy na portalach internetowych dotyczących rynku pracy
2	zamieszczanie ofert pracy na własnej, firmowej stronie internetowej
3	zamieszczanie ofert pracy w gazetach, dziennikach ogólnokrajowych, regionalnych
4	zamieszczanie ofert pracy w pismach specjalistycznych, branżowych
5	zamieszczanie ofert pracy na tablicach ogłoszeń
6	poszukiwanie pracowników za pośrednictwem urzędu pracy
7	poszukiwanie pracowników przez pośredników pracy
8	przez znajomych
9	kandydaci nieprzyjęci uprzednio
10	inne, jakie?.....

44. Proszę w skali od 1 do 5 ocenić ważność podanych kryteriów selekcji pracowników, gdzie „5” oznacza bardzo ważne, a „1” – nieważne:

- 1) Kryteria formalne
a. Wykształcenie	1	2	3	4	5
b. Posiadane dyplomy	1	2	3	4	5
c. Uprawnienia	1	2	3	4	5
d. Wiek	1	2	3	4	5
e. Płeć	1	2	3	4	5
- 2) Kryteria nieformalne
a. Kompetencje zawodowe	1	2	3	4	5
b. Cechy osobowościowe	1	2	3	4	5

45. Czy na regionalnym rynku pracy bez problemu mógłby Pan/mogłaby Pani pozyskać pracowników o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach?

1	nie, ponieważ
2	tak

BLOK V. Współpraca z IRP, sektorem edukacyjnym i innymi podmiotami
46. Czy w Pana(i) firmie istnieją związki zawodowe?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 48]

47. Jeżeli tak, jak ocenia Pan(i) współpracę ze związkami zawodowymi?

1	bardzo dobrze
2	dobrze
3	źle
4	bardzo źle

48. Jak bardzo się Pan(i) zgadza lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami:

Proszę o wskazanie od 1 do 4 gdzie:

- 1** -zdecydowanie się nie zgadzam
2 -raczej się nie zgadzam
3 -ani tak, ani nie
4 -raczej się zgadzam

kiedy w firmie istnieją związki zawodowe można mieć partnera po stronie pracowników	1	2	3	4	5
lepiej żeby związków zawodowych nie było	1	2	3	4	5
w Polsce związki zawodowe mają zbyt duże znaczenie	1	2	3	4	5
związki zawodowe są pozostałością po minionym systemie	1	2	3	4	5
związki zawodowe stanowią ważny element demokracji	1	2	3	4	5

49. Czy firma współpracuje z Instytucjami Rynku Pracy?

1	tak [proszę przejść do pyt. 50, a następnie do pyt. 52]
2	nie [proszę przejść do pyt. 51]

50. Z jakimi Instytucjami Rynku pracy Pan(i) firma współpracuje i w jakim zakresie? [proszę zaznaczyć kratkę z odpowiednią odpowiedzią]

Powiatowy Urząd Pracy	☐	zgłaszanie ofert pracy	
	☐	prace interwencyjne	
	☐	staże	
	☐	refundacja składek na ZUS	
	☐	refundacja kosztów utworzenia stanowiska pracy	
	☐	refundacje dla pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne	
	☐	przygotowanie zawodowe dorosłych	
	☐	refundacja kosztów szkoleń pracowników	
	☐	inne (jakie?)	
Ochotniczy Hufiec Pracy	☐	refundacja z funduszu pracy wynagrodzeń młodocianych pracowników	
	☐	inne (jakie?)	
Agencje zatrudnienia	☐	pozyskiwanie pracowników pracy tymczasowej	
	☐	pośrednictwo pracy	
	☐	doradztwo personalne	
	☐	inne (jakie?)	
Instytucje szkoleniowe	☐	doradztwo w zakresie szkoleń	
	☐	szkolenia ogólne	
	☐	szkolenia specjalistyczne	
	☐	inne (jakie?)	
Instytucje dialogu społecznego	☐	dIALOG branżowy	
	☐	dIALOG zakładowy	
	☐	inne (jakie?)	

Instytucje partnerstwa lokalnego	partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)	
	partnerstwo projektowe	
	partnerstwo branżowe / sektorowe	
	partnerstwo lokalne / trójsektorowe	
	inne (jakie?)	

51. Dlaczego firma nie współpracuje z Instytucjami Rynku Pracy?

1	nie ma takiej potrzeby
2	skomplikowane procedury
3	brak zaufania do tego typu instytucji
4	złe doświadczenia
5	nie ma na to czasu
6	inne (jakie?)

52. Czego Pan(i) jako oczekuje od IRP?

1	niczego nie oczekuję, nie jestem zainteresowany współpracą
2	pozyskanie pracownika na staż
3	organizację kursów / szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe
4	pomoc w znalezieniu pracownika poza miejscem działalności firmy ale w obrębie powiatu
5	pomoc w znalezieniu pracownika poza miejscem działalności firmy i poza obrębem powiatu
6	pomoc w znalezieniu pracownika za granicą
7	znalezienie pracownika, nawet nisko płatnego
8	pomoc w założeniu i prowadzeniu własnego biznesu
9	pomoc w doposażeniu miejsca pracy pracownika
10	inne, jakie?

53. Czy planuje Pan/i nawiązać współpracę z IPR?

1	tak
2	nie, ponieważ..... [proszę przejść do pytania 55]

54. Z jakimi Instytucjami Rynku Pracy planuje Pan/i podjąć współpracę i w jakim zakresie?
[proszę zaznaczyć kratkę z odpowiednią odpowiedzią]

Powiatowy Urząd Pracy	☐ zgłaszanie ofert pracy	
	☐ prace interwencyjne	
	☐ staże	
	☐ refundacja składek na ZUS	
	☐ refundacja kosztów utworzenia stanowiska pracy	
	☐ refundacje dla pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne	
	☐ przygotowanie zawodowe dorosłych	
	☐ refundacja kosztów szkoleń pracowników	
	☐ inne (jakie?)	

Ochotniczy Hufiec Pracy	refundacja z funduszu pracy wynagrodzeń młodocianych pracowników	
	inne (jakie?)	
Agencje zatrudnienia	pozyskiwanie pracowników pracy tymczasowej	
	pośrednictwo pracy	
	doradztwo personalne	
	inne (jakie?)	
Instytucje szkoleniowe	doradztwo w zakresie szkoleń	
	szkolenia ogólne	
	szkolenia specjalistyczne	
	inne (jakie?)	
Instytucje dialogu społecznego	dialog branżowy	
	dialog zakładowy	
	inne (jakie?)	
Instytucje partnerstwa lokalnego	partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)	
	partnerstwo projektowe	
	partnerstwo branżowe / sektorowe	
	partnerstwo lokalne / trójsektorowe	
	inne (jakie?)	

55. Czy Pana(i) przedsiębiorstwo obecnie współpracuje z sektorem edukacyjnym?

1	tak [proszę przejść do pyt. 56, a następnie do 58]
2	nie [proszę przejść do pyt. 57]

56. W jakim zakresie odbywa się współpraca?

1	realizujemy praktyki zawodowe
2	przyjmujemy do pracy absolwentów szkół średnich
3	przyjmujemy do pracy absolwentów uczelni wyższych
4	ustawiczne szkolenie zawodowe pracowników firmy
5	inne (jakie?)

57. Dlaczego Pana(i) firma nie współpracuje z sektorem edukacyjnym?

1	nie ma takiej potrzeby
2	inne (jakie?)
3	trudno powiedzieć

58. Czy w ciągu najbliższego roku planuje się współpracę z sektorem edukacyjnym?

1	tak [proszę przejść do pyt. 59, a następnie do pyt. 61]
2	nie [proszę przejść do pyt. 60]
3	trudno powiedzieć [proszę przejść do pyt. 60]

59. Jeżeli tak, to w jakim zakresie?

1	realizowanie praktyki zawodowe
2	przyjmowanie do pracy absolwentów szkół średnich
3	przyjmowanie do pracy absolwentów uczelni wyższych
4	ustawiczne szkolenie zawodowe pracowników firmy
5	inne (jakie?)

60. Dlaczego nie planuje się współpracy?

1	nie ma takiej potrzeby
2	inne.....
3	trudno powiedzieć

61. Czy uważa Pan/i, że oferta edukacyjna w regionie jest dopasowana do potrzeb pracodawców?

1	nie, ponieważ
2	tak

62. Czy firma współpracuje z innymi przedsiębiorcami?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 65]

63. Jakiego rodzaju jest to współpraca?

1	inne przedsiębiorstwa są klientami odbierającymi produkty lub usługi
2	inne przedsiębiorstwa są dostawcami produktów lub usług
3	jest to współpraca dwustronna (kooperacja)
4	inna, jaka?

64. Czy planuje Pan/i rozpocząć współpracę z innymi przedsiębiorcami?

1	tak
2	nie

65. Czy planuje Pan/i również współpracę z przedsiębiorstwami zagranicznymi?

1	tak
2	nie

66. Czy Pana/i firma współpracuje z innymi podmiotami?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 74]

67. Jakie są to podmioty?

--

68. Jakie korzyści dla firmy przynosi owa współpraca?

--

69. Czy planuje Pan/i współpracę z innymi podmiotami?

1	tak
2	nie [proszę przejść do pyt. 72]
3	trudno powiedzieć [proszę przejść do pyt. 72]

70. Jakie to będą podmioty?

--

71. Jakie korzyści dla firmy miałyby przynieść ta współpraca?

--

72. Czy Pana/Pani firma korzystała, bądź korzysta ze środków dofinansowania rozwoju przedsiębiorstwa?

1	tak [proszę przejść do pyt. 74]
2	nie [proszę przejść do pyt. 73, a następnie do metryczki]

73. Które z wymienionych przyczyn były głównym powodem niekorzystania z funduszy unijnych?

1	brak wiedzy na temat możliwości otrzymania dofinansowania
2	niskie szanse otrzymania dofinansowania
3	kierunki wsparcia niedostosowane do potrzeb firmy
4	skomplikowana i długotrwała procedura
5	brak wkładu własnego potrzebnego do przyznania dofinansowanie
6	inne, jakie?

74. Z jakich rodzajów dofinansowań korzystała, bądź korzysta Pana/Pani firma?

1	dofinansowania z UE
2	dofinansowania ze źródeł krajowych
3	pożyczki
4	inne, jakie?

75. Proszę wskazać z jakich programów korzystała bądź korzysta Pana/Pani firma?

1	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
2	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
3	Regionalny Program Operacyjny
4	inne, jakie?

76. Proszę ocenić dostępność informacji o możliwości korzystania z funduszy unijnych?

1	bardzo dobra
2	dobra
3	średnia
4	zła
5	bardzo zła
6	trudno powiedzieć

Metryczka
77. Ilość osób zatrudnionych w firmie:

1	do 9 osób
2	od 10 do 49 osób
3	od 50 do 249 osób
4	od 250 do 999 osób
5	powyżej 1000 osób

78. Jaki rynek obsługuje lub zaopatruje Pana/Pani firma?

1	lokalny
2	powiatowy - regionalny
3	wojewódzki - regionalny
4	krajowy
5	międzynarodowy

79. Forma prawna firmy:

1	spółka cywilna
2	spółka jawna
3	spółka komandytowa
4	spółka z o.o.
5	spółka akcyjna
6	spółdzielnia
7	inna, jaka?

80. Sekcja działalności według PKD 2007:

1	A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
2	B	Górnictwo i wydobywanie
3	C	Przetwórstwo przemysłowe
4	D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
5	E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
6	F	Budownictwo
7	G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
8	H	Transport i gospodarka magazynowa

9	I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
10	J	Informacja i komunikacja
11	K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
12	L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
13	M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
14	N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
15	O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
16	P	Edukacja
17	Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
18	R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
19	S	Pozostała działalność usługowa
20	T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
21	U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

81. Rok rozpoczęcia działalności

--

82. Powiat

1	białogardzki
2	drawski
3	kołobrzeski
4	koszaliński
5	sławieński
6	szczecinecki
7	świdwiński
8	wałeczki
9	m. Koszalin
10	choszczeński
11	gryficki
12	myśliborski
13	pyrzycki
14	stargardzki
15	łobeski
16	m. Szczecin
17	goleniowski
18	gryfiński
19	kamieński
20	policki
21	m. Świnoujście